

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

УРОКИ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «МИСТЕЦТВО». 4 КЛАС

*Навчально-методичний комплекс для вчителів
інтегрованого курсу
«Мистецтво»*

(За новою програмою)

Черкаси – 2022

Рекомендовано до друку Вченою радою КНЗ «ЧОППОПП ЧОР».
Протокол № 2 від 16.06.2022 року

Авторський колектив:

Гловацький Сергій Віталійович, методист предметів мистецької освітньої галузі комунального навчального закладу «Черкаський обласний інституту післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»; **Бабич Марина Олександрівна**, вчитель предметів мистецької освітньої галузі Золотоніської спеціалізованої школи № 1 Золотоніської міської ради Черкаської області; **Беляєва Світлана Вікторівна**, вчитель предметів мистецької освітньої галузі Лисянського комунального закладу «Загальноосвітня школи I-III ступенів №2» Лисянської селищної ради Черкаської області; **Борщ Людмила Іванівна**, вчитель предметів мистецької освітньої галузі опорного **Войцях Світлана Анатоліївна**, вчитель предметів мистецької освітньої галузі Чорнобаївської гімназії Чорнобаївської селищної ради Черкаської області; **Гукова Ірина Анатоліївна**, вчитель предметів мистецької освітньої галузі Черкаської спеціалізованої школи I-III ступенів № 28 ім. Т. Г. Шевченка Черкаської міської ради Черкаської області; **Зайчук Аліна Олексіївна**, заступник директора з НВР, вчитель предметів мистецької освітньої галузі Черкаської спеціалізованої школи I-III ступенів №20 Черкаської міської ради Черкаської області; **Зирянов Олександр Володимирович**, учитель предметів мистецької освітньої галузі Черкаської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2 Черкаської міської ради Черкаської області; **Мехеда Віталіна Миколаївна**, учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво» Смілянської загальноосвітньої школи I-III ступенів N1 Смілянської міської ради Черкаської області; **Мозгова Лариса Володимирівна**, вчитель предметів мистецької освітньої галузі комунального закладу «Кам'янський лицей №1» Кам'янської міської ради Черкаської області; навчального закладу – Городищенського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів № 3 Городищенської міської ради Черкаської області; **Нагорна Світлана Леонідівна**, вчитель предметів мистецької освітньої галузі **Нагорний Віталій Михайлович**, вчитель мистецької освітньої галузі Катеринопільського закладу загальної середньої освіти №1 Черкаської області; **Позднякова Наталія Вікторівна**, вчитель предметів мистецької освітньої галузі комунального закладу «Смілянська спеціалізована мистецька школа-інтернат» Черкаської обласної ради; **Сидоренко Наталя Василівна**, вчитель предметів мистецької освітньої галузі Черкаської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 32 Черкаської міської ради; **Смірнова Алла Миколаївна**, вчитель музичного мистецтва Черкаського колегіуму «Берегиня» Черкаської міської ради Черкаської області; **Теслюк Ольга Василівна**, вчитель предметів мистецької освітньої галузі Кочубіївської ЗОШ I-III ступенів Паланської сільської ради Уманського району Черкаської області; Шостаківського закладу загальної середньої освіти Катеринопільської селищної ради Черкаської області; **Яковенко Лариса Віталіївна**, учитель предметів мистецької освітньої галузі Червонослобідської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1 Черкаської районної ради.

Рецензенти:

Ющенко Л.О., доцент кафедри професійного розвитку педагогів, кандидат філологічних наук;

Колесник А.Ю., директор дитячої музичної школи № 3 Черкаської міської ради.

До посібника додаються:

- *фонохрестоматія до уроків (Музичні твори для сприймання (слухання) та виконання (пісні + -)*;
- *слайд-презентації та відео матеріал до уроків.*

©КНЗ «ЧОППОПП Черкаської обласної ради», 2022.

ЗМІСТ

Передмова	4
Гловацький С.В. Вичення предметів мистецької освітньої галузі в закладах загальної середньої освіти	5
Орієнтовне календарно-тематичне планування уроків інтегрованого курсу «Мистецтво», 4 клас	10

РОЗДІЛ І. МИ – ДІТИ ТВОЇ, УКРАЇНО!

Позднякова Н. В. Милуємося красою Землі	21
Позднякова Н. В. Милуємося красою Землі (продовження)	23
Нагорна С. Л. Мистецтво крізь віки. Народні музичні інструменти. Кавер-версія.	25
Нагорна С. Л. Мистецтво крізь віки. Народні музичні інструменти. Кавер-версія.	30
Зайчук А. О. Мистецтво та здоров'я	35
Зайчук А. О. Мистецтво та здоров'я (<i>продовження</i>)	37
Гукова І. А. У дружньому слов'янському колі	40
Гукова І. А. У дружньому слов'янському колі (<i>продовження</i>)	43
Яковенко Л. В. На гостину до угорців	46
Яковенко Л. В. На гостину до румунів і молдаван	48
Борщ Л. І. Національні мотиви в мистецтві кримських татар та греків	51
Борщ Л. І. Національні мотиви в мистецтві кримських татар та греків (<i>продовження</i>)	53

РОЗДІЛ ІІ. ПОДОРОЖІ КРАЇНАМИ ТА КОНТИНЕНТАМИ

Сидоренко Н. В. Подорож до Німеччини та Австрії	55
Сидоренко Н. В. Подорож до Австрії	58
Беляєва С. В. Франція та Англія – країни палаців, театрів, музеїв	61
Смірнова А. М. Франція та Англія – країни палаців, театрів, музеїв	65
Беляєва С.В. Франція та Англія – країни палаців, театрів, музеїв (<i>продовження</i>)	71
Войцях С. А. Англія – фантастично-казкова країна	74
Мехда В. М. Мандрівка до сонячної Італії та Іспанії	75
Мехда В. М. Мандрівка до сонячної Італії та Іспанії (<i>продовження</i>)	76
Бабич М. О. Скандинавія – суворий і загадковий край	77
Бабич М. О. Скандинавія – суворий і загадковий край (<i>продовження</i>)	79
Зирянов О. В. Мистецькі візерунки з теплих країв. Країни Закавказзя	81
Зирянов О. В. Мистецькі візерунки з теплих країв. Індія	83
Мозгова Л. В. Східні мотиви	86
Мозгова Л. В. Східні мотиви (<i>продовження</i>)	89
Теслюк О. В. Ритми й кольори Америки та Африки	92
Теслюк О. В. Ритми й кольори Америки та Африки (<i>продовження</i>)	95
Позднякова Н. В. Місто майбутнього	98

ПЕРЕДМОВА

Організація освітньої діяльності з дисциплін освітньої галузі «Мистецтво» у закладах загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році здійснюватиметься відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р - <https://cutt.ly/OyA9z5p>), Державного стандарту початкової загальної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2011 № 462; Державного стандарту базової середньої освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898, наказ Міністерства освіти і науки України, 19 лютого 2021 року № 235.

З урахуванням поетапного переходу закладів освіти на здійснення діяльності за новим Державним стандартом у 2021/2022 навчальному році освітня програма закладу освіти може розроблятися на основі:

для 1-2 класів - Державного стандарту початкової освіти (2018), типових освітніх програм (наказ МОН від 08.10.2019 № 1272);

для 3-4 класів - Державного стандарту початкової освіти (2018), типових освітніх програм (наказ МОН від 08.10.2019 № 1273).

У 5-11 класах закладів загальної середньої освіти освітній процес здійснюватиметься відповідно до таких типових освітніх програм: «Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня», затверджена наказом МОН від 20.04.2018 № 405; «Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня», затверджена наказом МОН від 20.04.2018 № 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464).

Згідно положень Закону “Про освіту” та в процесі реалізації концепції Нової української школи в новому навчальному році продовжується **упровадження нового змісту освіти в початковій школі в 4 класах.**

Сергій ГЛОВАЦЬКИЙ,
методист предметів
освітньої галузі «Мистецтво»
комунального навчального закладу
« Черкаський обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних працівників
Черкаської обласної ради»

ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТІВ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.

Нормативна складова викладання дисциплін освітньої галузі «Мистецтво»

У 2021-2022 навчальному році зміст мистецької освітньої галузі може реалізовуватися як через інтегрований курс «Мистецтво» (1-4, 5-9 класи), так і через окремі предмети за видами мистецтва: образотворче мистецтво і музичне мистецтво (в початковій школі 1-4 класи та базовій основній школі 5-7 класи) та інтегрований навчальний курс за вибором «Мистецтво» (в старшій школі 10-11 класи). Вибір здійснюється з урахуванням фахової підготовки кадрового складу педагогічних працівників школи та погоджується педагогічною радою. За умови обрання закладом загальної середньої освіти окремого викладання через окремі предмети, в освітній програмі школи зазначаються окремі навчальні предмети: «Мистецтво: образотворче мистецтво», «Мистецтво: музичне мистецтво», - на які відводиться по 1 годині на тиждень.

Планування мистецької діяльності для здобувачів освіти

Засадничим нормативним документом для закладів загальної середньої освіти є Типові освітні програми, які через очікувані результати навчання конкретизують, чого саме мають навчитися здобувачі освіти на певному циклі навчання.

Вчитель мистецьких дисциплін задля досягнення визначених програмами освітніх результатів навчання може самостійно визначати тематику навчання, мистецький контент (художній матеріал), обсяг годин на вивчення окремої теми, поурочний розподіл опанування кожної теми, технології навчання тощо. Мистецькі твори для сприймання та виконання учнями мають відповідати критеріям їх високої художньої якості, цікавості для учнів і відповідності їх віку.

Вчитель самостійно складає календарно-тематичний план (та відповідно за ним поурочні плани для кожного класу) за обраним підручником, відповідно до якого він здійснює навчання здобувачів освіти.

Необхідною умовою реалізації завдань мистецької освітньої галузі є дотримання **інтегративного підходу** у навчанні, який може розглядатися у декількох значеннях: (у вузькому) через узгодження програмового змісту в межах галузі між різними навчальними предметами (за умови автономного викладання «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво»); (у широкому) через узгодження предметів мистецької освітньої галузі із змістом інших освітніх галузей (наприклад, сприймання музичного твору, мультфільму тощо на заняттях з вивчення мови), за умови дидактичної доцільності і коректності використання того чи іншого матеріалу.

Для якісної реалізації інтегрованого підходу у навчанні мистецтву на допомогу вчителю можуть бути підручники. Кожен із підручників, відповідаючи типовим освітнім програмам, представляє авторську модель інтегрованої мистецької освіти (тематизм, твори для сприймання і творення, система завдань тощо). Втім, підручник - це навчальне видання для учня, інструмент для оптимізації його (її) навчання. Педагогу він може слугувати орієнтиром для конструювання уроків у частині визначення тематизму, добору мистецького

матеріалу та методичного інструментарію.

Для реалізації педагогічних завдань на кожному уроці вчитель має право додатково використовувати різний мистецький контент та методичний інструментарій, який не охоплено змістом підручника.

Слід пам'ятати, що основним нормативним документом, що визначає зміст та вимоги освіти в закладі освіти є типова освітня програма, а підручник - один з педагогічних засобів, що допомагає розв'язувати освітні завдання, визначені програмою.

Оцінювання мистецької діяльності учнів

Система оцінювання результатів навчання в мистецькій освітній галузі ґрунтується на позитивному ставленні до кожного учня (учениці). Оцінюється не рівень недоліків і прорахунків, а рівень прогресу особистісних досягнень, тому критерієм перевірки та оцінювання результатів мистецької освіти є динаміка особистісного розвитку учня (учениці).

Безперечно, певну роль у мистецькій сфері відіграють спеціальні художні здібності (музичний слух, вокальні дані, відчуття ритму, кольору, пропорцій, симультанне образне сприймання тощо), які можуть впливати на освітні результати учнів. Втім для створення об'єктивності системи оцінювання, перевірка має інтегрувати такі показники: - ставлення дитини до мистецької діяльності, її активність та ініціативність, її особистісний зріст у порівнянні з її попередніми досягненнями (формувальне оцінювання); - досягнення дитини у різних видах діяльності відповідно до показників успішності, визначених освітньою програмою (підсумкове оцінювання).

Формувальне оцінювання здійснюють з метою отримання інформації про досягнення учнів задля прийняття рішень про наступні кроки в навчанні як учителем, так і учнем. Ефективність формувального оцінювання забезпечується його безперервністю та партнерською взаємодією учасників освітнього процесу.

Формувальне оцінювання ґрунтується на критеріях, що визначаються вчителем з поступовим залученням до цього процесу учнів для кожного виду роботи та виду навчальної діяльності.

Враховуючи рівень сформованості умінь вчитися, навичок самооцінювання і взаємооцінювання, умінь визначати для себе певні завдання, робити вибір, пропонуємо залучати третьокласників до складання/коментування інструкцій завдань, опису способу його виконання, очікуваного результату (продукту) та характеристик, яким він має відповідати.

Радимо спонукати учнів до аргументованого самооцінювання і взаємооцінювання з визначенням того, що дозволило досягти успіху, чи, що призвело до утруднень. Формувальне оцінювання здійснюється шляхом: постійного педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів та коментарів самого учня, інших учнів, учителя; застосування різних прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття, розуміння, застосування учнями навчального матеріалу; визначення динаміки нарощування якісних показників результатів навчання у поточній навчальній діяльності; поточного аналізу змістового накопичення учнівського портфолію; самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів; співбесід із батьками учнів задля врахування їх думки щодо особистісного розвитку та соціалізації тощо.

Оцінювання особистих мистецьких досягнень учня відбувається вербально відповідно до шкали оцінювання у свідочстві досягнень: має значні успіхи; демонструє помітний прогрес; досягає результату з допомогою вчителя; потребує значної уваги і допомоги.

Основні види діяльності на уроках освітньої галузі «Мистецтво»

Слід звернути увагу, що для досягнення цілей і завдань кожного конкретного уроку, зокрема формування тих чи тих очікуваних результатів навчання, визначених типовою освітньою програмою, педагогу необхідно залучати дітей до різних видів художньо-творчої діяльності.

Основними видами мистецької діяльності на уроках є взаємопов'язані складові

сприймання (аналіз-інтерпретація), творення мистецтва та мистецька комунікація.

Поступове і системне набуття учнями художнього-практичного досвіду здійснюється у тісному взаємозв'язку всіх елементів. Тільки за умови, коли учні будуть активно сприймати художні образи, творити їх самостійно (або у взаємодії з іншими), виявляти власну позицію, здійснювати творчий відбір художніх засобів - діяльність на уроках мистецтва буде ефективно впливати на розвиток емоційної сфери дитини (в тому числі емоційного інтелекту), формування художньо-образного, критичного, інших видів мислення, виховання художніх потреб, інтересів, смаків тощо. Пізнання мистецтва відбувається, як через художньо-творчу діяльність, так і активне сприймання творів різних видів мистецтва та знайомства з особливостями їхньої художньо-образної мови.

Художня-творча діяльність на уроці **Музичне мистецтво як складова у мистецькій художньо-творчій діяльності** **школярів**

У художньо-творчій діяльності з музичного мистецтва необхідно приділяти увагу формуванню вокальних навичок дітей (зокрема, співу в унісон). При цьому зазначимо, що використання електронного супроводу («мінус»- фонограм) доцільно лише на заключному етапі вивчення вокального твору.

Важливим акцентом у діяльності педагога залишається розвиток ритмічного чуття, який здійснюється через створення ритмічного супроводу до власного співу, гри на елементарних музичних інструментах (в тому числі, в ансамблі), хореографічних рухах під музику тощо.

На уроках мистецтва необхідно давати учням можливість у виявленні власної музичної творчості через імпровізації, створення ритмічних послідовностей, мелодій тощо. Звертаємо увагу, що знайомство учнів з музичною (в тому числі нотною) грамотою має відбуватися природньо, у безпосередній музичній діяльності - співі, грі на елементарних музичних інструментах тощо.

Образотворче мистецтво як складова у мистецькій художньо-творчій діяльності **школярів**

В образотворчій діяльності учні, на основі вже отриманого художнього досвіду, мають системно і послідовно опановувати секрети мови візуальних мистецтв, зокрема різні живописні і графічні техніки, способи ліплення, деякі техніки декоративно-ужиткового мистецтва, знайомитися з елементарними законами композиції, перспективи, основами кольорознавства, способами стилізації тощо.

Для досягнення поставлених завдань педагогу необхідно не тільки запропонувати відтворити той чи той зразок, а й сприяти розвитку творчості дитини: показати варіативність виконання завдання в межах поставленої навчальної цілі; запропонувати можливість додавання елементів (відмінних від запропонованого зразка) у власну композицію тощо. Набуття елементарних умінь з театрального та хореографічного мистецтва має відбуватися природньо у тісному зв'язку з іншими видами діяльності: рухи під музику, інсценізація творів мистецтва тощо.

Водночас, в контексті інтегрованого навчання відбувається формування поліхудожніх умінь та якостей (здатність до порівняння мови різних видів мистецтва, відтворення різних явищ через музичні інтонації, малюнок, рух, жест, «оживлення» творів образотворчого мистецтва, візуалізація музики тощо).

Сприймання (інтерпретація) творів мистецтва на уроках

У процесі аналізу - інтерпретації творів мистецтва слід привчати уважно слухати і споглядати твори мистецтва, висловлювати власні враження, розширювати словниковий запас учнів для характеристики мистецьких творів, шукати зміст, розуміти, яким чином він розкривається (через характеристику художньої мови).

Водночас, у процесі обговорення не слід вдаватися до суто мистецтвознавчого

аналізу, а застосовувати різні методичні прийоми та методи для зацікавлення учнів та їх занурення у зміст твору. Системно і послідовно потрібно привчати дітей визначати, описувати емоційні стани, викликані почутим, побаченим, формувати культуру емоційного сприймання й реагування на твір мистецтва.

Окрім того, важливо привчати дітей не тільки творити і самовиражатися, але й презентувати результати власної творчості, брати участь у шкільних мистецьких заходах (концертах, виставках, інсценізаціях тощо), а з часом виявляти ініціативу їх створення, спілкуватися з друзями та знайомими про мистецтво.

Мистецька комунікація на уроках

При організації мистецької комунікації відбувається вплив мистецтва на особистість; діалог у мистецтві; емоційне і раціональне в мистецтві, учні пізнають форми зберігання мистецтва (усна традиція, запис художнього тексту (нотного, хореографічного, літературного тощо), екранізація, аудіо-, фото-, відеофіксація, музейний простір, колекціонування тощо); знайомляться з медіатекстом; пізнають сучасні способи і засоби художньої комунікації; навчаються оцінювати власні мистецькі роботи та роботи інших однолітків.

Викладання мистецьких дисциплін в початковій школі

До нормативних документів початкової ланки належать Державний стандарт початкової освіти (2018 р.); Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко (2018р.); Типова освітня програма початкової освіти, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна (2018 р.).

В новому навчальному році актуальним питанням для початкової школи є упровадження нового змісту мистецької освіти в 4 класах.

Пріоритетними в навчанні визнано наступні напрями: упровадження педагогіки партнерства (співробітництва), яка ґрунтується на принципах гуманізму і творчого підходу до розвитку особистості; упровадження особистісно орієнтованої моделі освіти, основаної на ідеології дитино центризму; формування в учнів системи загальнолюдських цінностей – морально-етичних (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей) та соціально-політичних (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність).

Державний стандарт початкової освіти (2018 р.) визначає завданнями освітньої галузі «Мистецтво»: розвиток художньо-образного, асоціативного мислення у процесі художньо-творчої діяльності через образотворче, музичне та інші види мистецтва, пізнання мистецтва, інтерпретація художніх образів, досвід емоційних переживань, ціннісне ставлення до мистецтва, пізнання себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво.

Реалізація нового змісту мистецької освіти в 4 класах

Вивчення предметів мистецького циклу в 4 класі початковій школі базується на основі Державного стандарту початкової школи (2018 р) та двох типових програм «Мистецтво» (колективу авторів під керівництвом Р.Шияна та колективу авторів під керівництвом О.Савченко).

Мистецтво сприяє формуванню *ключових компетентностей*, зокрема, у процесі:

- ✓ усного висловлювання своїх вражень від мистецтва; за допомогою коментування дорослого й оцінювання власної художньо-творчої діяльності (*вільне володіння державною мовою/ здатність спілкуватися рідною*).
- ✓ здійснення елементарних розрахунків (наприклад, для встановлення пропорцій, визначення метру, запису ритму тощо) (*математична компетентність*).
- ✓ спостереження, дослідження і відтворення довкілля та явищ природи засобами мистецтва (*компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічна компетентність*);

- ✓ самостійного (чи за допомогою дорослого) використання інформаційних технологій для отримання мистецької інформації, художнього творення (*інформаційно-комунікаційна компетентність*);
- ✓ формування уміння визначати власні художні інтереси, досягнення і потреби; прагнення доцільно використовувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва (*навчання впродовж життя*);
- ✓ співпраці з іншими, зокрема участі у мистецьких заходах, прикрашенні середовища для друзів, сусідів; прояву відповідальності за особистий і колективний результат; використання мистецтва для отримання задоволення (впливу на власний емоційний стан) (*громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей*);
- ✓ опанування народних традицій, мистецтва рідного краю; толерантного ставлення до мистецтва різних народів (*культурна компетентність*);
- ✓ проявів творчої ініціативи та намагання її реалізувати, зокрема через втілення у практичній художньо-творчій діяльності (індивідуальній і колективній); презентації результатів власних мистецьких досягнень (*підприємливість та фінансова грамотність*);
- ✓ виявлення бажання впроваджувати нові ідеї (*інноваційність*).

Метою навчання мистецтва у 4 класі початкової школи є всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Реалізація поставленої мети здійснюється за **змістовими лініями**: «художньо-творча діяльність», «сприймання та інтерпретація мистецтва», «комунікація через мистецтво», які окреслюють одну з моделей досягнення загальних цілей освітньої галузі та розкривають основну місію загальної мистецької освіти.

Опанування учнями мистецтва у початковій школі та організація освітнього процесу в 4 класі повинно ґрунтуватися на поєднанні діяльнісного підходу та інтегровано-предметній основі з переважанням ігрових методів навчання.

Упродовж навчання в 4 класі в дітей мають системно формуватися виконавські уміння та навички, характерні для кожного окремого виду художньої діяльності: опанування графічних, живописних, декоративних технік, знайомство з правилами композиції, кольорознавства, ліплення тощо (з образотворчого мистецтва); формування вокальних та хорових навичок (з музичного мистецтва); набуття елементарних акторських та хореографічних умінь під час театралізацій, інсценізацій, рольових ігор, рухів під музику тощо.

В контексті інтегрованого навчання відбувається формування поліхудожніх умінь та якостей (здатність до порівняння мови різних видів мистецтва, відтворення різних явищ через музичні інтонації, малюнок, рух, жест, «оживлення» творів образотворчого мистецтва, візуалізація музики тощо). Формування кожного з вищезазначених мистецьких умінь потребує особливого фахового педагогічного підходу.

На уроках мистецтва для досягнення мети навчання вчитель має використовувати поєднання педагогічних, ігрових, інформаційних, інтеграційних, мистецьких технологій навчання та творчих, активних методів навчання. Педагог повинен звертати увагу на навчально-методичне, дидактичне забезпечення освітнього процесу, дбати про забезпечення аудіо-візуального супроводу, експериментувати та поєднувати всі види творчої мистецької діяльності з роботою з навчальними, електронними підручниками, альбомами, робочими зошитами, електронними засобами навчання тощо.

На допомогу вчителю мистецтва знадобляться конспекти уроків мистецтва до підручників, електронна база даних ІМЗО, навчальні і методичні матеріали, посібники

електронної платформи «Нової української школи», майстер-класи платформи все освіта та ін.

Електронна платформа «Нова українська школа», www.nus.inf.ua

Електронна платформа «Весосвіта», <https://vseosvita.ua/>

Електронна база даних ДНУ ІМЗО МОН України (електронні версії підручників <https://imzo.gov.ua/>).

**Календарно-тематичне планування уроків мистецтва у 4 класі
до підручника: Мистецтво. 4 клас.
(Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, О.М. Колотило)**

Дата	Тема	Музичне мистецтво	Образотворче мистецтво	Примітки
РОЗДІЛ І. МИ – ДІТИ ТВОЇ, УКРАЇНО!				
1	Милуємося красою землі	Мистецтво про красу рідної землі Актуалізація предметних компетентностей. СОМ: Тетяна Зеленченко. Цикл Український рік СММ: Українські народні пісні: «Ой у вишневому садочку» (НЗАУНХУ ім. Г. Верьовки). «Гойда, гойда, гой» (Н. Матвієнко). «Казала Солоха: прийди, прийди» (театр пісні «Джерела») ХТД: Пісня «Моя планета синьоока» (музика О. Янушкевич, вірші Н. Погребняк). Повторення запису нот (перша октава) П: обробка народної мелодії, а капела; соліст, ансамбль, хор.	Мистецтво про красу рідної землі . Актуалізація предметних компетентностей. СОМ: Ольга Кваша «Україна» ХТД: Малювання композиції «Смачний урожай» П: передній, середній, дальній плани картини; пейзаж (повторення).	
2	Милуємося красою землі (продовження)	Мистецтво про красу рідної землі .Формування екологічної компетентності СОМ: Українська листівка; Н. Старовойтова Дівчина-Україна СММ: Денис Січинський. «Чом, чом, земле моя» (Дмитро Гнатюк). Ігор Шамо. «Три	Мистецтво про красу рідної землі. Формування екологічної компетентності СОМ: ілюстрації словацького художника Франтишека Чаннера «Зла Земля» ХТД: Створення образу дерева «Ніжна берізка», «Кремезний дуб», «Струнка	

		поради» (гурт «Струни серця»); «У ритмі серця» (Руслана та діти) ХТД: «Моя планета синьоока» (музика О. Янушкевич, вірші Н. Погребняк). П: куплетна форма	тополя» (кольорові олівці, пастель, тонований папір). Об'єднати малюнки у колективну композицію «Збережи дерева – зелені легені планети». П: засоби виразності графіки (лінія, крапка, пляма).	
3	Мистецтво крізь віки	Популярність і сучасність народного мистецтва в усі часи; формування культурної компетентності СОМ: 5-гривневі монети, Музей гуцульського побуту, етнографії та музичних інструментів імені Романа Кумлика, С.Глушук Багатство струн СММ: НАОНІ. Старовинні українські народні інструменти – кобза, колісна ліра. Антоніо Вівальді. «Гроза» із сюїти «Пори року» (сучасні кавери гуртів: V&V Project (баян і бандура). ГорлицяАРТ Vivaldi. Storm (соло – цимбали) СКМ: Українські народні музичні інструменти ХТД: «Весела пісенька» (музика та вірші І. Танчака) П: кавер-версія, види ансамблів: дует, тріо, квартет	Популярність і сучасність народного мистецтва в усі часи; формування культурної компетентності СОМ: зразки декоративно-ужиткового мистецтва ХТД: Варіант 1. Малювання натюрморту (графічні матеріали). Варіант 2. Створення натюрморту на столі з різних предметів побуту, фотографування композиції (для привітання друзям). П: декоративно-ужиткове мистецтво, види декоративно-ужиткового мистецтва.	
4	Мистецтво крізь віки (продовження)	Популярність і сучасність народного мистецтва в усі часи, формування культурної, цифрової компетентності СОМ: Hanne Lore Koehler.Ілюстрація СММ: Йоганн Себастьян Бах. Прелюдія до мажор з «Добре темперованого клавіру», т. 1 (клавесин, фортепіано та синтезатор). ХТД: «Весела пісенька»	Популярність і сучасність народного мистецтва в усі часи, формування культурної, цифрової компетентності СОМ: твори Олега Шупляк, Віктора Низовцева, Віллем Клас Хеда.. ХТД: Варіант 1. Створення натюрморту з тортом (аплікація). Варіант 2. Зображення натюрморту (гуаш, монотипія).	

		(музика та вірші І. Танчака) «Мова барвінкова» (музика М. Жабляк, вірші Ю. Драгун) Гра «Музичні інструменти крізь віки» (робота в парах). П: кавер-версія.	П: натюрморт, правила композиції	
5	Мистецтво та здоров'я	Можливості мистецтва впливати на здоров'я людини, формування здоров'язбережувальної компетентності СОМ: Наталія Басараб Український танець, Ірина Сушельницька. Гопак; В. Кушнір Аркан СММ: НЗААТУ ім. П. Вірського. Концертний виступ і репетиція ХТД: Гопак (Музика О. Злотника, вірші Л. Ямкового); П: аркан, гопак, козачок	Можливості мистецтва впливати на здоров'я людини, формування здоров'язбережувальної компетентності СОМ: О. Скицюк. «Чарівний птах і равлик». Бесіда про елементи, кольори петриківського розпису. О. Вакуленко, релакс-розмальовки ХТД: Розпис тарілочки у петриківській манері (гуаш). П: замкнута, відкрита композиція	
6	Мистецтво та здоров'я (продовження)	Можливості мистецтва впливати на здоров'я людини, формування здоров'язбережувальної компетентності СКМ: Виконання сучасних танців ХТД: пісня «Гопак» (Музика О. Злотника, вірші Л. Ямкового) Руханки П: темп в музиці	Можливості мистецтва впливати на здоров'я людини, формування здоров'язбережувальної компетентності СОМ: фотоколаж із світлин про визначні куточки України ХТД: . Варіант 1. Створити різні за формою колажі, використовуючи світлини з українських журналів; Варіант 2. Створити бріколаж «Весела мандрівники». Поєднавши у композицію різні побутові матеріали, світлини тощо. П: колаж, фото колаж, бріколаж	
7	У дружньому слов'янському колі	Мистецтво слов'янських народів (польського, чеського), формування культурної компетентності. СОМ: Ілюстрація Марльє Марсель СКМ: Мазурка, Чеська полька Руханка «Чеська полька» ХТД: пісня «Полька»	Мистецтво слов'янських народів (польського, чеського), формування культурної компетентності СОМ: О. Мрадаєва «Політ над містом» ХТД: . Створення композиції «Мое місто». Використання прийому загородження (аплікація).	

		(музика і вірші народні) П: мазурка, полька, пісня-танець	П: міський пейзаж, правила композиції у пейзажі	
8	У дружньому слов'янському колі (продовження)	Мистецтво слов'янських народів (польського, чеського), формування культурної компетентності. СОМ: Ілюстрація Маріанни Калачової СММ: Болгарський танець. Ансамбль «Болгаран». Білоруський танець «Крижачок». Білоруська колиханка. Болгарська коліскова СКМ: перегляд відео «Бульба» ХТД: Пісня «Полька (музика і вірші народні) Виконання ритмічних послідовностей П: ритм в різних видах мистецтва	Мистецтво слов'янських народів (польського, чеського), формування культурної компетентності. СОМ: О. Подозерова «Ранковий вітерець» ХТД: Малювання міського пейзажу без використання попереднього начерку. Зображення ритмічного чергування вікон будинків, дерев тощо (гуаш). Варіант 1. Реалістичний міський пейзаж. Варіант 2. Декоративний міський пейзаж П: ритм в архітектурі	
9	На гостину до угорців, румунів і молдаван	Мистецтво народів, які проживають на Україні, формування культурної компетентності СОМ: картина Ласло Кодая, СММ: Ференц Ліст. «Угорська рапсодія № 2» (виконує Дьйордь Оравец у 29 епізоді «Котячого концерту», м/ф «Том і Джеррі»). Йоганнес Брамс. «Угорський танець № 5» (кавер для скрипки Олександра Божика). Вітторіо Монті. «Чардаш» (ксилофон з оркестром). СКМ: Перегляд відео Угорський танець «Лампош чардаш» ХТД: Чардаш (угорський народний танець) П: чардаш	Мистецтво народів, які проживають на Україні, формування культурної компетентності СОМ:: Б. Салій «Чорногора». СКМ: відеофрагмент «Угорський народний танець «Чардаш». ХТД: Створення гірського пейзажу (гуаш, тонований папір). П: гірський пейзаж	
10	На гостину до угорців, румунів і молдаван (продовження)	Мистецтво народів, які проживають на Україні, формування культурної компетентності СОМ: Світлана Бондаренко «Молдавський танець»,	Мистецтво народів, які проживають на Україні, формування культурної компетентності СОМ: світлини із зразками виробів ковальського	

		<p>Corneliu Michăilescu «Композиція з румунським мотивом» СКМ: відео Молдовеняска (ансамбль «Жок»). Румунський танець «Інвертіта» (НЗАУНХУ ім. Г. Верьовки) ХТД: пісня Створення мелодій до віршів за запропонованими схемами П: молдавеняска</p>	<p>мистецтва. СКМ: відео «Ковані вироби» ХТД: Створення ескізу художнього виробу з металу, з дотриманням симетрії чи використанням асиметрії (<i>фломастери</i>). Варіант 1. Ескіз вивіски. Варіант 2. Ескіз ліхтаря П: художня обробка металу; симетрія, асиметрія</p>	
11	Національні мотиви в мистецтві кримських татар та греків	<p>Мистецтво народів, які проживають на Україні, формування культурної компетентності СОМ: Зера Аблязізова Кримськотатарські персонажі (розпис на склі) СММ Кримськотатарська колискова («Менім улим батир») Народна пісня у виконанні Джамали (<i>фрагмент</i> СКМ: відео Танець «Емір Джелял Хайтармаси» ХТД: пісня Дружба і достлук (музика Л. Джемалядінової, вірші М. Пугач, Л. Джемалядінової, Н. Кононенко)</p>	<p>Мистецтво народів, які проживають на Україні, формування культурної компетентності СОМ: світлини із виробами декоративно-ужиткового мистецтва кримських татар. ХТД: Варіант 1. Створення орнаменту у стрічці за кримськотатарськими мотивами (<i>олівці, фломастери</i>). Варіант 2. Створення аплікації у кримськотатарських традиціях (<i>кольоровий папір (тканина)</i>). П: орнамент (геометричний, рослинний).</p>	
12	Національні мотиви в мистецтві кримських татар та греків (продовження)	<p>Мистецтво народів, які проживають на Україні, формування культурної компетентності СОМ: Pantelis Zografos. Грецький танець СКМ: відео Ольвія, Херсонес. Мікіс Теодоракіс. «Сиртакі» ХТД: пісня Дружба і достлук (музика Л. Джемалядінової, вірші М. Пугач, Л. Джемалядінової, Н. Кононенко); Гра «Пригадай запис нот і прочитай текст» П: сиртакі, будова театральної сцени (завіса, сцена, куліси, задник)</p>	<p>Мистецтво народів, які проживають на Україні, формування культурної компетентності СОМ: світлини давньогрецьких мозаїк, сучасних предметів побуту, прикрашених мозаїкою. ХТД: Виготовлення новорічного подарунку з побутових матеріалів (мозаїка, бріколаж тощо). СКМ: відео «Сиртакі» П: мозаїка</p>	

РОЗДІЛ II. ПОДОРОЖІ КРАЇНАМИ ТА КОНТИНЕНТАМИ

13	Подорож до Німеччини та Австрії	Мистецтво німецьких та австрійських митців, формування культурної компетентності СОМ: «Родинний концерт» (порцеляна) СММ: Людвіг ван Бетховен. «До Елізи» Йоганн Себастьян Бах. «Анданте» ХТД: пісня «Сніг» (музика та вірші Д. Пташинської) П: орган	Мистецтво німецьких та австрійських митців, формування культурної компетентності СОМ: світлина та відеофрагмент - Годинникова вежа (Глокеншпиль), м. Мюнхен (Німеччина) ХТД: Створення моделі годинника (техніка за вибором). П: форма, декор	
14	Подорож до Німеччини та Австрії (продовження)	Мистецтво німецьких та австрійських митців, формування культурної компетентності СОМ: Васил Горанов Віденський вальс. СКМ: відео Йоганн Штраус. Вальс «На прекрасному блакитному Дунаї» Віденський бал (фрагмент). СММ: Вольфганг Амадей Моцарт. «Маленька нічна серенада». IV ч. (Рондо). ХТД: Варіант 1. Ритмічна імпровізація у формі рондо. Виконання (body percussion) Варіант 2 Виконання на дзвіночках супроводу до вальсу Й. Штрауса «На прекрасному блакитному Дунаї». П: вальс, рондо музичні розміри 2/4, 3/4, 4/4 та схеми їх диригування	Мистецтво німецьких та австрійських митців, формування культурної компетентності СОМ: статуетка королівського білого коня – символ Відня. Австрійська порцеляна ХТД: Варіант 1. Виліпити ляльку одним зі способів ліплення (пластилін чи глина). Варіант 2. Створити картину на площині (пластилінові джгутики). П: статуетка, порцеляна, способи ліплення	
15	Франція та Англія – країни палаців, театрів, музеїв	Мистецтво французьких та англійських митців, формування культурної компетентності СОМ: Невідомий автор. Менует СММ: Жан Філіпп Рамо. Менует (клавесин). Поль Моріа Менует	Мистецтво французьких та англійських митців, формування культурної компетентності СОМ: світлина з музею ХТД: Створення листівки «Вітання з Парижу», використання знайомих технік (воскові олівці,	

		<p>Вольфганг Амадей Моцарт. Варіації на тему французької народної пісні «Пастух». СКМ: відео Менует ХТД: Пастух (французька народна пісня) П: менует, канон, варіації</p>	<p>акварель , гуаш). П: світлина з музею</p>	
16	<p>Франція та Англія – країни палаців, театрів, музеїв (продовження)</p>	<p>Мистецтво французьких та англійських митців, формування культурної компетентності СОМ: постер до кінофільму «Хроніки Нарнії», ілюстрація до книги Клайв Степлз Льюїса «Лев, чаклунка та магічна шафа» СММ: <i>Гаррі Грегсон-Вільямс</i>. Музика з к/ф «Хроніки Нарнії». <i>Джон Вільямс</i>. Музика з к/ф «Гаррі Поттер і філософський камінь» (<i>фрагменти</i>). ХТД: Пісня «Пастух» (французька народна пісня) Руханка «Clap your hands». П: «динаміка» в музиці, екранізація</p>	<p>Мистецтво французьких та англійських митців, формування культурної компетентності СКМ: «Музика Гаррі Грегсон-Вільямса з к/ф «Хроніки Нарнії» з піськовою анімацією. СОМ: <i>ілюстрації</i> ХТД: Варіант 1 Створення малюнка до чарівної казки (монотипія, гуаш). Варіант 2. Розробка серії малюнків до мультфільму «Пітер Пен» (манна крупа). П: ілюстрація (повторення), піскова анімація</p>	
17	<p>Мандрівка до сонячної Італії та Іспанії</p>	<p>Мистецтво італійських та іспанських митців, формування культурної компетентності СОМ: Олег Турчин «Маріонетки», СММ: Карло Мюньє. «Баркарола» (дуєт мандоліни та гітари): Микола Лисенко. «Баркарола» (фортепіано). СКМ: Тарантела ХТД: Пісня «Промінчик» (музика і вірші Н. Май) Відтворення ритму тарантели за записом П: Тарантела</p>	<p>Мистецтво італійських та іспанських митців, формування культурної компетентності СОМ: світлини з Венеціанського карнавалу. ХТД: Варіант 1. Створення ескізу дитячого костюма до карнавалу (олівці, фломастери). Варіант 2 Створення яскравої карнавальної маски (аплікація). П: пропорції тіла дитини, симетричність, асиметричність</p>	
18	<p>Фантазії і дива</p>	<p>Мистецтво італійських та іспанських митців, формування культурної компетентності СОМ: Євген Демаков</p>	<p>Мистецтво італійських та іспанських митців, формування культурної компетентності СОМ: П. Даені «Іспанська</p>	

		<p>«Фламенко» СММ: Ісаак Альбеніс «Легенда» (гітара). Мануель де Фалья. «Ночі в садах Іспанії» для фортепіано з оркестром (фрагмент) СКМ: М/ф «Моріс Равель «Болеро» (к/ф Симона Брета (Simon Brethe)). ХТД: Пісня «Промінчик» (музика і вірші Н. Май); Відтворення ритму болеро П: болеро, симфонічний оркестр, гітара</p>	<p>танцівниця», С. Залмансон «Фламенко» ХТД: Варіант 1 Створення віяла (картон, пайетки, стрічки, дерев'яні палички, двосторонній скотч). Варіант 2 Створення композиції «Запальний іспанський танець (акварель). П: теплі кольори</p>	
19	Скандинавія – суворий і загадковий край	<p>Мистецтво митців країн Скандинавії, формування культурної компетентності СММ: <i>Едвард Гріг</i>. Сюїта «Пер Гюнт»: «Ранок», «У печері гірського короля» СОМ: Нікі Гольц «Оле Лукойє», Лорел Берч «Русалонька» (ілюстрації) ХТД: Руханка «Пісенька про маленьких жабенят» (шведською). Виконання фрагменту мелодії Е. Гріг «Ранок», актуалізація знань про штрихи Робота в групах: відтворення ритму п'єси Е. Гріга «У печері гірського короля» за записом зі змінами (прискоренням) темпу Пісня «Треба мріяти завжди» (Музика О. Янушкевич, вірші Н. Погребняк П: : сюїта</p>	<p>Мистецтво митців країн Скандинавії, формування культурної компетентності СОМ: Іван Харченко «Північне сяйво». ХТД: Створення пейзажу «Північне сяйво» (монотипія, акварель, гуаш). П: холодні кольори</p>	
20	Скандинавія – суворий і загадковий край (продовження)	<p>Мистецтво митців країн Скандинавії, формування культурної компетентності СММ: <i>Едвард Гріг</i>. Сюїта «Пер Гюнт»: «Сольвейг», «Анітра» СКМ: відео Ice Music</p>	<p>Мистецтво митців країн Скандинавії, формування культурної компетентності. СОМ: <i>О. Янссон</i> «Ми прийшли з миром», <i>Х. аф Клінт</i>; ХТД: Варіант 1. Малювання</p>	

		<p>Festival . Гра на музичних інструментах з льоду (фрагмент) СОМ: Еми Малявки (Ема Малука) Ілюстрація ХТД: Треба мріяти завжди (Музика О. Янушкевич, вірші Н. Погребняк): Руханка «Пісенька про маленьких жабенят» (шведською) П: балет, лібрето, антракт</p>	<p>фантастичного пейзажу у холодній кольоровій гамі (гуаш). Використовуй спосіб накладання фарби, набризк, штампування. Варіант 2. Створення безпредметної композиції з кіл і ліній (штампування, гуаш). П: фантастичний пейзаж (повторення), безпредметна композиція.</p>	
21	Мистецькі візерунки з теплих країв	<p>Мистецтво митців країн Кавказу (Грузії, Вірменії, Азейбарджану), формування культурної компетентності СММ: Ревазо Лагідзе «Тбілісо» (ансамбль «Баіані») СКМ: відео Грузинські танці «Лезгінка», «Хорумі» (балет Сухішвілі) СОМ: Ніно Чакветадзе «Дитячий хор» ХТД: «Курчатка» (музика Г. Гусейнлі, вірші Т. Муталібова, переклад М. Яскулка) Руханка Тамар Еділавшілі «Майбутнє обираєш тільки ти» П: хор; елементарне уявлення про знаки альтерації (дієз, бемоль, бекар)</p>	<p>Мистецтво митців країн Кавказу (Грузії, Вірменії, Азейбарджану), СОМ: Ц. Шагинян, З. Мартіашвілі «Щаслива родина» ХТД: Варіант 1. Створення рельєфу з баранцем (пластилін). Варіант 2. Створення рельєфного зображення «Лебідь» способом карбування – видавлюванням на фользі П: рельєф</p>	
22	Мистецькі візерунки з теплих країв (продовження)	<p>Мистецтво Індії (ознайомлення), формування культурної компетентності СММ: Микола Римський-Корсаков. Арія індійського гостя з опери «Садко» (фрагмент) СКМ: Індійський танець ХТД: «Курчатка» (музика Г. Гусейнлі, вірші Т. Муталібова, переклад М. Яскулка), «Зелене слонення»</p>	<p>Мистецтво Індії Мистецтво Індії (ознайомлення), формування культурної компетентності СОМ: народне мистецтво, настінний розпис (повторення). СКМ: Мультфільм «Козаки. Навколо Світу. Індія». ХТД: Варіант 1 Створення малюнка для настінного розпису магазину іграшок, дитячого розважального центру, зоопарку за</p>	

		(Музика І. Кириліна Вірші О. Вратарьова) Гра «Малюємо пальцями літери» П: Індійський танець	мотивами індійських розписів (білий або тонований папір, гуаш чи фломастери). Варіант 2 Виготовлення брелка із зображенням слона (глина, солоне тісто).	
23	Східні мотиви	Мистецтво народів Сходу. формування культурної компетентності СММ: Микола Римський Корсаков Сюїта «Шехерезада» (фрагменти). СОМ: ілюстрації до сюїти Миколи Римського Корсакова за мотивами арабських казок. ХТД: КАЗКОВИЙ СВІТ Музика <i>М. Ведмедері</i> Вірші <i>Н. Бонь</i> П: басовий ключ.	Мистецтво народів Сходу. Мистецтво анімації. формування культурної компетентності СОМ: Кадр з мультфільму, світлини предметів декоративно ужиткового мистецтва та образів з мультфільму. СКМ: М/ф «Чарівна лампа Аладдіна» (фрагменти). ХТД: Робота в парах. Виготовлення героїв казки Аладдіна та Жасмин з рухомими частинами (кольоровий папір, фломастери, олівці). Створення низки послідовних кадрів Варіант 1 Принцеса Жасмин Варіант 2 Аладдін П: анімація, реальне, стилізоване зображення	
24	Східні мотиви (продовженн я)	Мистецтво країн Далекого Сходу – Китай, Японія, Корея. Формування культурної компетентності СММ: Китайська народна мелодія. П Чайковський Китайський танець «Чай» з балету «Лускунчик» Китайський танець «Чай» з балету «Лускунчик» СКМ: <i>Дзьо Хісайсі</i> Вальс «Карусель життя» з м/ф «Ходячий замок». М/ф «Віолончеліст Госю», «Золота струна» (франменти) ХТД: придумати текст до народної мелодії про квітку гібіскус. Імпровізація мелодій	Мистецтво країн Далекого Сходу – Китай, Японія, Корея. Формування культурної компетентності СОМ: <i>світлини з китайського свята ліхтарів.</i> ХТД: <i>Варіант 1 Створення образу дракона (витинанка, кольоровий папір).</i> <i>Варіант 2 Виготовлення іграшки «Мій друг Дракоша» (деталі конструктора Лего, побутові матеріали тощо).</i> П: скульптура, рельєф.	

		на чорних і білих клавішах до вірша Імпровізуючи на чорних клавішах фортепіано, придумайте мелодію до вірша Цюй Юаня (орієнтуватися на схеми). П: музичні характеристики мажору та мінору (повторення), імпровізація.		
25	Ритми й кольори Америки та Африки	Мистецтво Америки. Формування культурної компетентності СММ: Клод Дебюсі «Ляльковий кек-уок». СОМ: ілюстрація з героями мультфільмів студії Волта Діснея. СКМ М/ф студії Волта Діснея (фрагменти). Мікс мелодій. ХТД: пісня «Дитячий джаз» Музика І. Хрисаніді. П: кек-уок	Мистецтво Америки. Формування культурної компетентності СОМ: <i>світлинні-фрагменти мультфільмів.</i> СКМ: М/ф «Якарі», серія «Якарі та грізлі» (фрагменти). ХТД: <i>Варіант 1</i> Створення живописного зображення ведмедя-грізлі (гуаш). <i>Варіант 2</i> Робота в групах. Намалювати серію композицій «Пригоди маленьких індіанців» за мотивами мультфільму «Якарі». (гуаш). П: статична, динамічна композиція.	
26	Ритми й кольори Америки та Африки (продовження)	Музичні ритми Африки. Формування культурної компетентності СММ: Музичні інструменти Африки. СКМ: Фізкультхвилинка «Весела Африка». ХТД: відтворення ритмічної партитури, виконання піано в темпі Анданте, форте в темпі Аллегро (групова робота). П: види ритмів (повторення).	Наївне мистецтво Африки - тінга тінга. Формування культурної компетентності СОМ: живопис тінга тінга ХТД: Зображення африканських тварин і птахів у декоративній манері тінга-тінга (гуаш) із застосуванням стилізації. П: контрастні кольори.	
27	Місто майбутнього	Мистецька подорож у майбутнє. Формування культурної компетентності СММ: Діти на концертах симфонічного оркестру просто неба André Rieu. Ігор Поклад.	Мистецька подорож у майбутнє. Формування культурної компетентності СОМ: Ц. Тошков «Проект міста майбутнього, Р. Маккол «Місто майбутнього».	

		<p>Чарівна скрипка (Ніна Матвієнко, Анастасія Петрик – переможниця Євробачення). СОМ: світлина з парку «Фантастична Софіївка». ХТД: пісня Танець дружби Музика М. Балеми Вірші П. Карася П: флешмоб.</p>	<p>ХТД: Варіант 1 (група архітекторів). Перегляд ілюстрації підручника (с. 112, 113), мальовння міста мрії (олівці, фломастери – на вибір). Варіант 2 (група будівників). Створення макету міста (техніка бріколаж, матеріал – коробки, пластикова тара, конструктор лего, старі побутові реч тощо П: макет.</p>	
--	--	--	--	--

Умовні позначення

СММ сприймання та аналіз-інтерпретація музичного мистецтва

СОМ сприймання та аналіз-інтерпретація образотворчого мистецтва

СКМ сприймання та аналіз-інтерпретація творів кіномистецтва

ХТД художньо-творча діяльність

П поняття

РОЗДІЛ І. МИ – ДІТИ ТВОЇ, УКРАЇНО!

Урок-1

Позднякова Н. В.,

вчитель предметів мистецької освітньої галузі

КЗ «Смілянська спеціалізована

мистецька школа-інтернат

Черкаської обласної ради»

Тема. Милуємося красою Землі.

Мета: *Формування ключових компетентностей:* вільного володіння державною мовою/ здатності спілкуватися рідною, інформаційно-комунікаційної, здатності навчатися впродовж життя, громадянської та соціальної компетентності, пов'язаних з ідеями добробуту, культурної компетентності, інноваційності.

Формування предметних компетентностей: інтерпретаційних, вокально-хорових виконавських, імпровізаційних.

Актуалізувати наявні предметні мистецькі компетентності учнів (поняття хор, ансамбль, соло, назви нот та їх розташування на нотному стані); ознайомити з творами мистецтва (музичного, образотворчого), які оспівують красу рідної землі; ознайомити з поняттями фольклор, обробка народної пісні, а капела у музичному мистецтві; ***розвивати*** пізнавальні інтереси, вміння учнів уважно слухати музику, аналізувати музичні твори та висловлювати власні враження та емоції від прослуханого; ***виховувати*** інтерес до української музичної спадщини, плекати любов до України, повагу до її історичного минулого, шану до культурних надбань.

Навчально-дидактичний матеріал:

СОМ: Тетяна Зеленченко. Графічний аркуш «Маковій» з циклу «Український рік».

СММ: українські народні пісні: «Ой у вишневому садочку» (НЗАУНХУ ім. Г. Верьовки). «Гой-да, гой-да, гой» (Н. Матвієнко). «Казала Солоха: прийди, прийди» (театр пісні

«Джерела»), Захар «Україно моя» (емоційне налаштування).

ХТД: А.Фурдичко «Синє небо – жовте поле» (замінена пісня).

Обладнання: комп'ютер, мультимедійна дошка, мультимедійна презентація, музичний інструмент.

Тип уроку: комбінований урок, урок заглиблення у тему.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент. Емоційне налаштування (Захар «Україно моя»)

II. Мотивація до навчання. Оголошення теми і мети уроку.

Доброго вам осіннього дня! Розпочався навчальний рік, і я запрошую вас у нові подорожі світом мистецтва. Ми познайомимося з мистецтвом народів, які проживають в Україні, та вирушимо у мандри країнами та континентами.

У розділі «Ми – діти твої, Україно!» тема першого нашого уроку: «Милуємося красою Землі».

III. Виклад нового матеріалу.

Так виглядає наша планета Земля, якщо дивитися на неї з космосу. Серед 195 країн, які розташувалися на ній, є одна, яка для нас найрідніша, найкрасивіша, найкраща.

Україно,
Ти - сонце весняне,
Моя рідна, моя золота...
Твої древні задумані храми,
Старовинні чудесні міста –
Ніби в казці, де час зупинився,
Щоб усе, що було, пригадати:
Тихі співи і танці вогнисті,
Щебетання в садку біля хати,
І тумани, і роси краплисті,
І героїв славетних життя, -
І мале босоноге дитя,
Що біжить радо з піснею в поле
І сміється, хоч ніженьки коле!.. (Я. Черняк)

Україна – це чарівна природа, неповторна культура, багатовікова історія, але головний її скарб – люди: щедрі, працьовиті, волелюбні та надзвичайно талановиті.

Найціннішим духовним скарбом, однією із святинь нашого народу, його гордістю є пісня. Про цей унікальний талант українців розповідає старовинна легенда.

Перегляд відеоматеріалу

СОМ

Перед вами графічний аркуш «Маковій» з циклу «Український рік» художниці Тетяни Зеленченко.

- Уявіть музику, під яку танцюють дівчата.
- Яка вона?
- Що вас здивувало у цій композиції?

СММ

Пісня супроводжує українця все життя, починаючи з коліски. Немає такого людського почуття, яке б не озвалося в українській пісні.

Наша дума, наша пісня,
не вмере, не загине.

От де, люде, наша слава,
Слава України! (Т.Шевченко)

У давні часи пісні не записували, а передавали з уст в уста (усно). Імена творців залишилися невідомими, оскільки загубилися у віках, тому такі пісні називаються народними й відносяться до **фольклору**.

Фольклор — народна творчість, яка зберігається в казках, легендах, прислів'ях, приказках, піснях.

Послухайте українські народні пісні («Ой у вишневому садочку» (НЗАУНХУ ім. Г. Верьовки). «Гой-да, гой-да, гой» (Н. Матвієнко). «Казала Солоха: прийди, прийди» (театр пісні «Джерела»).

Перегляд відеоматеріалу

- Які почуття викликала музика?
- Схарактеризуйте прослухані пісні. Яка з них звучить без інструментального супроводу?
- Висловіть припущення, до якого різновиду українських народних пісень належить кожна з пісень.

Більшість українських народних пісень дійшли до нас в **обробках**.

Обробка народної мелодії – перетворення одноголосної народної мелодії для виконання різним складом виконавців (ансамбль, хор, тощо).

Пісня, яку виконав театр пісні «Джерела», звучала **а капела**.

А капела (італ. a cappella) —спів без інструментального супроводу.

Пісню може виконати соліст, ансамбль, хор. Пригадайте і поясніть ці слова.

Фізкультхвилинка

ХТД

Розспівування.

Вокально-хорова робота.

Слухання пісні А.Фурдичко «Сине небо – жовте поле». Аналіз тексту, мелодії. Розучування I куплету пісні.

Музична грамота

Пригадайте назви нот та їх запис на нотному стані. Розв'яжіть ребуси й придумайте речення із цими словами: *мішок, перець, насіння, парасолька, дощик, фарби, пляма*.

IV. Рефлексія. Підсумки уроку.

Закінчіть речення: Українська пісня -

Українська пісня – це дзеркало, у якому відбилосся життя нашого народу, любов до України, її людей, звичаїв та традицій. Ми можемо сміливо стверджувати, що українці – найспівочіший у світі народ, а пісня є його щоденною поживою.

V. Домашнє завдання. Оцінювання активності дітей на уроці.

Складіть ребуси, подібні до тих, які ми розв'язували на уроці та запропонуйте їх розгадати друзям та рідним.

Вихід з класу під пісню А.Фурдичко «Сине небо – жовте поле»

Урок-2

Позднякова Н. В.,

вчитель предметів мистецької освітньої галузі
КЗ «Смілянська спеціалізована
мистецька школа-інтернат
Черкаської обласної ради»

Тема. Милуємося красою Землі (продовження).

Мета: Формування ключових компетентностей: вільного володіння державною мовою/ здатності спілкуватися рідною, інформаційно-комунікаційної, здатності навчатися впродовж життя, громадянської та соціальної компетентності, пов'язаних з ідеями добробуту, культурної компетентності, інноваційності, екологічної.

Формування предметних компетентностей: інтерпретаційних, вокально-хорових

виконавських, імпровізаційних.

Актуалізувати наявні предметні мистецькі компетентності учнів (куплетна форма); продовжити озаємнення з творами мистецтва (музичного, образотворчого), які оспівують красу рідної землі; **розвивати** пізнавальні інтереси, вміння учнів уважно слухати музику, аналізувати музичні твори та висловлювати власні враження та емоції від прослуханого, навички виконання ритмічних ланцюжків Body Percussion; **виховувати** інтерес до української музичної спадщини, плекати любов до України, краси природи та розуміння важливості її збереження, шану до культурних надбань українського народу.

Навчально-дидактичний матеріал:

СОМ: Українська листівки Н. Старовойтової.

СММ: Денис Січинський. «Чом, чом, земле моя» (Дмитро Гнатюк); Ігор Шамо. «Три поради» (гурт «Струни серця»); «У ритмі серця» (Руслана та діти); «Діти землі» (хор «Жайвір») - емоційне налаштування.

ХТД: А.Фурдичко «Синє небо – жовте поле» (замінена пісня), Vim Bum ~ A Clapping Game Song - Body Percussion.

Обладнання: комп'ютер, мультимедійна дошка, мультимедійна презентація, музичний інструмент.

Тип уроку: комбінований урок, урок заглиблення у тему.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент. Емоційне налаштування - «Діти землі» (хор «Жайвір»)

II. Мотивація до навчання. Оголошення теми і мети уроку.

Рада знову вітати вас на уроці музичного мистецтва. Думаю, що пісня, яка зустрічала вас, нагадала вам тему минулого уроку. Давайте пригадаємо, про що ми говорили. Чи вдалося вам скласти ребуси?

Сьогодні продовжимо милуватися красою Землі та поговоримо про твори мистецтва, які її оспівують. Ми торкнемося дуже важливої проблеми – збереження цієї краси для наступних поколінь. А ще нас чекає багато цікавинок, тож з гарним настроєм починаймо!

III. Виклад нового матеріалу.

Ми родились у долині,
У білесенькій хатині,
Коло вишень і калини.
За хатиною садок
І зелений моріжок,
Там багато є квіток.
Під горбом ставочок сяє,
Різна рибонька гуляє,
Качка з дітьми пропливає.
Як же зветься гарний край,
Де за ставом степ і гай
Пишно квітнуть, наче рай? (Україна)

СОМ

Любуючись різноманіттям природи України, митці відтворюють її красу як у реалістичних, так і в узагальнених декоративних образах. Перед вами роботи художниці Надії Старовойтової. Роздивіться їх уважно і скажіть:

- Якою зображено дівчину-Україну?

- Розкажіть, як можна дізнатися про Україну зі змісту картин?

СММ

Красу української землі оспівано у різних творах мистецтва, зокрема, у народних піснях та творах композиторів. Пригадате, як називається народна творчість, яка зберігається у казках, легендах, прислів'ях, приказках, піснях? (**фольклор**)

Послухайте пісні. Поміркуйте над їх змістом. Як оспівано красу рідної землі у вокальних творах українських композиторів. Зверніть увагу на склад виконавців.

Перегляд відеоматеріалу

Денис Січинський. «Чом, чом, земле моя» (Дмитро Гнатюк); Ігор Шамо. «Три поради» (гурт «Струни серця»); «У ритмі серця» (Руслана та діти)

Всі ми є дітьми природи, і вона нас любить: обігріває сонечком, пестить вітерцем, купає у дощиках садки, щоб родили ягоди та фрукти, милує око, надихає нас на творчість. А чи всі ми однаково добрі до природи? Чи віддячуємо їй добром? Як ми можемо допомогти природі відновити свої сили? (обговорення)

ХТД

Ти наша домівка, планета Земля,
Ти гарна і зблизька, красива здаля.
Дивуються інші планети всі щиро:
«Яка ж ти, сестричко, блакитно-вродлива!»

Разом із друзями виконайте ритм вірша Body Percussion. Домовтеся, який рядок виконуватиме соло, а який – в ансамблі.

Ритмічна фізкультхвилинка

Вокально-хорова робота.

Розспівування.

Робота над піснею А.Фурдичко «Сине небо – жовте поле».

Музична грамота

Розв'яжіть ребус (пісня).

Вам вже відомо, що пісні мають куплетну форму. Уважно роздивіться схему і поясніть, що в куплеті повторюється. Наведіть приклади відомих вам пісень. Визначте, чи є в них приспів.

IV. Рефлексія. Підсумки уроку.

Ось так швидко і добіг до кінця наш урок. Давайте ділитися враженнями від нього.

Ланцюжок вражень:

- ✓ На уроці мені найбільше сподобалось...
- ✓ Мене здивувало, що...
- ✓ Мені було складно...
- ✓ Тепер я знаю, що...

Природа нашої планети – то неймовірне багатство і краса, які знайшли своє відображення у народній творчості, творах композиторів, художників, поетів та письменників. Наш обов'язок – зберегти повітря і водойми чистими, ґрунти – родючими, тварин і птахів – живими, рослини – зеленими. Здорова природа – це наше щасливе майбутнє.

V. Домашнє завдання. Оцінювання активності дітей на уроці.

Поділіться враженнями від уроку вдома. Запропонуйте родині провести акцію «Допоможемо природі бути красивою!».

Вихід з класу під пісню А.Фурдичко «Сине небо – жовте поле»

Урок-3

Нагорна С. Л.,

вчитель предметів мистецької освітньої галузі
Шостаківського закладу загальної середньої освіти
Катеринопільської селищної ради

Тема: *Мистецтво крізь віки.*

Народні музичні інструменти. Кавер-версія.

Мета:

- формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей,

- необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті;
- всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва;
 - плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини;
 - ознайомлювати учнів з давніми народними інструментами та їх використання в сучасності;
 - розвивати інтерес до народної творчості;
 - виховувати любов до рідного краю, місцевості;
 - навчати учнів слухати музичні твори, емоційно, виразно та творчо їх виконувати;
 - розвивати навички активного сприймання музичного твору.

Музичний матеріал: НАОНІ. Старовинні українські народні інструменти – кобза, колісна ліра.

А.Вівальді «Гроза» із сюїти «Пори року» (сучасні кавери гуртів V&V Project (баян і бандура). Горлиця ART Vivaldi. Storm (соло – цимбали))

I.Танчак «Весела пісенька» - розучування

Тип уроку: урок поглиблення теми.

Обладнання: презентація, комп'ютер.

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.

1. Перевірка готовності класу до уроку
2. Музичне вітання

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Сьогодні на уроці ми продовжуємо мандрувати країною Музики. А для того, щоб дізнатися куди ми потрапимо і яку інформацію дізнаємося, нам потрібно відгадати загадки:

1. Україну прославляє,
Хоч не знає слів,
Тугу людям розганяє
Багатострунний спів.
У похід її з собою
Брав козак Мамай,
Мов ясну леліав зброю.
Хто вона? Вгадай.
(Бандура)
2. За лісом, за пралісом
Сірі воли ревуть. (Трембіта)
3. Люблять мене, поважають,
Та б'ють мене, коли грають.
Бум-бум-бум,
Трам-там-там
Що так грає? (барабан, литаври, тулумбас)
4. Старовинний інструмент
Зачарує він в момент.
Струн у нього є багато
Й паличками треба грати
(Цимбали)

Відгадайте загадки:

Сьогодні на уроці ми продовжуємо мандрувати країною Музики. А для того, щоб дізнатися куди ми потрапимо і яку інформацію дізнаємося нам потрібно відгадати загадки:

Україну прославляє,
Хоч не знає слів,
Тугу людям розганяє
Багатострунний спів.
У похід її з собою
Брав козак Мамай,
Мов ясну лелівав зброю.
Хто вона? Вгадай.

Бандура

Відгадайте загадки:

За лісом, за пралісом
Сірі воли ревуть.

Трембіта

Люблять мене, поважають,
Та б'ють мене, коли грають.
Бум-бум-бум,
Трам-там-там
Що так грає?

Барабан, литаври, тулумбас

Старовинний інструмент
Зачарує він в момент.
Струн у нього є багато
Й паличками треба грати

Цимбали

Молодці, тож сьогодні ми продовжуємо знайомство з народними музичними інструментами.

III. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Засвоєння нових знань

Мистецтво завжди рухається в ногу із часом! Народні мелодії та народні музичні інструменти – це не спомин давнини. Вони радують нас своїми сучасними звучаннями й ритмами.

Неймовірний світ звучання України – це правікова історія майстерності і таланту нашого народу.

- Розгляньте ілюстрації, назвіть музичні інструменти, які вам не знайомі.

Цікаво... Самобутній голос народу - музичні досягнення українців

В Україні **цимбали** «вкорінилися» у 17 столітті. Це – струнний інструмент, який видає звук після точкових ударів. Його частіше використовували в якості акомпанементу.

Цимбали впродовж довгого періоду часу були одним з основних інструментів «троїстих музик».

Перегляд відеоматеріалу:

HYPERLINK "<https://www.youtube.com/watch?v=RrcVrKKO52E>"

[h](#)

Трембіта – це той музичний інструмент, який має душу українських гірських схилів. Унікальність інструменту, перш за все, полягає у його довжині – трембіта, що занесена до Книги рекордів Гіннеса як найдовший в світі музичний інструмент, має довжину цілих 8 метрів! А звук здатний розходитися більше, як на 10 км.

[i](#)

Перегляд відеоматеріалу:

<https://www.youtube.com/watch?v=CFeY85DQXgA>

Величне історичне, духовне і звияжне явище – козацькі **литаври** і грізний **тулумбас**. Ці інструменти є своєрідною інтерпретацією відомих нам барабанів. За козацтва найбільші литаври перебували, звісно, на Запорізькій Січі. Той, хто мав право «грати» на інструменті, мав звання «довбиш». Ці інструменти були засобом для сповіщення козацтва про початок зборів, загрозу бою, тощо.

[y](#)

Перегляд відеоматеріалу:

<https://www.youtube.com/watch?v=ahGpbEbpwJ6o>

Кобза – старовинний український народний трушоподібний струнно-щипковий інструмент. В різних дослідженнях кобзу вважають попередником сучасної бандури. Ймовірно, одними з найгучніших бандуристів сьогодення можна вважати гурт «Шпилясті кобзарі», який заснував Ярослав Джузь. Хлопці створюють кавер-версії за мотивами відомих українських та

2.7

[c](#)

[o](#)

[m](#)

/

закордонних композицій.

Перегляд відеоматеріалу:

https://www.youtube.com/watch?v=s_adc4QxrT4

Музичний словничок.

Кавер-версія в популярній музиці – нова інтерпретація (творче розкриття) відомого музичного твору.

2. Музичне сприймання.

- Прослухайте музичні композиції.
- Що найбільше вражає в сучасному звучанні бандури та цимбалів?
- Чи можна старовинні музичні інструменти назвати сучасними? Поясніть.

НАОНІ. Старовинні українські народні інструменти – кобза, колісна ліра.

<https://www.facebook.com/watch/?v=228387884896416>

А.Вівальді «Гроза» із сюїти «Пори року» (сучасні кавери гуртів B&B Project (баян і бандура).

<https://www.youtube.com/watch?v=UYW7mrY8Dg0>

Горлиця АРТ Vivaldi. Storm (соло – цимбали)

<https://www.youtube.com/watch?v=nnmEQeRyUWo>

Поміркуймо

- Поміркуйте, чому ці народні інструменти вшановано на українських монетах.
- Розгляньте картину.
- Придумайте їй назву. Обґрунтуйте її.
- Про що можна дізнатися зі світлини з музею?
- Які інструменти та твори декоративно-ужиткового мистецтва ви спостерігаєте?

Поміркуймо

Поміркуймо, чому ці народні інструменти вшановано на українських монетах?

Поміркуймо

Розгляньте картину. Придумайте їй назву. Обґрунтуйте вашу відповідь.

Про що можна дізнатися зі світлини з музею?
Які інструменти та твори декоративно-ужиткового мистецтва ви спостерігаєте?

Сергій Глушук «Багатство струн»

3. Ритмічна вправа.

Руханка від «Освіторія»

<https://www.youtube.com/watch?v=mXV-WS8vsWw>

4. Вокально-хорова робота.

Аудіозапис:

+ <https://vseosvita.ua/library/vesela-pisenka-1777.html>

- <https://www.minus.lviv.ua/minus/artist/Дитяча/rec/5120>

Відеозапис:

- (+) 1. <https://www.youtube.com/watch?v=j3uy2WP2lfk>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=nX9O-1KQtHM>
- (-) 3. <https://www.youtube.com/watch?v=qupCkKrzdSA>

Розпівування.

Розучування пісні «Всела пісенька» І.Танчака

(робота над постановою, одночасним початком співу, м'якістю звуковедення)

1. Якщо сумно тобі у дорозі,
Поруч друзів з тобою нема,
Ти згадай нашу пісню веселу
І повторюй знайомі слова:

Приспів:

Хай пісенька весела
На Захід і на Схід
Летить в міста і села
Несе, несе привіт!
Нехай її співають
Дорослі і малі,
Усі, хто любить пісню
На землі!

2. Може ти десь далеко від дому
І тебе перестріла біда,
Ти згадай нашу пісню веселу
І повторюй знайомі слова!

Приспів:

3. У мандрівку подався ти, друже,
Щоб побачити світу дива,
Ти згадай нашу пісню веселу
І повторюй знайомі слова!

Приспів.

3. Музична грамота.

Окрім виконання соло, музику можуть співати, або грати на інструментах кілька виконавців:

Соло - один виконавець

Дует – два виконавці

Тріо – три виконавці

Квартет – чотири виконавці

Квінтет – п'ять виконавців

Музична грамота

Окрім виконання **соло**, музику можуть співати або грати на інструментах **кілька виконавців.**

 <p>Соло – один виконавець</p>	 <p>Дует – два виконавця</p>	 <p>Тріо – три виконавця</p>	 <p>Квартет – чотири виконавця</p>
 <p>Квінтет – п'ять виконавців</p>			

IV ПІДСУМОК УРОКУ.

-Чи сподобалася вам наша зустріч із музикою?

- Що таке кавер-версія?
- Які види ансамблів запам'ятали?
- Які музичні інструменти для вас були відкриттям?

Урок – 4

Нагорний В. М.,
вчитель предметів мистецької освітньої галузі
Катеринопільського закладу
загальної середньої освіти №1
Черкаської області

Тема: Мистецтво крізь віки.

Музичні інструменти. Клавішні (клавесин, фортепіано, синтезатор).

Мета:

- формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті;
- всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва;
- плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини.
- ознайомлювати учнів з давніми народними інструментами та їх використання в сучасності;
- розвивати інтерес до народної творчості, виховувати любов до рідного краю, місцевості;
- навчати учнів слухати музичні твори, емоційно, виразно та творчо їх виконувати;
- розвивати навички активного сприймання музичного твору.

Тип уроку: комбінований

Музичний матеріал: Й.С.Бах. Прелюдія до мажор з «Добре темперованого клавіру», т.1 (клавесин, фортепіано, синтезатор)

Гра на «піаніно» ногами

І.Танчак «Весела пісенька» - виконання

Обладнання: мультимедійна презентація, комп'ютер.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

4. Перевірка готовності класу до уроку
5. Музичне вітання

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Пропоную згадати інформацію, яку ви дізналися минулого разу.

Поміркуймо

1. Кавер-версія – це...

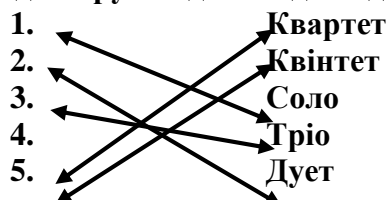
1. Переклад музичного твору для іншого складу виконавців.
2. Обробка мелодії для виконання на музичному інструменті, або для голосу із супроводом.
6. Нова інтерпретація відомого музичного твору.
7. Переведення музики з одного інструментального складу на інший, в якому зберігається задум композитора.

Поміркуймо

Кавер-версія – це...

1. Переклад музичного твору для іншого складу виконавців.
2. Обробка мелодії для виконання на музичному інструменті або для голосу із супроводом.
3. **Нова інтерпретація відомого музичного твору.**
4. Переведення музики з одного інструментального складу на інший, в якому зберігається задум композитора.

2. Знайди пару і з'єднай відповідне.

Поміркуймо

Знайди пару і з'єднай відповідне.

1	4	Дует
2	5	Квінтет
3		Тріо
		Соло
		Квартет

3. Як називаються ці музичні інструменти?

Сьогодні на уроці ми продовжуємо тему попереднього уроку і познайомимося із ще одним старовинним інструментом.

Відгадайте загадку:

*Сам із вільхи та із дуба,
В роті – білі й чорні зуби.
До зубів торкнись – готово,
Ти почуєш спів чудовий.*

(Клавесин, фортепіано, рояль)

III. ОСНОВНА ЧАСТИНА

5. Засвоєння нових знань.

Мистецтво супроводжувало людину впродовж століть. Люди завжди співали, грали на музичних інструментах.

У різні часи популярність і прихильність шанувальників переходила від одних музичних інструментів до інших. Наприклад, колись були поширені кобза та колісна ліра, потім – бандура.

Або спочатку захоплювалися клавесином, згодом – роялем (фортепіано), а пізніше – синтезатором.

Музичний словничок

Синтезатор – це музичний комп'ютер з величезними можливостями, який може відтворювати будь-які звуки, тембри, темпи, динаміку та інші засоби музичної виразності.

6. Музичне сприймання.

- Сьогодні познайомимося з твором німецького композитора Йоганна Себастьяна Баха «Прелюдія до мажор» (I том з «Добре темперованого клавіру»).
- Перегляньте відео і поміркуйте, чому автор дав таку назву своєму твору.

Перегляд відеоматеріалу

https://www.youtube.com/watch?v=zc1UtGj8_kg

- Прослухайте твір Й.С.Баха «Прелюдія до мажор».
- Поміркуйте, які зміни відбулися з музикою при виконанні на різних клавірних інструментах?

Й.С.Бах «Прелюдія до мажор» (клавесин, фортепіано, синтезатор)

<https://www.youtube.com/watch?v=xiCBuGCxD94> (клавесин)

<https://www.youtube.com/watch?v=2FedYdHJ-vI> (фортепіано)

<https://www.youtube.com/watch?v=lZQdYnPxwvE> (синтезатор)

Сучасні виконавці шукають різні способи виконання музики, іноді дуже незвичайні, для того, щоб здивувати й захопити слухача, перетворюючи своє виконання на шоу.

- Перегляньте відео, скажіть, що незвичайного у виконанні музикантів.

Перегляд відеоматеріалу

www.youtube.com/watch?v=Surv34SI7w0 (токата і fuga ре мінор Й.С.Бах)

https://www.youtube.com/watch?v=_B5O7tkH1LY (Pianoforte Gigante Twist and Voice)

Поміркуймо.

- Розгляньте картину.
- Які види мистецтва представлено на картині?
- Поміркуйте, чи популярні сьогодні ці музичні інструменти? Наведіть приклади.
- Чи можливо цю картину назвати «натюрмортом»?
- Поясніть.

7. Весела руханка.

Відпочинемо й виконаємо веселу руханку «Ноти».

8. Вокально-хорова робота.

Аудіозапис:

+ <https://vseosvita.ua/library/vesela-pisenka-1777.html>

- <https://www.minus.lviv.ua/minus/artist/Дитяча/rec/5120>

Відеозапис:

- (+) 1. <https://www.youtube.com/watch?v=j3uy2WP2lfk>
- 3. <https://www.youtube.com/watch?v=nX9O-1KQtHM>
- (-) 3. <https://www.youtube.com/watch?v=qupCkKrzdSA>

Розспівування.

Виконання пісні «Всела пісенька» І.Танчака

(робота над поставою, одночасним початком співу, м'якістю звуковедення)

1. Якщо сумно тобі у дорозі,
Поруч друзів з тобою нема,
Ти згадай нашу пісню веселу
І повторюй знайомі слова:

Приспів:

Хай пісенька весела
На Захід і на Схід
Летить в міста і села
Несе, несе привіт!
Нехай її співають
Дорослі і малі,
Усі, хто любить пісню
На землі!

2. Може ти десь далеко від дому
І тебе перестріла біда,
Ти згадай нашу пісню веселу
І повторюй знайомі слова!

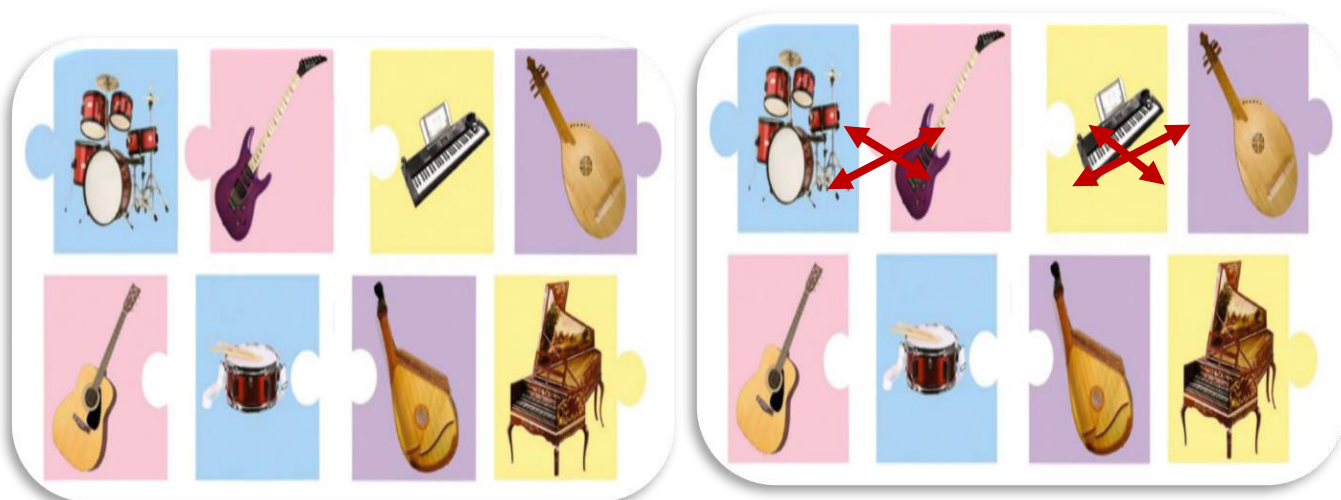
Приспів:

3. У мандрівку подався ти, друже,
Щоб побачити світу дива,
Ти згадай нашу пісню веселу
І повторюй знайомі слова!

Приспів.

9. Гра «Музичні інструменти крізь віки».

- Розгляньте зображені музичні інструменти.
- Подумки поєднайте відповідні зображення, аргументуйте свій вибір.

IV. ПІДСУМОК УРОКУ.

- Чи сподобалася вам наша зустріч із музикою?
- Що таке синтезатор?
- Які зміни відбулися з музичними інструментами з часом?

Урок – 5

Зайчук А.О.,
заступник директора з НВР,
учитель предметів мистецької
освітньої галузі
Черкаської СШ І-ІІІ ст. № 20
Черкаської міської ради

Тема уроку: Мистецтво та здоров'я

Мета уроку: формувати ключові компетентності, здоров'язберезувальну компетентність, розширювати уявлення учнів про можливості мистецтва впливати на здоров'я людини, формувати емоційний інтелект.

Очікувані результати: Учень (учениця):

- висловлюється про якості, які формуються в процесі занять танцювальним мистецтвом;
- розучує пісню, виявляє старанність;
- бере участь в обговоренні творів музичного та образотворчого мистецтва, характеризує українські народні танці;
- висловлюється щодо емоцій, які викликають різні твори мистецтва.

Тип уроку: формування компетентностей.

Оснащення уроку: _комп'ютер, телевізор, гаджети для кожного учня, фортепіано, шумові інструменти.

Методи і прийоми: коментар вчителя, бесіда, інтерактивні вправи, робота в групах, демонстрація відеоматеріалів, стимулювання активності учнів, педагогічне спостереження, індивідуальне консультування, порівняльний аналіз.

Форма організації: урок з використанням ігрових та інтерактивних методів навчання.

Терміни і поняття: гопак, бойовий гопак, аркан.

Музичний ряд: Гопак (Музика О. Злотника, вірші Л. Ямкового).

Відеоряд: НЗААТУ ім. П. Вірського. Концертний виступ і репетиція, вправи з кінезіології.

Міжпредметні зв'язки: образотворче мистецтво, хореографія, література.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент.

Музичне вітання (слайд 02)

Ми бажаємо здоров'я, усім людям на землі:
Дітям, дідусям, бабусям, мамам, татам і мені!

II. Мотивація навчальної діяльності.

Створення емоційно-сприятливого середовища.

Пропоную ще раз проспівати привітання, але за ролями. Кожна групка із другого рядочка пісні буде виконувати лише своє слово, а «і мені» заспіваємо всі разом. (*запросити диригента, об'єднати у групи «діти», «дідусі», «бабусі» «мами», «тата», проспівати, змінюючи темп та динаміку*)

III. Актуалізація набутого навчального матеріалу учнями.

Діти, на минулому уроці ми грали у гру «Музичні інструменти крізь віки». А зараз я вам пропоную по QR-коду перейти на гру «Старовинні музичні інструменти» та обрати тільки старовинні музичні інструменти.

Підведення підсумку гри.

IV. Повідомлення теми, мети, завдання уроку.

Мозковий штурм.

Діти, що, на вашу думку, для людини є найважливішим, найціннішим?

Так, життя та здоров'я.

А як ви вважаєте, мистецтво пов'язано із здоров'ям?

Ви всі дуже розумні, вже зрозуміли про що ми будемо говорити, і тепер самі можете сформулювати тему нашого уроку.

Тема уроку **МИСТЕЦТВО ТА ЗДОРОВ'Я** (слайд 04).

V. Основна частина.

Діти, пропоную переглянути відеозапис виступу та репетиції найвідомішого в Україні Національного ансамблю танцю імені Павла Вірського.

Перегляд відео(слайд 05,06).

Відкрийте підручники на стор.20 та послухайте завдання. Зараз об'єднайтесь у групи. Тепер, взявши до уваги уривки виступу й репетиції танцюристів та малюнки у підручнику на стор.20, обговоріть наступні питання:

Які якості людині допомагає формувати танцювальне мистецтво? (слайд 07).

Як воно впливає на здоров'я?

Коротку відповідь нам озвучить спікер групи. На роботу у вас є 2 хвилини.

Робота в групах. Виступи спікерів. (слайд 08,09).

Ви молодці, чудово сформували та висловили думку групи.

І тепер пропоную розминочку, яка допомагає розвиватись не тільки нашому тілу, але і головному мозку!

Кінезіологічна розминка. (слайд 10).

Діти, давайте послухаємо пісню, яку будемо вивчати сьогодні на уроці.

Слухання пісні «Гопак» Музика О. Злотника, вірші Л. Ямкового (слайд 11).

Фронтальна робота з використанням підручника на стор.21.

- Хто є авторами пісні? (слайд 12).

- Про що йдеться у пісні?

- Проаналізуйте характер музики та засоби музичної виразності.

- Які почуття викликає у вас ця пісня?

- Що ви відчуваєте, коли її слухаєте?

Пропоную об'єднатись у групи, придумати по одній цікавій танцювальній вправі та обрати аніматора, який буде цю вправу демонструвати класу. Пісню ви можете слухати під час роботи. На роботу у вас 2 хвилини.

Робота в групах. На фоні звучить запис пісні «Гопак».

Запрошуємо до показу вправ наших аніматорів по одному від групи. Аніматори по черзі показуватимуть вправи, а ви, будь ласка, повторюйте!

Руханка під пісню «Гопак». (слайд 11)

Діти, а хто з вас пригадає український народний танець, який одночасно є видом спорту та видом бойових мистецтв?

Так, це бойовий гопак.

Перегляд відеофрагменту бойового гопаку. (слайд 13)

Чи хотіли б ви займатись цим національним видом спорту? Я бачу ви справжні українці, які шанують українські традиції та прагнуть поділитися ними з усім світом!

V. Вокально-хорова робота.

Розспівування. Вправи на дихання. Практики mindfulness.

Супер, після такої чудової розминки пропоную вивчити пісню «Гопак».

Розучування пісні «Гопак» Музика О. Злотника, вірші Л. Ямкового під фортепіано. Розбір мелодії, слів за підручником. (слайд 14).

Що ви помітили цікавого у русі мелодії?

Які ви знайшли складні місця?

Робота над піснею під інструмент.

VI. Підсумок уроку, рефлексія (слайд 15).

З яким видом мистецтва ми спілкувались сьогодні на уроці?

Чи допомагають людині танці у зміцненні здоров'я?

Які ще вправи для покращення здоров'я ми сьогодні використовували?

Підводимо підсумки.

VII. Домашнє завдання.

Діти, ви пам'ятаєте, що у нашого народу окрім Гопака ще є чудові танці? Вдома знайдіть у мережі Інтернет відео танцю Аркан. Перегляньте разом із рідними, поділіться враженнями. (слайд 16). Бажаю вам успіху! Урок закінчено (слайд 17).

Використані джерела

1. Ансамбль П.Вірського 2018 -Ползунець репетиція [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=gV5BLtEh1Sc>.
2. Ансамбль ім. П.Вірського "Гопак" [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.youtube.com/watch?v=d_RN0CMgyME.
3. КИНЕЗИОЛОГИЯ: упражнения для развития памяти и внимания [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.youtube.com/watch?v=9_ZdedMaJy0&t=10s.
4. Что такое осознанность? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://mindspot.center/mindfulness>.
5. Бойовий Гопак. Духобор м. Дрогобич [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=Ocan3IKwvZk>.

Урок – 6

Зайчук А.О.,

заступник директора з НВР,

учитель предметів мистецької освітньої галузі

Черкаської СШ І-ІІІ ст. № 20 Черкаської міської ради

Тема уроку: Мистецтво та здоров'я (продовження).

Мета уроку: формувати ключові компетентності, здоров'язбережувальну компетентність, розширювати уявлення учнів про можливості мистецтва впливати на здоров'я людини, формувати емоційний інтелект.

Очікувані результати: Учень (учениця):

- висловлюється про якості, які формуються в процесі занять танцювальним мистецтвом;
- розучує пісню, виконує у відповідному характері;
- бере участь в обговоренні творів музичного та образотворчого мистецтва, характеризує сучасні танці;

- висловлюється щодо емоцій, які викликають різні твори мистецтва.

Тип уроку: формування компетентностей.

Оснащення уроку: комп'ютер, телевізор, гаджети для кожного учня, фортепіано, шумові інструменти.

Методи і прийоми: коментар вчителя, бесіда, інтерактивні вправи, робота в групах, демонстрація відеоматеріалів, стимулювання активності учнів, педагогічне спостереження, індивідуальне консультування, порівняльний аналіз.

Форма організації: урок з використанням ігрових та інтерактивних методів навчання.

Терміни і поняття: темп.

Музичний ряд: Гопак (Музика О. Злотника, вірші Л. Ямкового).

Відеоряд: бальні танці, вправи з кінезіології, навчальне відео «Музичний темп», «Baby Shark – Українська версія» Кроком руш (із серії «З любов'ю до дітей»).

Міжпредметні зв'язки: хореографія, мультиплікація, література.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент.

Музичне вітання (слайд 02)

Ми бажаємо здоров'я, усім людям на землі:

Дітям, дідусям, бабусям, мамам, татам і мені!

II. Мотивація навчальної діяльності.

Створення емоційно-сприятливого середовища.

Пропоную запросити наших аніматорів та пригадати запальну розминку з минулого уроку під пісеньку «Гопак». Нагадую, аніматори по черзі показують свої рухи класу, а ми повторюємо!(слайд 03).

III. Актуалізація набутого навчального матеріалу учнями.

Чудово діти! А хто з вас знайшов інформацію про танець Аркан? (слайд 04).

Так, це український народний карпатський танець, що виконується чоловіками у колі. А хто переглянув цей танець разом із рідними? Які думки та почуття у вас та ваших рідних викликав цей танець? Яку фізичну підготовку треба мати, щоб виконати цей танець?

Мозковий штурм.

IV. Повідомлення теми, мети, завдання уроку.

Так, насправді для виконання танців треба розвивати м'язи, дихальну систему, витривалість, координацію рухів. Цього вимагають й українські народні, й класичні, й сучасні танці. Отже, ми сьогодні продовжуємо говорити про зв'язок мистецтва та здоров'я.

Тема уроку **МИСТЕЦТВО ТА ЗДОРОВ'Я**(слайд 05).

V. Основна частина.

І говорити будемо про сучасні танці. Сучасні танці танцюють під класичну музику? Під народну музику? А під яку?

Так сучасну музику, яку пишуть композитори, виконують музиканти. Підкажіть діти, як називається професія людини, яка виконує найсучаснішу музику? Знайти відповідь вам допоможуть картинки(слайд 06).

Діти, у вас на партах є схемки. Давайте розглянемо їх. Ми на минулому уроці вже з'ясували, що здоров'я та танцювальне мистецтво взаємопов'язані. Ми поговорили з вами про народні танці, ще раніше знайомились із класичними танцями. Зараз, будь ласка, у парах пригадайте які ви знаєте сучасні танці та запишіть їх біля стрілочок у схемі. На роботу маєте 2 хвилини. (слайд 07)

Робота в парах, опитування. (Наприклад, контемпорарі, модерн, джаз-фанк, хіп-хоп, брейк-данс, рок-н рол, бальні танці тощо)

Бачу, що ви добре обізнані у сучасному танцювальному мистецтві. Пропоную переглянути відеоролики бальних танців.

Перегляд відео бальних танців. (слайд 08).

- Які якості розвивають бальні танці в людині? (слайд 09)

- Чи можна вважати бальні танці спортом?

- Які почуття у вас викликають бальні танці?

Настав час і нам з вами покращити своє здоров'я за допомогою веселого таночка!

Руханка «Кроком руш!»(слайд 10).

Увага, перевіримо, як ви засвоїли різні види танців. Зайдіть за QRкодом та виконайте вправу «Розмаїття танців» <https://learningapps.org/display?v=pb9xzjgxa21> (слайд 11).

Шановні четверокласники, ви вже дорослі та розумні й чудово розумієте, що різні танці відповідно музиці, виконуються у різному музичному темпі. То ж давайте пригадаємо визначення цього засобу музичної виразності.

Відкрийте підручник на сторінці 25 та розгляньте схему «Темп».

Фронтальна робота зі схемою.

Перегляд відео «Музичний темп» (слайд 12).

Давайте пригадаємо розминочку, яка допомагає розвиватись не тільки нашому тілу, але і головному мозку!

Кінезіологічна розминка. (слайд 13).

V. Вокально-хорова робота.

Розспівування. Вправи на дихання. Практики mindfulness.

Виконання пісні «Гопак» Музика О. Злотника, вірші Л. Ямкового під фортепіано у відповідному характері, слова у підручнику (1 куплет та приспів) та на слайді (2,3 куплети). (слайд 14,15).

Молодці, діти, ви добре відчуваєте характер пісні, та передаєте його слухачеві.

Відкрийте підручник на стор.25. Прочитайте завдання для роботи в групах. Якщо все зрозуміло, то об'єднуємося у дві групи для акомпанементу, розбираємо партії та під рахуночок репетируємо композицію «Рок-н-рол». Хто в нас сьогодні буде солістом-

піаністом?

Робота над ритмічною композицією під рахунок та під інструмент.

VI. Підсумок уроку, рефлексія (слайд 16).

З яким видом мистецтва ми спілкувались сьогодні на уроці?

Чи допомагають людині танці у зміцненні здоров'я?

Які ще вправи для покращення здоров'я ми сьогодні використовували?

Підводимо підсумки.

VII. Домашнє завдання.

Діти, вдома навчить, будь ласка, своїх рідних сучасних танцювальних рухів. Та розпитайте в них, що вони відчували, рухаючись разом із вами під музику. (слайд 17). Бажаю вам успіху! Урок закінчено (слайд 18).

Використані джерела.

1. Леонід Ямковий - Гопак [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.youtube.com/watch?v=9KwicPnJ_Bk.
2. КРОКОМ РУШ - Baby Shark Українською - Дитячі Пісні - З Любов'ю до Дітей [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=cUmvYKFcP2g>.
3. КИНЕЗИОЛОГИЯ: упражнения для развития памяти и внимания [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.youtube.com/watch?v=9_ZdedMajy0&t=10s.
4. Что такое осознанность? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://mindspot.center/mindfulness>.
5. Vivaldi - The Four Seasons - Summer (Presto) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=czlsy6pnX8s>.
6. Аллегро - М. Джуліани (Allegro - M.Giuliani) - Видео-ноты для гитары [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=aN6K2hlyrns>.
7. Adagio - BBASI [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=E1qzKkN3NCM>.
8. Арно Бабаджанян Анданте ноты пианино Andante Arno Babajanyan Piano Sheet MUSIC Tutorial [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=CGiop5eNVDg>.
9. Музыкальные ТЕМПЫ - теория музыки для детей [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=AqvqojZLLCA>.

Урок – 7

Гукова І. А.,

учитель предметів мистецької
освітньої галузі Черкаської

спеціалізованої школи № 28 ім.

Т. Г. Шевченка Черкаської міської

ради

Тема уроку: У дружньому слов'янському колі. Мистецтво слов'янських народів (польського, чеського), формування культурної компетентності.

СОМ: Ілюстрація Марльє Марселя.

СКМ: Мазурка, Чеська полька.

Руханка «Чеська полька».

ХТД: пісня «Полька» (музика і вірші народні).

П: мазурка, полька, пісня-танець.

Мета:

• **навчальна:** познайомити учнів з музичною культурою слов'янських народів: польського та чеського. Виявити спільні риси польської та чеської музики. На прикладі польської «Мазурки» та «Чеської польки» показати спільні риси пісенно-танцювальної культури слов'янських народів.

• **розвивальна:** розвивати музичні й творчі здібності учнів, предметні та міжпредметні компетентності, навички співу, почуття ритму. Збагачувати слуховий досвід, емоційну сферу, музичний та загальний кругозір школярів.

• **виховна:** виховувати інтерес і повагу до чеської і польської музики, музичний смак, любов до природи, краси.

Музичний матеріал: Мазурка, Чеська полька. «Полька» – чеська народна пісня (розучування)

Елемент інтеграції: Ілюстрації Марльє Марселя.

Основні поняття: мазурка, полька, пісня-танець.

Тип уроку: урок введення в тему.

Обладнання: комп'ютер, телевізор, музичний інструмент, ноти, слайди з ілюстраціями, відео та аудіо файлами, портретами художників, підручники.

ХІД УРОКУ

Вхід до кабінету під музичний супровід («Польки» – чеської народної пісні) (*Слайд № 6*)

1. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Музичне привітання.

2. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Актуалізація опорних знань

- Які можливості має мистецтво?
- Які українські танці ви знаєте?
- Як виконання танцю може впливати на здоров'я людини?

МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Україна – багатонаціональна держава. На її теренах проживають представники різних народів і національностей: поляки, болгари, чехи, угорці, німці, євреї, росіяни, білоруси та інші. Кожний народ має свою національну музику, улюблені музичні інструменти, композиторів і виконавців, якими він пишається. Народній музиці притаманні національні ознаки, ритми тощо. Музика деяких слов'янських народів є близькою до української, а інших – відрізняється від неї. І сьогодні ми познайомимося з музичною культурою польського та чеського народів.

Повідомлення теми і мети уроку (*Слайд № 1*)

(*Тема семестру та тема уроку записані на дошці*)

Новий матеріал для засвоєння

Серед народів, що живуть на території України, численну громаду представляють поляки. Польський народ також є нащадком слов'ян. Звичайно, мова поляків дещо відрізняється від української. Але не знаючи польської мови, ми можемо її зрозуміти на слух. А от традиції та обряди подібні до українських – співають поляки і веснянок, і жнивварських пісень. Святкують також різдвяно-новорічні свята, під час яких розігруються театральні вистави.

Польське музичне мистецтво бере початок із фольклору, народних пісень і танців. Польські пісні й танці тісно пов'язані між собою. Танці виконувалися під пісні, а пісні вирізнялися ритмічністю й танцювальністю

Улюбленими танцями поляків є мазурка, краков'як і полонез.

П: Мазурка — це веселий, запальний народний парний танець, у якому немає раніше продуманих фігур, їх імпровізують партнери. Характерною рисою мазурки є її тридольний розмір і веселий, бравурний характер мелодії.

СКМ: Мазурка (Слайд № 2)

- Якими почуттями сповнена музика? □
- З яких інтонацій складається мелодія?
- Спробуйте схарактеризувати прослуханий твір, скориставшись підказкою королеви Мелодії.

ЛЕГКА СТРИМКА ШВИДКА БАДЬОРА СПОКІЙНА БЛИСКУЧА МРІЙЛИВА (Слайд № 3)

Нерідко художники також зверталися у своїй творчості до відображення пластики танцю. Так бельгійський художник-ілюстратор Марльє Марсель, який створив дуже багато ілюстрацій до різних книжок, звернувся до дитячих історій про дівчинку Мартіну. Саме ці ілюстрації зображають красу та грацію танцювальних рухів.

СОМ: Елемент інтеграції: Ілюстрації Марльє Марселя (Слайд № 4)

(обговорення того, що зображено на ілюстрації, чому саме такі ілюстрації створив художник).

Чеський народ також здавна вирізнявся своєю музикальністю. Народні пісні є невід'ємною частиною життя чехів. Співають і діти, і дорослі. Серед звичайних пісень є пісні танцювальні, під які виконують різні рухи, бо це – пісні-танці.

П: Пісня-танець – пісня, яка виконується з танцювальними рухами.

Сьогодні ми познайомимося з найвідомішою чеською народною піснею-танцем «Полька».

П: Полька (від чеського «пулька» — пів-крока) — чеський народний танець. Виконується парами швидкими стрибками по колу. Темп — рухливий, жвавий, іноді — швидкий. Прослухайте її, переглянувши відео, і зверніть увагу на ритмічні особливості, які надають музиці національного колориту.

СКМ: Чеська полька (Слайд № 5)

- Який характер польки?
- Чи сподобалась вона вам?
- Чи має вона спільні риси з мазуркою? Які?
- Чи з'явилось бажання виконати її?

Слід відзначити, що у прослуханому творі мелодія активна, гостра і танцювальна. Ви, напевне, звернули увагу на те, що зміна ритму змінює характер музики. А допомагає це зробити використання **синкопи**.

Синкопа – це зміщення музичного наголосу з сильної долі такту на слабку.

Оригінальне виконання чеської народної пісні-танцю «Полька» пов'язане саме із синкопуванням, яке надає музиці танцювального характеру.

Вокально-хорова робота

Розспівування: Вправи для розвитку музичного слуху та голосу (за вибором вчителя).

ХТД: пісня «Полька» (музика і вірші народні) (Слайд № 6)

Розучування пісні

- Робота над літературним та музичним текстом пісні (визначення структури мелодії, руху кожної фрази), проспівування голосних та чіткою вимовою приголосних звуків.
- Співати у середньому темпі, звертаючи увагу на ритмічні акценти — синкопи (наголос на слабку долю);
- Передавати бадьорий танцювальний характер пісні.
- Виконати «Польку» в необхідному темпі (Слайд № 7).

ФІЗКУЛЬТУРНА ХВИЛИНКА

Руханка «Чеська полька» (Слайд № 8)

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА (Слайд № 9)

- Музика яких народів звучала на уроці?
- Які спільні риси пісенно-танцювальної культури польського та чеського слов'янських народів?
- Якого походження танці полька та мазурка — польського чи чеського?

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

Пісенність і танцювальність притаманні музиці різних народів, але в кожній є свої характерні інтонаційні риси. Сьогодні ми не тільки познайомились з музичною культурою польського та чеського слов'янських народів, але й виявили спільні риси пісенно-танцювальної культури цих народів.

Урок – 8

Гукова І. А.,
учитель предметів мистецької
освітньої галузі Черкаської
спеціалізованої школи № 28 ім.
Т. Г. Шевченка Черкаської міської ради

Тема уроку: У дружньому слов'янському колі (*продовження*).

Мистецтво слов'янських народів (польського, чеського), формування культурної компетентності.

СОМ: Ілюстрація Маріанни Калачової.

СММ: Болгарський танець. Ансамбль «Болгаран». Білоруський танець «Крижачок». Білоруська колиханка. Болгарська колискова.

СКМ: Перегляд відео «Бульба».

ХТД: Пісня «Полька (музика і вірші народні). Виконання ритмічних послідовностей.

П: ритм в різних видах мистецтва.

Мета:

• **навчальна:** познайомити учнів з музичною культурою польського, чеського, болгарського та білоруського слов'янських народів. Показати спільні та відмінні риси пісенно-танцювальної культури болгарського та білоруського народів. Узагальнити уявлення про своєрідність слов'янської музики. Поширити знання учнів про ритм в різних видах мистецтва.

• **розвивальна:** розвивати емоційну сферу учнів, музичний слух, музичні й творчі здібності, почуття ритму. Збагачувати кругозір, слухацький досвід і мистецькі знання школярів.

• **виховна:** засобами музичного мистецтва формувати в учнів розуміння ментальної спорідненості слов'янських народів і своєрідності культури кожного з них; виховувати інтерес і повагу до народної творчості усіх слов'янських народів.

Музичний матеріал . Болгарський танець. Ансамбль «Болгаран». Білоруський танець «Крижачок». Білоруська колиханка. Болгарська колискова. Білоруська народна пісня-танець «Бульба».

Елемент інтеграції: Ілюстрації Маріанни Калачової .

Основні поняття: ритм в різних видах мистецтва.

Тип уроку: урок поглиблення теми.

Обладнання: комп'ютер, телевізор, музичний інструмент, ноти, , слайди з ілюстраціями, відео та аудіо файлами, портретами художників, підручники.

ХІД УРОКУ

Учні входять до класу під музичний супровід (білоруської народної пісні-танцю «Бульба»)
(Слайд № 13)

1. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Музичне вітання.

2. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Актуалізація опорних знань

- З музичною культурою яких слов'янських народів ви познайомилися на минулому уроці?
- Які польські та чеські народні танці ви знаєте?

МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Колись давно на території сучасної України жили слов'янські племена. Вони були пращурами багатьох народів. Саме це і пояснює подібність мови, звичаїв та традицій, фольклору та декоративно-ужиткового мистецтва. На минулому уроці ми познайомились з музичною культурою польського та чеського народів. Сьогодні ми продовжимо знайомство з музичною культурою інших слов'янських народів.

Повідомлення теми і мети уроку (Слайд № 1)

(Тема семестру та тема уроку записані на дошці)

Новий матеріал для засвоєння

У музичному мистецтві польського та чеського народів багато спільного з іншими слов'янськими народами – болгарським та білоруським. Так, пісні усіх цих народів розподіляються на жанри – родинні, календарно-обрядові, землеробські та ін. Їх назви походять від популярних народних пісень. Спершу це були пісні, під які виконували різні рухи, а в наш час вони існують і як суто інструментальні твори. Це – запальні болгарські народні танці, білоруські танці «Крижачок», «Бульба» та ін.

Болгари – веселий і працьовитий народ зі своєю славною історією, звичаями, традиціями. З гумором створюють свої шедеври навіть деякі болгарські митці. Так відома болгарська художниця Маріанна Калачова дуже часто звертається у своїй творчості до кумедних персонажів, які завжди приносять їй невимовну радість.

СОМ: Елемент інтеграції. Ілюстрації Маріанни Калачової (Слайд № 10)

(обговорення що зображено на ілюстрації, чому саме так художниця зобразила своїх героїв).

Як і всі слов'янські народи, болгари та білоруси дуже люблять співати.

А найулюбленішою піснею, зазвичай, з дитинства є колискова — пісня, що дарує малечі спокій, тепло й ласку, які линуть маминим чи бабусиним голосом. Отже, давайте познайомимося з болгарською колисковою та білоруською колиханкою.

СММ: Болгарська колискова (Слайд № 11)

СММ: Білоруська колиханка (Слайд № 12)

- Який характер цих пісень?
- Чи є у них спільні риси?
- Чи є схожими ритми болгарської колискової та білоруської колисанки?

ФІЗКУЛЬТУРНА ХВИЛИНКА

(інтерпретація погойдування, заколихування дитини під час повторного прослуховування колискової на вибір вчителя)

У кожного з цих слов'янських народів є також улюблені танці зі своїми національними ознаками. Адже найважливіші життєві події і болгар, і білорусів знаходили відображення в танцях. Майстерність танцю передавалася з покоління в покоління, і з часом форма його вдосконалювалася.

Дуже часто болгарські народні танці відрізнялися складними ритмами, що збагачували пластику танцю.

Ритм є дуже важливим засобом виразності у різних видах мистецтва, а особливо у танцювальній музиці.

СММ: Болгарський танець (Слайд № 13)

- Який характер цього танцю? А який ритм?
- Чи схожий ритм цього танцю із ритмами польського та чеського танців?

Одним з відомих болгарських танцювальних колективів є ансамбль народного танцю «Болгаран» (Слайд № 14)

Білоруський народ також дуже полюбляє танцювати. І справжньою скарбницею слов'янські народної культури є славетні білоруські танці, зокрема, «Крижачок» (Слайд № 15)

- Чи сподобався вам танець?
- Чи є спільні риси у танця «Крижачок» і болгарського танця?
- Чи є схожими ритми болгарського та білоруського танців із ритмами танців поляків та чехів?

Як і всі слов'янські народи, білоруси дуже полюбляють виконувати пісні з танцювальними рухами. Найвідомішою білоруською народною піснею-танцем є «Бульба», що означає «картопля». Тож не складно здогадатися, що саме прославляє ця пісня-танець: звісно, свою годувальницю картоплю. У ній танцювальними рухами зображають посадку картоплі, вирощування та збір урожаю.

СКМ: Перегляд відео: білоруська народна пісня-танець «Бульба» (Слайд № 16)

- Які риси притаманні слов'янській білоруській музиці?

Виконання ритмічних послідовностей (Слайд № 17)

Вокально-хорова робота

Розспівування: Вправи для розвитку музичного слуху та голосу (за вибором вчителя).

ХТД: пісня «Полька» (музика і вірші народні) (Слайд № 7)

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Бліцопитування:

Гра «Мікрофон»

- Із музикою яких народів ви познайомились на цьому уроці?
- Які пісні болгар та білорусів ви знаєте?
- Що, на вашу думку, є спільного і відмінного між болгарською та білоруською музикою?
 - Чи є спільні риси пісенно-танцювальної культури польського, чеського, болгарського та білоруського народів?
 - Які слов'янські народні танці ви запам'ятали?
 - Які риси національного характеру слов'янських народів у них виражені?
 - Яка роль належить ритму у пісенно-танцювальній музиці?
 - Чи стала музична культура польського, чеського, болгарською та білоруською слов'янських народів зрозумілою, близькою для вас?

4. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

На сьогоднішньому та минулому уроках ми познайомилися з музикою польського, чеського, болгарського та білоруського слов'янських народів та відчули її національний колорит. Музична культура слов'янських народів має дуже багато спільних рис. Адже пісенно-танцювальна культура польського, чеського, болгарського та білоруського слов'янських народів — це душа народу і його історія.

Урок – 9

Яковенко Л. В.,
вчитель предметів освітньої галузі
«Мистецтво» Червонослобідського закладу
загальної середньої освіти I-III ступенів № 1
Червонослобідської сільської ради
Черкаської області

СЛ.1 Тема: На гостину до угорців.

Мета уроку: формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва.

Навчальна: ознайомити учнів з мистецтвом народів, які проживають на Україні, поняттям «чардаш»; розширювати уявлення про емоційний зміст музики; активізувати образне мислення учнів, формувати вміння сприймати та виконувати музику.

Розвивальна: розвивати в учнів вокальні, виконавські навички, творчу уяву, фантазію.

Наочні посібники: : підручник Мистецтво: підруч. інтегрованого курсу для 4 кл. закл. заг. середн. освіти / Людмила Масол, Олена Гаїдамака, Оксана Колотило, – Київ: Генеза, 2021. – 128с.: іл.; картина Ласло Кодая,

Музичний матеріал: Вікторіо Монті. «Чардаш» (ксилофон з оркестром), «Дружать діти на землі» слова: В. Вікторов, музика: Давид Львов-Компанієць.

Відеоматеріал: Ференц Ліст. «Угорська рапсодія № 2» (виконує Дьйордь Оравец у 29 епізоді «Котячого концерту», м/ф «Том і Джеррі»); Йоганнес Брамс. «Угорський танець № 5» (кавер для скрипки Олександра Божика); Угорський танець «Лампош чардаш»

ТЗН: мультимедійна дошка, ноутбук.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Вид уроку: інтегрований.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент. Перевірка готовності класу до уроку.

У нас урок незвичний – на ньому все музичне:

Казки, вірші, завдання, і навіть привітання!

СЛ.2 Музичне вітання «Дзень-дзелень, дзвенить дзвінок

Вже почався в нас урок.

Добрий день – Добрий день»

Створення емоційного фону уроку. Побажання гарного настрою, позитивного спілкування, творчої роботи.

II. Актуалізація опорних знань учнів.

Любі діти, на попередніх уроках ми з вами розпочали знайомитися з мистецтвом народів, які проживають на Україні. Пригадайте, де ми вже побували? (відповіді учнів).

III. Основна частина. Повідомлення теми, завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності.

Ми живемо на щирій українській землі, яка є батьківщиною не лише нам, а й угорцям, румунам, молдаванам. Це – працьовиті народи зі своєю історією, звичаями, традиціями та мистецтвом. Сьогодні, діти, ми вирушимо в подорож до нашої сусідки, а саме – до Угорщини.

СЛ.3 Музична культура цієї країни дуже давня. Велику роль у її поширенні відіграли цигани, які мандрували країною і співали угорські народні пісні. Зверніть увагу ось на цю картину. Намалював її угорський художник Ласло Кодай, який висловлює свою любов до

рідного краю в яскравих, незвичайних картинах-казках. Скажіть, який настрій викликає світлина? Якому музичному ладу (мажорному чи мінорному) вона відповідає?

СЛ.4 ІV. Слухання музики. До угорської музики у своїх роботах зверталися багато композиторів. Наприклад Ференц Ліст – угорський композитор, зробив свої улюблені угорські народні мелодії знайомими у всьому світі.

СЛ.5 Пропоную послухати «Угорську рапсодію № 2», яку виконує Дьйордь Оравец у 29 епізоді «Котячого концерту», м/ф «Том і Джеррі».

СЛ.6 Які емоції викликало у вас прослуховування твору (**вправа «Ланцюжок»**).

Під впливом від угорських народних мелодій багато композиторів різних національностей написали всесвітньо відомі твори. Саме національний колорит, емоційні мелодії надихнули німецького композитора, Йоганнеса Брамса, на створення циклу творів, який так і називається «Угорські танці». Один із танців, а саме «Угорський танець №5» відтворює картину веселого народного танцю, у якому кілька різних тем змінюють одна одну. Перша — широка й плавна мелодія пісенного характеру. Друга — танцювальна, з акцентами синкопованого ритму. У середній частині звучить запальна темпераментна музика, мінор змінюється на мажор, а темп стає стрімким.

СЛ.7 Послухайте «Угорський танець №5» (кавер-версія для скрипки Олександра Божика).

Пригадаємо, що ж таке кавер-версія? (кавер-версія - це оригінальна переробка відомого музичного твору).

СЛ.8 Слухання. Аналіз твору:

- Які елементи музичного твору допомогли Брамсу надати національний колорит даному твору? (гострота ритмів, а також різка зміна динаміки, штрихів, темпів і фактури твору).
- *Оберіть слова, які характеризують «Угорський танець».*

Діти, як ви вже помітили, традиційні угорські танці запальні, ритмічні та захопливі. Давайте познайомимось ще з одним чудовим танцем, який називається чардаш.

СЛ.9 **ЧАРДАШ** (від угорського «корчма») — угорський танець, широко відомий в усьому світі. У ньому переплітаються риси циганської, італійської, слов'янської, угорської музики. Для чардашу характерні гостра ритміка, запальні інтонації. Складається танець із двох контрастних за темпом частин. 1 частина – повільна, виконують чоловіки, рухаючись по колу. 2 частина – швидка, танцюють парами – чоловік-жінка.

Діти, угорські танці можна нині почути у виконанні на різних інструментах, а також може змінюватися «мова» хореографії, яку складають рухи. Кожному танцю властивий свій «малюнок».

СЛ.10 **V. Відеоперегляд** Пропоную спочатку переглянути фрагмент виконання угорського танцю «Лампош чардаш», а потім, виконуючи одну творчу роботу, прослухаємо п'єсу «Чардаш» італійського скрипаля Вітторіо Монті.

Слухання. Аналіз твору:

Вам сподобалося? А в яких кольорах ви бачите чардаш? (відповіді дітей).

СЛ.11 **Вправа «Художник».** А зараз уявіть себе художником. Зараз звучатиме угорський чардаш скрипаля Вітторіо Монті. Ваше завдання – намалювати кольорові хвилі до танцю.

СЛ.12 – 13 **VI. Вокально-хорова робота:**

1. Розспівка.
2. Розучування пісні «Дружать діти на землі» (слова: В. Вікторов, музика: Давид Львов-Компанієць):
 - Вступна бесіда;
 - Демонстрація;
 - Робота по фраззах.
3. Повторення пісні «Полька».
4. Виконання пісні «Полька» з танцювальними рухами.

СЛ.14 **VII. Рефлексія. Підбиття підсумків уроку.**

- Що вам найбільше сподобалося на уроці?
- Яка музика звучала сьогодні?
- Як ви гадаєте, чому німецький композитор Йоганесс Брамс написав «Угорський танець»?
- В якому мультфільмі звучить «Угорська рапсодія №2» Ференца Ліста?
- Поділіться своїми враженнями від уроку з батьками.

Учитель оцінює активність учнів, відзначає найкращі відповіді.

СЛ.15 Урок завершено. До нових зустрічей.

(вихід учнів під музику угорського танцю)

Урок – 10

Яковенко Л. В.,

вчитель предметів освітньої галузі
«Мистецтво» Червонослобідського закладу
загальної середньої освіти I-III ступенів № 1
Червонослобідської сільської ради
Черкаської області

СЛ.1 Тема: На гостину до румунів і молдаван.

Мета уроку: формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва.

Навчальна: ознайомити учнів з мистецтвом народів, які проживають на Україні та поняттям «молдовеняска»; розширювати уявлення про емоційний зміст музики; активізувати образне мислення учнів, формувати вміння сприймати та виконувати музику.

Розвивальна: розвивати в учнів вокальні, виконавські навички, творчу уяву, фантазію.

Наочні посібники: : підручник Мистецтво: підруч. інтегрованого курсу для 4 кл. закл. заг. середн. освіти / Людмила Масол, Олена Гайдамака, Оксана Колотило, – Київ: Генеза, 2021. – 128с.: іл.; Світлана Бондаренко «Молдавський танець», Corneliu Michăilescu «Композиція з румунським мотивом»

Музичний матеріал: Румунський танець «Інвертіта» (НЗАУНХУ ім. Г. Верьовки); «Дружать діти на землі» (слова: В. Вікторов, музика: Давид Львов-Компанієць).

Відеоматеріал: Молдовеняска (ансамбль «Жок»). Румунський танець «Інвертіта» (НЗАУНХУ ім. Г. Верьовки)

ТЗН: мультимедійна дошка, ноутбук.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Вид уроку: інтегрований.

ХІД УРОКУ

(Вхід під музику угорського танцю).

I. Організаційний момент. Перевірка готовності класу до уроку.

У нас урок незвичний – на ньому все музичне:

Казки, вірші, завдання, і навіть привітання!

СЛ.2 Музичне вітання:

Урок музики у нас

Запросив усіх у клас.

Привітаймось дружно всі-

До, Ре, Мі, Фа, Соль, Ля, Сі!

II. Актуалізація опорних знань учнів.

СЛ.3 Любі діти, на попередньому уроці ми познайомилися з мистецтвом чудового народу, який проживає на Україні. Погляньте на світлину і пригадайте про що йшла мова.

(по картинках-підказках діти дають відповідь)

А під яку музику ви зайшли сьогодні на урок?

Молодці. Я рада, що ви були дуже уважними і все добре запам'ятали.

III. Основна частина. Повідомлення теми, завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності.

Сьогодні ми продовжимо знайомство з нашими сусідами-народами, їх музичною культурою. Тож сідайте зручненько, адже на нас чекає Молдавія та Румунія.

СЛ.4 І першою нас зустрічає Молдова - найдавніша країна в районі Чорного моря, яка має славні сторінки історії й не менш яскраве майбутнє. Молдавани проживають переважно у сільській місцевості, це працьовитий і мирний народ, який славиться гостинністю. Кожен гість - це свято в родині, пісні й танці, багато накритий стіл, шана і повага. Зверніть увагу, які красиві національні костюми має цей народ. Чи є схожість із нашим, українським костюмом? (відповіді дітей).

СЛ.5 А зараз перед вами Румунія - країна загадок та легенд, величних середньовічних замків та вражаючих краєвидів карпатської природи.

Обидві країни, і Молдавія, і Румунія - це країни з чудовими, працьовитими людьми, колоритною та прекрасною музичною культурою, традиціями та звичаями.

СЛ.6 Риси характеру румунів та молдован знайшли яскраве вираження в мистецтві танцю. Сьогодні ми познайомимось із деякими танцями, їх характером та будовою. І розпочнемо із народного молдавського танцю МОЛДОВЕНЯСКА (буквально – молдовська). За будовою молдовеняска має форму рондо. Типовий рух усіх виконавців по колу – це своєрідний рефрен. В інших епізодах танцюристи в парах виконують різні фігури, утворюють лінії або маленькі кола (жіночі й чоловічі окремо). Серед рухів багато веселих стрибків і підскоків, чітких притупувань каблуками.

IV. Слухання музики.

1. СЛ.7 «Молдовеняска» (виконує державний академічний ансамбль народного танцю Молдови ансамбль «Жок»). Назву цей колектив отримав від молдавського танцю жок).

СЛ.8 Мінідослідження: під час перегляду виконання молдовеняски визначай основну тему, що повторюється (піднімай руку щоразу, коли звучить рефрен). Які рухи в цей час виконують танцюристи? Що в танці повторюється?

(повторне слухання молдовеняски з відеопереглядом)

2. СЛ.9 Румунський танець «Інвертіта» (НЗАУНХУ ім. Г. Верьовки).

СЛ.10 Слухання. Аналіз твору:

- *Охарактеризуйте прослухану музику, танцювальні рухи, народні костюми виконавців.*

- *Які почуття виражає музика?*

- Як зобразили митці молдовський і румунський танці.

- Чи знайомі вам музичні інструменти, які супроводжували танці?

СЛ.11-12 Музичні інструменти, поширені в багатьох народів, що проживають в Україні, схожі, але мають різні назви. Дримба у молдован - це варган, волинка - чимпой, трембіта - бучум, флюяра - флуер.

СЛ.13 V. Вокально-хорова робота:

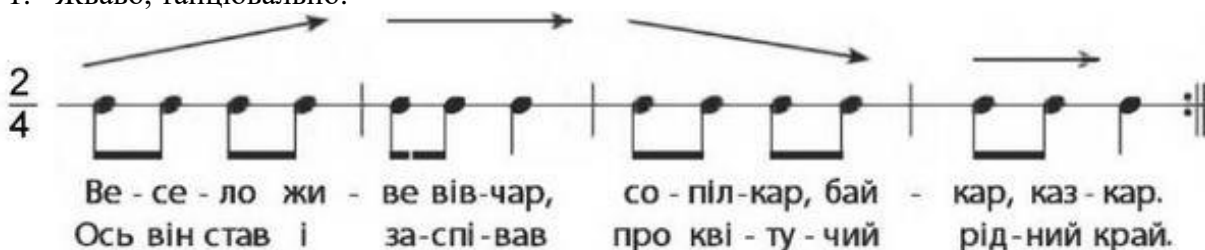
5. Розспівка

6. Виконання пісні «Дружать діти на землі» слова: В. Вікторов, музика: Давид Львов-Компанієць.

СЛ.14 Вокальна імпровізація (створення мелодій до віршів за запропонованими схемами).

Уявіть, що ви композитор. Вам потрібно придумати мелодії на тексти угорських народних пісень.

1. Жваво, танцювально.

2/4

Ве - се - ло жи - ве вів-чар, со - піл-кар, бай - кар, каз - кар.
Ось він став і за-спі-вав про кві - ту - чий рід - ний край.

2. Спокійно, наспівно.

3/8

Пташ - ка від - лі - та - є, край наш по - ки - да - є,
Вми - ла - ся сльо - зо - ю: - Ждіть ме - не звес - но - ю.

Переклад з угорської Івана Петровіця

СЛ.15 VI. Додаткове завдання-гра «Ритмічний челендж-імпровізація» (простукати ритмічний малюнок олівцем, потім торкнутись товариша і вказати, яким саме способом він повинен його відтворити).

Молодці, діти! У вас дуже добре вийшло імпровізувати і працювати один з одним.

СЛ.16 VII. Рефлексія. Підбиття підсумків уроку.

- Якими країнами ми мандрували на уроках?
- З танцями яких народів познайомилися?
- Що є спільного у музиці цих народів? (пісенність і танцювальність притаманні музиці різних країн і народів, але в кожній є свої характерні інтонаційні риси)

Учитель оцінює активність учнів, відзначає найкращі відповіді.

СЛ.17 Урок завершено. До нових зустрічей.

(вихід учнів під пісню «Дружать діти на землі»)

Урок – 11

Борщ Л. І.,

вчитель предметів мистецької освітньої галузі
опорного навчального закладу освіти
– Городищенського ЗЗСО І-ІІІ
ступенів № 3 Городищенської міської ради
Черкаського району Черкаської області

Тема уроку: Національні мотиви в мистецтві кримських татар та греків

Мета уроку: формувати ключові компетентності:

загальнокультурна компетентність: усвідомлення ролі музичного мистецтва в житті людини;

міжпредметна естетична компетентність: визначення взаємозв'язку музики з іншими видами мистецтва, зокрема образотворчим;

предметна компетентність:

- зацікавити учнів уроками музичного мистецтва, формувати уявлення про національні особливості мистецтва Криму з опорою на фольклорні джерела;
- розвивати творчі здібності, фантазію;
- виховувати шанобливе ставлення до культури інших народів.

Тип уроку: комбінований, урок поглиблення теми.

Обладнання: музичний інструмент, мультимедійна дошка, мультимедійна презентація.

Основні поняття для засвоєння: кримськотатарська музика.

Твори, що вивчаються на уроці: Кримськотатарська колискова «Менім улим батир»; кримськотатарська народна пісня у виконанні Джамали; танець «Емір Джелял Хайтармаси»; А.Олейнікова. «Дружба».

ХІД УРОКУ

1. Організаційний момент.

- Музичне привітання.

2. Повідомлення теми, мети, завдань уроку, мотивація учіння школярів.

Кримський півострів віддавна є перехрестям багатьох доріг, що поєднали різні племена, народи і держави. У різні часи в Криму жили греки, італійці, болгары, татари, вірмени і турки. Їхні чисельні нащадки мешкають тут і нині. Тільки за офіційними даними, Кримський півострів населяють понад сто національностей і народностей. Саме до Криму відноситься фраза: «Пісня – жива історія народу». Багатий приморський край (Таврида) приваблював різні народи і кожен з них залишав по собі пісенні наспіви. Італійці, які жили на півдні Криму, лишили пісні (канцонети), турки й араби, які торгували з Тавридою, - свої мелодії. У степовій частині Криму багато пісенних мелодій схожі на українські. Це можна пояснити невільництвом: захоплені під час татарських набігів українці співом виливали в неволі печаль і тугу за рідним краєм. Сьогодні ми познайомимось ближче з музичним мистецтвом кримськотатарського народу. Розгляньте картину, намальовану на склі. Що на ній зображено? Якими видами орнаменту оздоблено кімнату, побутові вироби?

3. Перевірка, оцінка і корекція засвоєних раніше знань, навичок, умінь.

- Як правильно потрібно слухати музику?
- А як потрібно співати?
- Які особливості має музика молдавського народу?

4. Бесіда по темі та слухання музики.

У дружному колі різних народів і національностей, які проживають в Україні, значне місце посідають кримські татари – корінне населення Криму. У них дуже багато самотутніх пісень. Старовинні трудові пісні відображали тяжке життя простого народу. У Криму була розповсюджена професія чабана чи, як кажуть у нас, пастуха. Чабанські пісні з нескладною мелодією мають свою привабливість: вони сповнені задумливого настрою. Співали їх

зазвичай у супроводі свирілі. Пісні кримських татар співають в унісон (одноголосно) часто без супроводу музичних інструментів (акапела). Якщо їх виконує кілька виконавців, то спів розподіляється на голоси. Хорових підголосків, характерних для українських пісень, у кримських піснях не було.

Сьогодні послухаємо музику, чарівності якій надають саз і зурна. Це старовинні народні музичні інструменти Криму. Саз часто супроводжував спів. Зурна подібна до гобоя, їй притаманні прикрашання мелодії, які надають кримській музиці характеру мережива, із зурначів колись створювали цілі народні оркестри.

Улюбленими піснями всіх дітей світу є колискові. У кримських татар тексти давніх колискових відрізняються від колискових інших народностей: мати, заколисуючи дитя, звертається не до нього, як зазвичай: «Спи, дитино, спи», - а до третьої особи з проханням піти геть з дороги і не заважати родинному щастю.

Послухайте кримськотатарську колискову **«Менім улим батир»**.

(Слухання кримськотатарської колискової «Менім улим батир»)

- У чому особливість мелодій кримських татар?
- Які інструменти звучали?

Джамала – українська співачка кримськотатарського походження, Народна артистка України, переможниця 8-го міжнародного конкурсу «Нова хвиля» та 61-го пісенного конкурсу «Євробачення». Сьогодні у виконанні цієї геніальної співачки прозвучить народна кримськотатарська пісня.

(Слухання народної пісні у виконанні Джамали)

Вбрання кримськотатарських жінок вражає самобутністю та красою. Дівоче убранство складається з кетен-кольмека – нижньої сукні з крепшифону, дивовижного верхнього халата або сукні – антера з оксамиту та дикого шовку, шальварів – штанів з атласу, феса – головного убору та кушака – поясу з філіграні. Загально на такий убір витрачається майже 50 метрів натуральних тканин. Завершує образи вишивання – кримськотатарський орнамент, що символізує жіночність та красу.

Гордість нації – кримськотатарський народний танець. Кримськотатарська хореографія дуже нетипова, різноманітна та захоплююча. Основними елементами, що увійшли до складу хореографічного мистецтва кримських татар, є відсутність різких рухів руками. Танцівниці заворожують плавними рухами та граційними обертами. Чоловічі танці відрізняються чудовим темпераментом і оспівують хоробрість, силу, військову майстерність. У кримських татар є традиція – починати навчати своїх діток танцювати ще з раннього дитинства. Деякі стають великими танцівниками, а деякі навчаються просто для себе. Тому танцювати та гарно рухатися під музику уміють майже всі кримські татари. Кримськотатарський танець має такий концепт, щоб у жителів Криму вже з дитинства формувалось правильне дихання та вміння рівно тримати корпус.

Перегляньте кримськотатарський танець «Емір Джелял Хайтармаси».

(Перегляд кримськотатарського танцю «Емір Джелял Хайтармаси»)

- У чому особливість кримськотатарських мелодій?
- Як розвивається танець?
- Як рухаються танцівниці? Схарактеризуйте музику танцю.
- Чи сподобався вам танець?

Пропоную і нам трішки потанцювати, адже український народ теж дуже пластичний.

(Фізкультхвилинка «Дружби добрий знак»)

5. Розучування пісні.

Пісня – це мистецтво, покликане нести у світ найкращі думки і сподівання. Послухайте пісню про дружбу, яку співають і діти Криму, і діти центральної України. Прислухайтеся, як звучить дитячий заклик до дружби.

Виразно прочитайте текст першого куплету. Під час розучування пісні зверніть увагу на ритмічний рисунок. Намагайтеся точно його відтворювати.

Розучування пісні «Дружба». Музика А.Олейнікової, слова Л.Ратич.

6. Підведення підсумків.

- Яке виконання характерне для кримськотатарського народного співу?
- Позначте виконавців кримськотатарського танцю?

Розгляньте кримськотатарські народні інструменти. Які музичні інструменти українського народу вони вам нагадують?

Історія кожного народу, їх мистецтва довго спілітаються в єдине ціле, подібно до старовинної народної вишивки. Ми продовжимо подорожувати сторінками мистецтва різних народів і ви обов'язково дізнаєтеся ще

Урок – 12

Борщ Л. І.,

вчитель предметів мистецької освітньої галузі
опорного навчального закладу освіти
– Городищенського ЗЗСО І-ІІІ
ступенів № 3 Городищенської міської ради
Черкаського району Черкаської області

Тема уроку: Національні мотиви в мистецтві кримських татар та греків (*продовження*)

Мета уроку: формувати ключові компетентності:

загальнокультурна компетентність: усвідомлення ролі музичного мистецтва в житті людини;

міжпредметна естетична компетентність: визначення взаємозв'язку музики з іншими видами мистецтва;

предметна компетентність:

- познайомити учнів із музичними інструментами Греції, народним танцем сиртакі;
- розвивати почуття ритму, збагачувати кругозір, слухацький досвід і мистецькі знання учнів;

— виховувати повагу до української культури та культури народів інших країн.

Тип уроку: комбінований, урок поглиблення теми.

Обладнання: музичний інструмент, мультимедійна дошка, мультимедійна презентація.

Основні поняття для засвоєння: сиртакі, будова театральної сцени (завіса, сцена, куліси, задник).

Твори, що вивчаються на уроці: Ольвія (відео); Херсонес (відео); Мікіс Теодоракіс. «Сиртакі»; А.Олейнікова. «Дружба».

ХІД УРОКУ

7. Організаційний момент.

- Музичне привітання.
Всі сідайте тихо, діти.
Домовляймося не шуміти,
Руку гарно піднімати,
А знання мерщій хапати.
Щоб нам не було мороки –
Всі готові до уроку?
Тож гаразд, часу не гаймо
І урок розпочинаймо.

8. Перевірка, оцінка і корекція засвоєних раніше знань, навичок, умінь.

- Що ви пам'ятаєте про музичну культуру кримськотатарського народу?
- Поділіться своїми враженнями від музики цього народу.

9. Повідомлення теми, мети, завдань уроку, мотивація учіння школярів.

Пам'ятаєте мультфільми про аргонавтів, які мандрували в пошуках золотого руна? Аргонавти були представниками могутньої і славної країни – Елади (Греції). Тож сьогодні ми з вами познайомимося з музичним світом цієї країни.

10. Бесіда по темі та слухання музики.

Слово «музика» грецького походження, воно перекладається як «мистецтво муз». Адже вам відомо, що Греція – це батьківщина богів. Музика відігравала значну роль у суспільному та особистому житті греків. Вона звучала під час одружень і поховань, домашніх свят і театральних вистав. Музичне мистецтво також було обов'язковою складовою освіти.

У давнину греки, мандруючи морями, оселялися на нових землях. Так виникли міста Ольвія (поблизу Миколаєва), Херсонес (Севастополь), Пантикапей (Керч), залишки яких знайдено на півдні України. Тут греки проживають і сьогодні, зберігаючи свою мову і культуру.

Мед-Арт пропонує нам здійснити віртуальну мандрівку грецькими містами, які існували на теренах України в далекому минулому.

(Відео про Ольвію, Херсонес)

Пропоную розглянути деякі музичні інструменти Греції.

Гайда – духовий інструмент, виготовлений зі шкіри кози або барана, зшитий у вигляді торбинки. Він схожий на інструмент, відомий на Україні, волинку.

Бузуки – струнний щипковий інструмент. Має схожість з кобзою.

Сантурі – струнний ударний інструмент. Схожий на цимбали.

Ліра – струнний щипковий інструмент. Має такий же вигляд як і українська ліра.

Щоб краще зрозуміти культуру Греції, необхідно ознайомитися з її стародавнім і сучасним мистецтвом, музикою і танцями. Танець у Греції – це спосіб знайомства і спілкування. По-справжньому станцювати грецький танець можна, тільки перейнявшись його ритмом і відчувши єднання з усіма танцюристами через рухи і музику... Мудрець Сократ стверджував, що «кращий танцюрист - кращий воїн». У своїх танцях греки часто інсценували битву з ворогом, розігрували військові навчання.

Сьогодні ми з вами познайомимося з найвідомішим грецьким танцем «Сиртакі». Його танцюють як чоловіки, так і жінки, стоячи в рядок або колом, поклавши руки на плечі партнеру по танцю. Подивіться виконання цього танцю.

(Мікіс Теодоракіс «Сиртакі»)

- Який темп танцю?
- Схарактеризуйте рухи танцю.

Пропоную відтворити танцювальні рухи сиртакі.

Уявляєте, цим розписам понад 200 років! Поміркуйте, які сучасні музичні інструменти подібні до давньогрецьких.

Греція – батьківщина театру. У давні часи актори виступали в масках. Вистави супроводжував хор. Слово ТЕАТР також грецького походження і перекладається як місце видовища. Він виник із сільських святкувань на честь бога Діоніса майже вісім тисяч років тому. Назви деяких складових будівлі театру вам можуть здатися відомими. Як ви думаєте, що вони означали?

- Які театри ви знаєте?

11. Розучування пісні.

Продовження розучування пісні «Дружба». Музика А.Олейнікової, слова Л.Ратич.

12. Музична грамота.

Прочитайте текст у підручнику на сторінці 49. Полічіть ноти у словах. Яку ноту використано найбільше?

13. Підведення підсумків.

- Допоможіть Лясольці розв'язати дивні приклади.
- Розв'яжіть кросворд.

Цікавинки Греції:

На пляжі у воді можна наступити на морського їжака. Рекомендують заходити у воду в взутті, тому що рани заживають довго і болісно.

В школах вчать тільки читати і писати. Решту знань отримують на платних курсах.

На Новий рік дарять один одному старий камінь, щоб гроші були такими ж важкими.

Урок – 13

Сидоренко Н. В.,

вчитель предметів мистецької освітньої галузі
Черкаської загальноосвітньої школи
I-III ст. № 32 Черкаської міської ради
Черкаської області

Тема: Подорож до Німеччини та Австрії

Мета: формування ключових компетентностей:

- уміння вчитися, самоорганізовуватись до навчальної діяльності, уміння працювати в колективі;
- **загальнокультурної** – дотримуватись норм культури мовлення, зв'язно висловлюватись;
- **міжпредметної естетичної** — виявляти естетичне ставлення до світу, інтерпретувати музичні твори, розвивати творчі здібності; вчити учнів розуміти емоційний зміст музичних творів;
- **предметних компетентностей:** продовжити творчі подорожі учнів країнами світу, зокрема познайомити їх з творчістю видатних німецьких композиторів Й.С.Баха та Л.Бетховена, музичним інструментом органом, слухати твори у різних інтерпретаціях, працювати над ритмічними вправами, розвивати образне мислення, музичні здібності, виконувати творчі завдання.

Тип уроку: поглиблення в тему.

Обладнання: дошка, підручник (Л.Масол, О.Гайдамака, О.Колотило), робочий зошит-альбом (Л.Масол, О.Гайдамака, О.Колотило), комп'ютер, телевізор, унівські смартфони та навушники, Кубік Блума, метроном, фішки-нотки, фішки-смайлики, фішки-скрипкові ключі.

Методи і прийоми: бесіда, коментар вчителя, віртуальна подорож, демонстрація наочності, організація процесу сприймання, пізнавальної та художньо-творчої діяльності учнів, стимулювання активності учнів, педагогічне спостереження.

Форма організації: виконання творчих завдань.

Терміни і поняття: фортепіано, орган - клавішний духовий інструмент, анданте, синкопа.

Види мистецтв (предметів), що інтегруються на уроці: музичне та образотворче мистецтво.

Очікувані результати: учні визначають емоційно-образний зміст музичних творів, роль засобів виразності у створенні образу музики, імпровізують, беруть участь у виконавській діяльності, виразно співають, ритмічно рухаються під музику.

Музичний ряд: Л.Бетховен «До Елізи», пісня «Сніг» Д.Пташинської.

Відеоряд: І.Танчак, караоке «Добрий день людям на землі», 1 к., відео-фрагменти Л.Бетховен «До Елізи» в різній інтерпретації, Й.С.Бах «Анданте», М.Бурмака «Руханка», М.Скорик-Л.Бетховен «Джазовий парафраз на тему «До Елізи»».

Міжпредметні зв'язки: музичне, образотворче мистецтво.

Домінанти уроку:

- музика допомагає подорожувати, розуміти музику будь-яких народів;
- емоційно-образний зміст музичних творів.

Структура використання на уроці навчального часу:

- I. Вхід до класу, музичне привітання. Створення емоційної атмосфери. 2 хв.
- II. Мотивація навчальної діяльності на уроці. Бліц-турнір. Оголошення теми і мети уроку. 5 хв.
- III. Сприйняття нового матеріалу.
 1. Сприймання музики
 - 1) Вступне слово учителя, бесіда з дітьми - «Родинний концерт» 3 хв.
 - 2) Слухання фрагменту твору Л.Бетховена «До Елізи» (фортепіано) – 0,5 хв.
 - 3) Перегляд відео твору Л.Бетховена «До Елізи» - 1 хв.
 - 4) Бесіда з дітьми про твір – 2 хв
 - 5) Виконання творчої вправи – 0,5 хв.
 - 6) Перегляд відео твору Л.Бетховена «До Елізи» в сучасній обробці - 1 хв.
 - 7) Перегляд відео твору Л.Бетховена «До Елізи» в сучасній обробці за QR-кодом, хвилинка релаксу - 2 хв.
 - 8) Перегляд відео «Топ-8 цікавих фактів про Й.С.Баха» - 2 хв
 - 9) Робота з підручником. Повідомлення про орган. – 2 хв
 - 10) Виконання творчої вправи – 1 хв.
 - 11) Перегляд відео твору Й.С.Баха «Анданте» - 2,5 хв
 - 12) Руханка М.Бурмаки – 2 хв.
 - 13) Художньо-творча діяльність – 13 хв.
- IV. Підсумки уроку. Рефлексія – 2,5 хв.

ХІД УРОКУ

I. Вхід до класу та привітання під пісню «Добрий день людям на землі» І.Танчака (1 к.)

Створення емоційної атмосфери

II. Мотивація навчальної діяльності на уроці. Оголошення теми і мети уроку.

Учитель: Зовсім нещодавно ми розпочали подорожі країнами світу. Ми знайомимося з творчістю різних народів: їх піснями, танцями, декоративно-ужитковим мистецтвом тощо. Сьогодні наша наступна подорож. А ось куди саме ми мандруємо, ви зараз спробуйте відгадати. Допоможе нам музика. Отже, оголошую творчій бліц-турнір!

1. Слухання фрагменту «Маршу» з балету П.Чайковського «Лускунчик».

(На фоні музики учитель читає: Цю новорічну казку написав відомий казкар одного з європейських народів, російський композитор Петро Чайковський написав за сюжетом цієї казки один з найкращих світових балетів, головний якої герой переміг Мишачого короля, а ще він міг розлушувати горіхи. Отже, мова йде про... (відповіді дітей) Автор казки... (відповіді дітей). (Якщо немає, вчитель називає й показує портрет Е.Гофмана)).

2. Слухання фрагменту з «Волинка» Й.С.Баха (Учитель: чи знайома вам ця музика? (відповіді дітей))

3. Слухання фрагменту з «Жарту» Й.С.Баха з сюїти № 2 (Учитель: чи знайома вам ця музика? (відповіді дітей))

4. Слухання фрагменту з «Гімну Євросоюзу» (Учитель: чи знаєте ви, хто автор цієї музики? (відповіді дітей))

Дякую всім вам, діти, за увагу й активну роботу. Щойно ви чули питання про видатних митців однієї з найвідоміших країн світу Німеччини Ернеста Гофмана, Йоганна Себастьяна Баха та Людвіга ван Бетховена, на основі музики якого під назвою «Ода До радості» був створений Гімн Євросоюзу. Тож, вирушаймо до Німеччини!

III. Сприйняття нового матеріалу. Німецькі майстри здавна славились своєю майстерністю, тож прошу вас розглянути старовинну фарфорову статуетку, яка має назву «Родинний концерт», і дати відповіді на питання: ви бачите наших сучасників чи ні? Чим займається родина? Які музичні інструменти ви впізнали? (Відповіді дітей)

1. Сприймання музики. Пропоную вам послухати фрагмент дуже відомого твору Л.Бетховена, якщо ви його чули раніше, прошу підняти руки, по-друге, скажіть, який

музичний інструмент звучить і чи є він серед зображених на статуетці.

Слухання фрагменту з твору Л.Бетховена «До Елізи». (Відповіді дітей)

Цей твір має назву «До Елізи», і ми сміливо можемо віднести його до скарбниці популярної світової класичної музики. Увага на екран.

Перегляд відео: фрагмент з твору Л.Бетховена «До Елізи». Прошу розповісти про свої враження від почутого і побаченого за допомогою Кубіка Блума (Відповіді дітей)

Творча вправа. А тепер виконайте творчу вправу № 2 на ст. 28.

Творче завдання. А зараз у вас буде творче завдання: ви послухаєте два інших варіанти твору Л.Бетховена «До Елізи» і оберете той, що підходить для хвилинки релаксу. Але перший вам запропоную я, а другий ви послухаєте за QR-кодом № 2 на ст. 55, скориставшись своїми смартфонами та навушниками (*перегляд відео, слухання за QR-кодом, відповіді дітей*). **Хвилинка релаксу.** (Л.Бетховен «До Елізи»)

Відпочили, помріяли, тож готові до наступної зустрічі. Наступного композитора називають «батьком» світової класичної музики. Що ж про нього відомо? Увага на екран.

Перегляд відео: «Топ-8 цікавих фактів про Й.С.Баха».

Робота з підручником. А тепер прошу прочитати про Йоганна Себастьяна Баха та його улюблений музичний інструмент інформацію на ст. 55.

Творча вправа. Свої відповіді зазначте в зошиті на ст.28.

Отже, про орган і музику великого Баха послухали і прочитали, а тепер подивимось. Прошу звернути увагу на те, чи схожий цей новий для вас інструмент на фортепіано, скільки він має клавіатур, як на ньому грають.

Перегляд відео: Й.С.Бах «Анданте». Скористаємось Кубіком Блума, щоби розповісти про музику цього твору. Зверніть увагу на темп. (Відповіді дітей)

Отже, твір має назву «Анданте». Це слово прийшло до нас з італійської мови й означає темп в музиці між повільним адажіо та помірним модерато, можна сказати «не дуже повільно». Давайте подивимось на наш метроном (*показ темпу анданте*.)

Руханка. А наша руханка буде не в темпі анданте, а в іншому. Розберемось разом!

М.Бурмака «Руханка». Тож який був темп, як ви думаєте? Давайте перевіримо за допомогою нашого метроному (*вибір відповідного темпу*).

2. Художньо-творча діяльність. Відпочили і з новими силами беремося до роботи. За вікнами зима, а яка її головна ознака? Звичайно, сніг! Тож і наша нова пісня так і називається - «Сніг». Послухаємо її. Можна танцювати і рухатися під музику.

Слухання пісні Д.Пташинської «Сніг». Скажіть, будь ласка, чи помітили ви певну особливість ритму в пісні, яка нам вже зустрічалася – зміщення акценту з сильної частки на слабку? Хто забув, можна подивитися на ст.29. Як називається таке явище в музиці? (Відповіді дітей) Так, синкопа. Давайте проплескаємо ритмічний малюнок пісні, проговарюючи слова: восьмі плескаємо в долоні, четвертну з крапкою по колінах -

Відшуміло літо сміхом і піснями,

Щебетом пташиним, гомоном доріг...

Довго осінь плакала сірими дощами,

А тепер за вікнами сніг) 2 р.

Приспів: Білий сніг, не зникай, будь ласка,

Хай надія в душі зоріє,

Хай триває зимова казка

І збуваються світлі мрії!

Розучуємо мелодію 1 куплету і приспіву на ст. 127 по фразях.

IV. Підсумки уроку. Рефлексія. Сьогодні на уроці ми здійснили віртуальну подорож до Німеччини разом з музикою найвидатніших композиторів світу Йоганна Себастьяна Баха та Людвіга ван Бетховена. На завершення уроку пропоную вам скласти відомі фрази, які мають відношення до них. Хто впорається першим, зачитає. (По групах пропонуються

розрізані цитати: «Не струмок ім'я йому - море», «Крізь боротьбу – до перемоги»).
Перевіримо, чи так ви їх склали.

А на завершення нашого уроку пропоную вам послухати музику, створену найвідомішим сучасним українським композитором Мирославом Скориком на основі твору Л.Бетховена «До Елізи», яка називається «Джазовий парафраз».

-До побачення!

-До побачення!

За кожну правильну відповідь діти отримують фішки – нотки, смайлики, скрипкові ключики.

Урок – 14

Сидоренко Н. В.,

вчитель предметів мистецької освітньої галузі
Черкаської загальноосвітньої школи
I-III ст.№ 32 Черкаської міської ради
Черкаської області

Тема: Подорож до Австрії

Мета: формування ключових компетентностей:

- уміння вчитися, самоорганізовуватись до навчальної діяльності, уміння працювати в колективі;
- **загальнокультурної** – дотримуватись норм культури мовлення, зв'язно висловлюватись;
- **міжпредметної естетичної** — виявляти естетичне ставлення до світу, інтерпретувати музичні твори, розвивати творчі здібності; вчити учнів розуміти емоційний зміст музичних творів;
- **предметних компетентностей:** продовжити творчі подорожі учнів країнами світу, зокрема познайомити їх з творчістю видатних австрійських композиторів В.А.Моцарта та Й.Штрауса, з танцем вальс, працювати над ритмічними вправами, розвивати образне мислення, музичні здібності, виконувати творчі завдання.

Тип уроку: поглиблення в тему.

Обладнання: дошка, підручник (Л.Масол, О.Гайдамака, О.Колотило), робочий зошит-альбом (Л.Масол, О.Гайдамака, О.Колотило), комп'ютер, телевізор, унівські смартфони, метроном, фішки-нотки, фішки-смайлики, фішки-скрипкові ключі.

Методи і прийоми: бесіда, коментар вчителя, віртуальна подорож, демонстрація наочності, організація процесу сприймання, пізнавальної та художньо-творчої діяльності учнів, стимулювання активності учнів, педагогічне спостереження.

Форма організації: виконання творчих завдань.

Терміни і поняття: вальс, рондо, рефрен, музичний розмір, схеми диригування.

Види мистецтв (предметів), що інтегруються на уроці: музичне мистецтво та хореографія.

Очікувані результати: учні визначають емоційно-образний зміст музичних творів, роль засобів виразності у створенні образу музики, імпровізують, беруть участь у виконавській діяльності, створюючи ритмічний супровід, виразно співають, ритмічно рухаються під музику, диригують відповідну схему.

Музичний ряд: пісня «Сніг» Д.Пташинської.

Відеоряд: І.Танчак, караоке «Добрий день людям на землі», 1 к., Й.Штраус «На прекрасному блакитному Дунаї», В.А.Моцарт «Маленька нічна серенада», Рондо, «Історія Віденського балу».

Міжпредметні зв'язки: музичне мистецтво, хореографія.

Домінанти уроку:

- музика допомагає подорожувати, розуміти музику будь-яких народів;
- емоційно-образний зміст музичних творів.

Структура використання на уроці навчального часу:

- I. Вхід до класу, музичне привітання. Створення емоційної атмосфери. 2 хв.
- II. Мотивація навчальної діяльності на уроці. Оголошення теми і мети уроку. Перегляд відео твору Й.Штрауса «На прекрасному блакитному Дунаї» - 5 хв.
- III. Сприйняття нового матеріалу.
 2. Сприймання музики
 - 14) Вступне слово учителя, бесіда з дітьми - «Вальс» 3 хв.
 - 15) Перегляд відео «Історія Віденського балу» - 2,40 хв.
 - 16) Виконання творчої вправи (зошит, ст.30 №1) – 0,2 хв.
 - 17) Робота з підручником, ст.58 - 1 хв.
 - 18) Розповідь про історію написання «Маленької нічної серенади» В.А.Моцарта – 2 хв
 - 19) Слухання Рондо з «Маленької нічної серенади» В.А.Моцарта –
 - 20) Художньо-творча діяльність – 20 хв.
 - а) виконання творчої вправи в парах «Рондо» (body percussion);
 - б) виконання творчої вправи «Диригент»;
 - в) виконання творчої вправи в групах «Вальс»;
 - г) виконання творчої вправи (зошит, ст.30 №2);
 - д) виконання пісня «Сніг» Д.Пташинської.
- IV. Підсумки уроку. Рефлексія – 4 хв.

ХІД УРОКУ

I. Вхід до класу та привітання під пісню «Добрий день, матусю Україно» муз. М.Ведмедері, сл. Н.Рубальської (1 к.)

Створення емоційної атмосфери

II. Мотивація навчальної діяльності на уроці. Оголошення теми і мети уроку.

Перегляд відео. Й.Штраус «На прекрасному блакитному Дунаї».

Учитель: Діти, чи здогадалися ви, про що ми сьогодні на уроці будемо говорити? (відповіді дітей) Понад 200 років цей танець мандрує світом. Його можна впізнати завдяки характерному тридольному розміру серед інших танців. Так, діти, сьогодні ми поспішаємо на зустріч із вальсом. Тож мандруємо на його батьківщину – у Відень, столицю Австрії!

*Маестро, Ви зіграйте вальс,
Я хочу, щоб бажаннями зустрілись,
Щоб вічно музика душі лилась
І вихором октав мелодія сніжила...
Маестро, Ви зіграйте вальс,
Щоб полонити мить щасливу,
Три кроки вбік – красивий реверанс,
У музиці дощів блукають зливи...*

III. Сприйняття нового матеріалу. Слово «вальс» походить із німецького *walzen* — кружляти. Вальс виник на рубежі двох століть — 18-го і 19-го. Прародичами вальсу називають і австрійський народний танець **лендлер**, поширений в Австрії та Південній Німеччині і французький народний танець **вольта** (в перекладі означає швидкий поворот). Обидва ці танці — парні і танцювались під музику в розмірі $\frac{3}{4}$. Але вольт, змішавшись з лендлером, завоював популярність у Німеччині, Чехії, Австрії, отримав новий характер — широкі, ковзаючі і плавні рухи, позбавився від стрибків і отримав нову назву — вальс (від німецького слова *walzen'* — крутитись). Став ширшим, динамічнішим, і повернувся до Франції, завоювавши в ній велику популярність. Жодні високі укази й офіційна критика, жодні заборони і невизнання не змогли зупинити чарівне кружляння вальсу в бальних і концертних залах, на міських і сільських площах. Тисячі пісень звучать в ритмі вальсу, вальс

звучить в опері, опереті, в кіно. Дуже багато композиторів пишуть концертні і симфонічні вальси, і вальс є одним з найпопулярніших танців, які танцюють на балах. Одним з найвідоміших в світі балів є Віденський. Увага на екран.

1. Сприймання музики.

Перегляд відео. «Історія Віденського балу».

Творча вправа. Прошу вибрати малюнок із зображеннями виконавців вальсу в зошит на ст. 30, вправа 1.

Робота з підручником – ст.58. Прочитайте 2 абзац підручника.

Отже, одним із найпопулярніших творів геніального австрійського композитора Вольфганга Амадея Моцарта була сюїта для струнного оркестру, відома під назвою „Маленька нічна серенада”. Вона написана у Відні, де молодий композитор заробляв гроші на життя для своєї родини, створюючи музику на замовлення. Але цей світлий, витончений, граціозний і безмежно мелодійний твір Моцарт написав за покликом душі на честь 5-річчя подружнього життя і вклав у нього найщиріші почуття, адже присвятив твір своїй коханій дружині. Серенада – це музичний твір, який виконують під вікном коханої чоловіки. «Маленька нічна серенада» Моцарта схожа на прекрасну мініатюрну симфонію. Чотири частини твору сповнені світлом, ніжністю і м'яким гумором. Нагадаю, що рондо – це музична форма, яка складається з повторення не менше 3-х разів рефрену по черзі з епізодами. В перекладі з італійської означає коло. Тож, слухаємо Рондо з «Маленької нічної серенади» В.А.Моцарта. Прошу вас під час слухання показувати рукою, коли звучатиме рефрен.

Слухання твору. В.А.Моцарт, Рондо з «Маленької нічної серенади».

Питання: що надає музиці святкового характеру? Які інструменти виконують рондо? Який темп музичного твору?

2. Художньо-творча діяльність.

Творча вправа «Рондо». А тепер працюємо в парах й виконуємо завдання на ст. 59 підручника. Вам потрібно придумати ритмічну імпровізацію у формі рондо (body percussion). Виконання.

Творча вправа «Диригент». А зараз прошу всіх уявити себе диригентами й пригадати схеми диригування різних музичних розмірів. Скористаємося підказками на ст. 59 (диригування схем 2/4, 3/4, 4/4).

Творча вправа «Вальс». Робота в групах. Спробуємо зіграти акомпанемент до відомого вальсу Й.Штрауса, який нас зустрів на початку уроку, - «На прекрасному блакитному Дунаї». Мелодію можу грати я або хтось із дітей, що навчаються в музичній школі. Є бажання? (Мелодію грає вчитель (вчителька) чи учень (учениця), діти на дзвіночках, трикутниках створюють супровід, диригент хтось із дітей).

Виконання пісні.

IV. Підсумки уроку. Рефлексія. Діти, завершуючи наш урок, я хочу попросити вас заповнити разом зі мною одну табличку. (відповіді дітей)

<i>Що знали?</i>	<i>Про що дізналися?</i>	<i>Що хочемо дізнатися?</i>

-До побачення!

-До побачення!

За кожен правильну відповідь діти отримують фішки – нотки, смайлики, скрипкові ключики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Підручник Мистецтво. 4 клас. – Київ: «Генеза», 2021. – 128 с. : іл. Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, О.М. Колотило, 54-55.
2. Мистецтво. Робочий зошит-альбом інтегрованого курсу, 4 клас. - Київ: «Генеза», 2021, ст28.
3. Вікіпедія
4. http://muzickachenko.ucoz.net/index/vidomosti_pro_v_a_mocarta/0-81
5. https://www.youtube.com/watch?v=adBYMbCj59I&ab_channel=fglasking 5.
6. <http://surl.li/aropy>
7. <http://surl.li/qnnr>

Урок – 15

Беляєва С. В.,
вчитель предметів мистецької
освітньої галузі
Лисянського КН «ЗОШ І-ІІІ ст.№2»
Лисянської селищної ради
Черкаської області

Тема уроку: Франція та Англія – країни палаців, театрів, музеїв.

(2 слайд)

Мета: формування ключових компетентностей:

загальнокультурна компетентність: оволодіння досягненнями культури, особливостями національної і загальнонародської культури в побутовій і культурно дозвіллевій сфері;

- міжпредметна естетична компетентність: формувати в учнів уявлення про красу навколишнього світу, сповненого розмаїттям звуків; естетично оцінювати предмети та явища у різних сферах життєдіяльності, що формується під час опанування різних видів мистецтва та їх взаємодії;

- предметних компетентностей: познайомити учнів з поняттями «клавесин», «менуєт», «канон», «варіації», визначити їх роль у творах мистецтва; навчати шукати зміст, розуміти, яким чином він розкривається через музичні твори Ж. Ф. Рамо. Менуєт, П. Морія. Менуєт та В. Моцарта. Варіації на тему фр.нар. пісні «Пастух»; розвивати в учнів вокально-хорові та творчі навички, виховувати здатність емоційно сприймати музику, виховувати любов до музики, поважне ставлення до культурних традицій різних народів.

(3 слайд)

Тип уроку: комбінований

Обладнання: підручник, презентація, комп'ютер, музичний інструмент.

План уроку

I. Організаційний момент.

1. Учні заходять до класу під музичний супровід Ж. Ф. Рамо. Менуєт..

2. Музичне привітання.

II. Актуалізація опорних знань.

III. Мотивація навчальної діяльності.

IV. Вивчення нового матеріалу.

V. Слухання музичний творів:

1. Ж. Ф. Рамо. Менуєт.

2. П. Морія. Менуєт.

VI. Аналіз прослуханих музичних творів.

VII. Відомості про композиторів. Жана Філіппа Рамо та Поля Морія.

VIII. Творче завдання. Виконайте ритм менуету.

IX. Фізкультхвилинка. «Арам-зам-зам».

X. Вокально-хорова робота.

1. Розспівка.

2. Розучування франц. народної пісні «Пастух».

3. Виконання франц. нар. пісня «Пастух» каноном.

XI. Слухання музики. Вольфганг Амадей Моцарт. Варіації на тему французької пісні «Пастух».

XII. Узагальнення вивченого матеріалу.

XIII. Домашнє завдання.

XIV. Музичне прощання.

XV. Учні виходять із класу під звучання франц. нар. пісні «Пастух».

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент.

Учні заходять до класу під музичний супровід Жана Філіппа Рамо. Менует.

Музичне привітання: «Добрий день вам, діти!

- Добрий день, учитель!».

- Добрий день, дорогі друзі! Добрий день! На вас чекає гарний день.

Бачу, всі веселі і здорові, до уроку всі готові! **(4 слайд)**

II. Актуалізація опорних знань. (5 слайд)

- Який танець, із захопленням танцюють понад 200 років?

- Який характерний розмір вальсу?

- Назвіть батьківщину вальсу.

- Кого називають «батьком» вальсів?

III. Мотивація навчальної діяльності.

Сьогодні у нас буде не простий урок, це буде урок-подорож! Ми з вами будемо подорожувати до країни Франції.

IV. Вивчення нового матеріалу.

«Прекрасна», «загадкова» - саме ці слова чуєш, коли йдеться про Францію. І справді, ця країна протягом багатьох століть залишається країною палаців, театрів, музеїв, відважних лицарів і чарівних казок. **(6 слайд)**

Пам'ятаєш Попелюшку - героїню твору Шарля Перро? Вона мріяла танцювати на балу в розкішному палаці! У Франції розквітло мистецтво музичного театру, країна стала батьківщиною балету. **(7 слайд)**

**Музика чарівної країни Франції сягає
фольклорних витоків кельтських і германських
племен, які жили в давні часи на її
Музика чарівної країни Франції сягає
фольклорних витоків кельтських і германських
племен, які жили в давні часи на її
Музика чарівної країни Франції сягає
фольклорних витоків кельтських і германських
племен, які жили в давні часи на її**

Музика чарівної країни Франції сягає фольклорних витоків кельтських і германських племен, які жили в давні часи на її території. Пам'ятки культури, освітні і культурні центри прославили Францію на весь світ. Далеко за її межами відомі собор Паризької богоматері, університет Сорбонна, Триумфальна арка, головна вулиця столиці (Єлисейські Поля), найбільший музей світу – Лувр, Ейфелева вежа та безліч інших. **(8, 9 слайди)**

У Франції безліч старовинних замків, господарі яких грали на музичних інструментах, слухали мандрівних музикантів, співали... Це було найулюбленіше місце королеви Мелодії та короля Ритма. **(10, 11 слайди)**

У давнину величні споруди наповнювалися звуками музики, коли в них відбувалися лицарські турніри, весілля, бенкети, бали. Нині більша частина цих споруд перетворилися на музеї.

Як же називалися середньовічні французькі мандрівні музиканти? (менестрелі) (12 слайд)

Перший бал, про який відомо з історії, відбувся саме у Франції в 14 столітті. Відтоді вони набувають неймовірної популярності. Але не всі люди могли на нього

Перший бал, про який відомо з історії, відбувся саме у Франції в 14 столітті. Відтоді вони набувають неймовірної популярності. Але не всі люди могли на нього потрапити: існували певні правила. Бал мав свої правила, свою послідовність танців і свій етикет, особливі для кожного історичного часу. Обов'язковим для балу був оркестр чи група музик. Танці під фортепіано балом ніхто не вважав. Наприкінці балу завжди була вечеря і дуже часто додаткові розваги: невеликий виступ спеціально запрошених митців чи любителів – співаків та музикантів з числа гостей, живі навіть самодіяльні вистави.

Дуже часто для участі в балах готували спеціальні карнавальні костюми, надягали маски, і тоді бал перетворювався на бал-карнавал, або бал-маскарад.

Сьогодні вишукані бали — рідкісне явище, а от карнавали набули неабиякої популярності і на батьківщині, і поза її межами. Один з найвідоміших у світі карнавалів проводиться на півдні Франції, у м. Ніцца. Відкриття карнавалу розпочинається з появи короля і королеви. Особливістю цієї щорічної події є те, що король кожного разу інакший: Це може бути король Гастрономії, король Спорту, король Сміху, король Танцю, король Цирку тощо. Найяскравішими миттевостями карнавалу вважаються «квіткові баталії», за якими можна спостерігати упродовж всього святкування: вулицями міста рухаються величезні барвисті кортежі, схожі на кошики квітів. (13, 14 слайди)

V. Слухання музичний творів: Ж. Ф. Рамо. Менует, П. Морія. Менует.

Музичний словник. (15 слайд)

Менует – старовинний французький танець, що походить від повільного народного хороводного танцю. Згодом саме з нього починався кожен придворний бал. Під час виконання менуету здійснюється багато реверансів (шанобливих поклонів). Розпочинали танець зазвичай король і королева. А грали його часто на клавесині.

Музичний словник. (16 слайд)

Клавесин – старовинний клавішний струнно-щипковий музичний інструмент, металеві струни якого заціпуються плектром з пера або шкіри.

Слухання музики. Жан Філіпп Рамо. Менует (на клавесині) (перегляд відео). (17 слайд)

Слухання музики. Поль Морія. Менует (перегляд відео). (18 слайд)

VI. Аналіз прослуханих музичних творів. (19 слайд)

- Який характер танцю?
- Які рухи можна уявити, слухаючи цю музику?
- Який із прослуханих менуетів може супроводжувати танець на картині?
- Яких музикантів-виконавців зобразив художник?
- Чим тембр клавесина відрізняється від тембру фортепіано, органа?

VII. Відомості про композиторів.

Жан-Філіпп Рамо (1683 - 1764) — французький оперний композитор пізнього [бароко](#), нині більше відомий як автор творів для клавесину та видатний музичний теоретик. (20 слайд)

Поль Морія (1925 — 2006) — французький [композитор](#), [аранжувальник](#) і [диригент](#), спеціалізувався на [легкій музиці](#). (21 слайд)

музична мова зрозуміла всім народам.

XIV. Домашнє завдання.

XV. Музичне прощання. (32 слайд)

Учні виходять із класу під звучання франц. нар. пісні «Пастух».

Використані матеріали із інтернету: (32 слайд)

<https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-4-klas-2021/17-Mystetstvo-4kl/Masol-Mystetstvo-4kl.pdf>

https://youtu.be/h_irfn2zuku

<https://youtu.be/GjyQQ6UHnoI>

<https://youtu.be/yzL-iKRy4BQ>

Урок – 15

Смірнова А. М.,

вчитель предметів мистецької освітньої галузі

Черкаського колегіуму «Берегиня»

Черкаської міської ради

Черкаської області

Тема: Франція та Англія – країни палаців, театрів, музеїв

Мета: формування ключових компетентностей

- уміння вчитися, самоорганізовуватись до навчальної діяльності, уміння працювати в колективі;
- загальнокультурної – дотримуватись норм культури мовлення, зв'язно висловлюватись;
- міжпредметної естетичної — виявляти естетичне ставлення до світу, інтерпретувати музичні твори, розвивати творчі здібності; вчити учнів розуміти емоційний зміст музичних творів;
- предметних компетентностей: продовжити знайомство учнів з музичним мистецтвом країн Європи, працювати над ритмічними вправами, розвивати образне мислення, вміння фантазувати, музичні здібності; виконувати творчі завдання.

Тип уроку: розширення і поглиблення теми «Подорожі країнами та континентами»

Обладнання: нотний матеріал, музичні інструменти, мультимедійні засоби, відео матеріал, фонограми, підручник «Мистецтво» 4 клас

Л. Масол, О. Гайдамака, О.Колотило, наочний матеріал (на дошці ілюстрації з зображенням палаців, музеїв, театрів Франції, прапору країни, національних костюмів; портрет Ж.- Ф. Рамо, П. Моріа) кольорові олівці, словник, квіти з картону, шумові інструменти.

Методи і прийоми: бесіда, коментар вчителя, віртуальна подорож, демонстрація наочності, організація процесу сприймання, пізнавальної та художньо-творчої діяльності учнів, стимулювання активності учнів, педагогічне спостереження.

Форма організації: виконання творчих завдань.

Терміни і поняття: менует, клавесин, реверанс, канон, варіації

Види мистецтв (предметів), що інтегруються на уроці: музичне, образотворче та хореографічне мистецтво, література.

Очікувані результати: учні визначають емоційно-образний зміст музичних творів, роль засобів виразності у створенні образу музики, імпровізують, беруть участь у виконавській діяльності, виразно співають, рухаються під музику.

Музичний ряд: Французька народна пісня «Пастух» .

Відеоряд: презентація, гіф-анімація, відео-фрагменти Ж.- Ф. Рамо Менует, Поль Моріа Менует, В.А.Моцарт Варіації на тему французької народної пісні «Пастух» .

Міжпредметні зв'язки: музичне, образотворче, хореографічне мистецтво, література.

Домінанти уроку:

— музика допомагає потрапити до «прекрасної», «загадкової» Франції, її палаців, музеїв, театрів, поринути у світ казкових образів Шарля Перро. І разом з головною героїнею казки «Попелюшка», яка мріяла танцювати на балу в розкішному палаці, насолоджувались звуками старовинного менуету;

— емоційно-образний зміст музичних творів.

Структура використання на уроці навчального часу:

I. Організаційна частина. – 4хв.

1. Емоційне налаштування. Вхід до класу, музичне привітання. 2 хв.

2. Мотивація навчальної діяльності на уроці. Оголошення теми і мети уроку. 2 хв.

II. Основна частина- 28 хв.

Сприйняття нового матеріалу.

1. Вступне слово учителя

2. Сприймання та інтерпретація творів музичного, образотворчого, літературного мистецтва

3. Бесіда з дітьми

4. Перегляд та робота за презентацією «Франція – країна палаців, театрів, музеїв» по ходу уроку

5. Перегляд відео Ж.- Ф. Рамо Менуети, Поль Моріа Менует В.А.Моцарт Варіації на тему французької народної пісні «Пастух»

6. Хореографічна грамота

7. Хореографічна імпровізація (рухи під музику, «уклін, реверанс»)

8. Виконання творчих вправ

9. Художньо-творча діяльність

III. Підсумки уроку. 3 хв.

Рефлексія .Обмірковування власної діяльності– 2 хв .

Окреслення перспектив. Поради до подальшої мистецької самоосвіти -1 хв.

Структура уроку

Підготовчий етап

1. Організаційна частина.

Діти заходять в кабінет музичного мистецтва під музику Поля Моріа Менует (створення емоційної атмосфери), розсаджуються по своїм місцям. Діти для уроку підготували підручник, словничок, кольорові олівці, паперові квітки вирізані з картону або листівки для виконання вокальний вправ, шумові інструменти для метроритмічних вправ. Всі речі діти кладуть на краєчок хорового станка так, щоб можна було покласти руки на стіл. Коли всі підготувалися до уроку, учитель може починати урок.

Мотивація навчальної діяльності на уроці.

Учитель : Діти, сьогодні ми разом з книжковими персонажами Лясолькою та Барвиком продовжуємо мандрувати країнами і континентами .

Оголошення теми і мети уроку.

Досліджуємо мистецтво Франції . Знайомимся з її державними символами національним костюмом, культурними цінностями. Тема нашого уроку «Франція – країна палаців, театрів, музеїв ».

Але спочатку, як завжди починаємо наш урок з поспівки – привітання.

(привітання - поспівка «Доброго дня!» з використанням пластичного інтонування)

Основна частина Сприйняття нового матеріалу

Вступна бесіда.

Діти, сьогодні ми продовжуємо мандрувати країнами Європи .

«Казкова» та «загадкова» ! Такі слова ми чуємо про Францію.

(Діти знаходять на карті світу Францію, та знайомляться з гербом , кольорами прапора та національним костюмом країни)

Столицею країни є чарівне місто Париж . Ця країна протягом багатьох століть залишається країною палаців, театрів, музеїв, відважних лицарів і чарівних казок.

Поринути у світ казкових образів французького казкаря Шарля Перро, який жив за часів Людовика XIV, нам допоможе музика.

І разом з героїнею казки , ім'я якої зашифроване в ребусі, будемо насолоджуватись звуками старовинного французького танцю .

Загадка-підказка

На бал я мріяла потрапити завжди

Та шлях закритий був мені туди.

У шати одягла мене хрещена

Ї подарувала тфельку для мене

Вона блищить у сяйві кришталя.

Тож, здогадайтесь як моє ім'я

(Попелюшка)

На уроці можливо використати і інші загадки про Попелюшку:

Мачуха, сестри її не любили:

Над нею знущалися, роботою морили.

Але як це в казках зазвичай буває,

Бідну дівчину принц зустрічає.

Її він полюбить, і час настане,

Коли замазуря принцесою стане.

(Попелюшка)

Є така у мене звичка —

Десь губити черевички.

(Попелюшка)

Сприймання творів мистецтва

Учитель: Віршик про Попелюшку Інни Рубан - Оленіч

Попелюшкою я звуся

В попелі весь час гребуся

Мені мачуха сказала

Щоб я все навкруг прибрала

Щоб і пічку затопила,

Щоб і їсти наварила,

Щоб весь посуд я помила,

Нову сукню їй пошила.

Так й лишилась горювати,

Та моя хрещена мати —

Вміла добре чаклувати,
І мені допомагати.
Щоб на бал я поспішила,
Черевичок загубила,
В серце принцові запала –
Й королевою я стала

Ми з вами знову повертаємось до сторінок казки «Попелюшка» Шарля Перро, яка вперше була опублікована в 1697 році.

В 3 класі, досліджуючи тему «Мистецькі мандри ліричних персонажів і легендарних героїв», учні знайомились з ліричним образом балету Сергія Прокоф'єва – Попелюшкою, та створювали вокальні «портрети - імпровізації» Попелюшки та її мачухи, добирали відповідні інтонації – наспівні, плавні або сердиті, різкі, мажорні або мінорні, повільні або швидкі, гучні або тихі.

Уявляємо, фантазуємо:

І знову ми разом Попелюшкою. Якою ми її пам'ятаємо? (Відповіді дітей)

Фрагмент казки Шарля Перро.

«Попелюшка поїхала до королівського палацу, не тямлячи себе від щастя.

Принц, якому доповіли, що приїхала якась незнайома принцеса, вийшов її зустріти. Він подав їй руку й повів до зали, де зібралися гості.

В залі запала тиша. Гості перестали танцювати, музики - грати: так вразила їх краса незнайомої дівчини. Чути було тільки шепіт:

- О, яка вона гарна!

Король, хоч який був старий, теж не зводив з неї очей і пошепки сказав королеві, що давно вже не бачив такої вродливої і милої дівчини.

Всі дами придивлялись до сукні та зачіски незнайомки, щоб завтра й собі зробити такі самі, якщо тільки знайдеться такий крам і такі ж умілі кравці та перукарі...

Принц посадовив Попелюшку на почесне місце, а потім запросив до танцю. Вона танцювала граційно, і всі гості милувалися нею».

З Попелюшкою та Принцем поринемо у світ старовинного танцю менует.

Сприймання музики. Відео-фрагмент №1 Ж.- Ф. Рамо «Менует»

Які рухи можна уявити, слухаючи музику?

Який характер танцю?

Відповіді дітей

Пізнаємо мистецтво

Хореографічна грамота

Менует

з фр. «маленький крок»

старовинний французький танець,

походить від повільного народного танцю

Бесіда

Придворний бал починався з менуету. Під час виконання цього танцю здійснювалось багато реверансів (шанобливих поклонів). Розпочинався танець зазвичай королем та королевою під звуки клавесину.

У 17-18 сторіччі у Франції була популярна музика композитора епохи бароко Жана- Філіппа Рамо, відомого композитора, хореографа, органіста.

Тато майбутнього композитора грав на органі впродовж 42 років в багатьох церквах м. Діжону, розташованого на відстані близько 270 км на південний схід від Парижа.

В родині Рамо було дванадцять дітей. Жан- Філіпп був сьомою дитиною у батьків. Хлопець дуже любив музику і почав вчитися грати на інструменті раніше, ніж читати та писати.

Вирішив стати музикантом коли йому виповнилося 18 років. За заслуги у галузі музики був посвячений у лицарі і нагороджений орденом св. Михайла. На честь композитора названий астероїд.

Найулюбленішим музичним інструментом Рамо став клавесин.

Сприймання музики: Відео-фрагмент №2 Ж.- Ф. Рамо «Менует»

Бесіда

Учитель:

Клавесин старовинний клавішний струнно-щипковий музичний інструмент.

Відомий в Європі з 14 сторіччя. Клавесин має форму видовженого трикутника.

Струни розташовані горизонтально, паралельно клавішам. Корпус інструменту виготовляли з кіпарису, дубу та горіхового дерева. На інструменті неможливо плавно змінити динаміку.

Пригадати з учнями поняття «динаміка» та «динамічні відтінки».

Відповіді дітей

У другій половині 18 століття клавесин став витіснятися фортепіано.

Чим тембр клавесина відрізняється від тембру органа або фортепіано?

Відповіді дітей

Сприймання музики: Відео-фрагмент №3 Поль Моріа Менует

Учитель:

Порівняйте менуети написані в різні часи.

Який із менуетів написано в наш час? Доведіть.

Відповіді дітей. Дискусія.

Діти розглядають в підручнику ілюстрацію невідомого автора «Менует» с.62

Учитель:

Який із прослуханих менуетів може супроводжувати танець на картині?

Відповіді дітей

Творче завдання:

«Мову» хореографії складають рухи.

Кожному танцю властивий свій ритмічний малюнок

Виконуємо ритм менуету за допомогою шумових інструментів, яку діти зробили своїми руками..

Робота з підручником с.63

Хореографічна імпровізація.

Учитель: уявляємо, фантазуємо

Робота в парах

Уявіть, що ми танцюємо на балу в розкішному палаці . Спробуємо відобразити танець Попелюшки й Принца на балу. Виконуємо рухи відповідно до характеру музики.

Показати книжковим персонажам Лясольці та Барвику, як робити уклін і реверанс.

Можна створити сценки-пантоміми.

Художньо-творча діяльність

Вокальні вправи діти виконують з закритим ротом та на голосні звуки і-е-а-о-у.

Робота над французькою народною піснею «Пастух»:

- ритмічний малюнок (з використанням шумових інструментів)
- звуковисотність (з використанням пластичного інтонування)
- текст, артикуляція
- дихання
- співацька позиція
- виразність виконання
- робота в групах
- виконання пісні каноном

Зверніть увагу, коли вступає 2-й голос.

Сприймання музики. В.А.Моцарт Варіації на тему французької народної пісні «Пастух» .

Творча вправа.

Форма музики

Твір В.А.Моцарта має форму варіації. Пригадати дану музичну форму.

В альбомі кольоровими олівцями створити форму у вигляді квіткової варіації

Підведення підсумків уроку. Рефлексія.

Музична скринька – міркуємо, запам'ятовуємо

- менует
- Жан - Філіпп Рамо
- Поль Моріа
- клавесин

Учитель. Книжкові персонажі Лясолька та Барвик разом з дітками знайомились з старовинним французьким танцем менует, музикою французьких композиторів Жана - Філіппа Рамо та Поль Моріа . Почули чарівне звучання клавесину. Пригадали сюжет та образи казки Шарля Перро «Попелюшка»

Окреслення перспектив. Поради до подальшої мистецької самоосвіти.

Учитель:

У вільний час перегорнути сторінки відомої казки Шарля Перро. Безмежні можливості доступу до цифрової інформації з'явилися завдяки введенню QR-кодів, які полегшують читання закодованих даних за допомогою смартфонів, оснащених камерами.

(к'юар - код; з англ. quick response - швидкий відгук, QR-код був розроблений японською машинобудівною корпорацією у 1994 р.)

Познайомитись з арт-буком «Попелюшка» українського видавництва «Біла Сова». Арт-бук прикрашений ілюстраціями української художниці Галини Зінько, та доповнений реальністю.

Навівши камеру мобільного телефону на QR –код

ви зможете оживити картинки: Попелюшка починає рухатись, танцювати, приміряти одяг. Казка оживає на очах читача. Художниця наповнила малюнки безліччю зразків побуту і стилю французького двору, а також знаковими атрибутами art de vivre XXI століття. Попелюшка в книзі читає Vogue і приміряє одяг модних брендів Louis Vuitton і Alberto Ferretti.

У підручнику коди - «квадратики» є біля інформації про слухання музики . У вільний час перегледаємо тему №15 «Франція та Англія – країни палаців, театрів, музеїв» самостійно або разом з батьками, розпізнаємо за допомогою камери мобільного телефона «квадратики» QR-кодів розміщені на с.62-63 слухаємо музичні твори у різних виконаннях та порівнюємо їх.

-До побачення!.

За правильні відповіді діти отримували – смайлики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Підручник Мистецтво. 4 клас. – Київ: «Генеза», 2020. – 128 с. : іл. Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, О.М. Колотило, 24-25.
2. https://www.youtube.com/watch?v=h_irfn2zuku
3. <https://www.youtube.com/watch?v=x1YKPI15yEE>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=d2CUYEYG4fQ&t=60s>
5. <https://www.youtube.com/watch?v=GKRhKshO8Mo&t=14s>
6. <https://www.youtube.com/watch?v=vNFSEglfwy0>
7. Арт-бук «Попелюшка» видавництво «Біла Сова»
- 8 Казки Шарля Перро
<https://sites.google.com/site/kazkisarlaperro/popeluska>
9. Бук трейлер до казки «Попелюшка»
<https://www.youtube.com/watch?v=RJoIjWqfkyQ>

Урок – 16

Беляєва С. В.,
вчитель предметів мистецької
освітньоїгалузі Лисянського
КЗ «Загальноосвітня школа І-ІІІ ст.№2»
Лисянської селищної ради
Черкаської області

Тема уроку: Франція та Англія – країни палаців, театрів, музеїв(продовження) (2 слайд)

Мета:

формування ключових компетентностей:

- **загальнокультурна компетентність:** оволодіння досягненнями культури, особливостями національної і загальнолюдської культури в побутовій і культурно дозвіллевій сфері;

- **міжпредметна естетична компетентність:** формувати в учнів уявлення про красу навколишнього світу, сповненого розмаїттям звуків; естетично оцінювати предмети та явища у різних сферах життєдіяльності, що формується під час опанування різних видів мистецтва та їх взаємодії;

- **предметна компетентність:** познайомити учнів з поняттями «динаміка», «екранізація», визначити їх роль у творах мистецтва; навчати шукати зміст, розуміти, яким чином він розкривається через музику Гаррі Грегсона-Вільямса з к/ф "Хроніки Нарнії" (фрагменти), музику Джона Вільямса з к/ф "Гаррі Поттер і філософський камінь"; розвивати в учнів вокально-хорові та творчі навички, виховувати здатність емоційно сприймати музику, виховувати любов до музики, поважне ставлення до культурних традицій різних народів. (3 слайд)

Тип уроку: комбінований

Обладнання: підручник, презентація, комп'ютер, музичний інструмент.

План уроку

I. Організаційний момент.

1. Учні заходять до класу під звучання франц. нар. пісні «Пастух».

2. Музичне привітання.

II. Актуалізація опорних знань.

III. Мотивація навчальної діяльності.

IV. Вивчення нового матеріалу.

V. Перегляд відео. «Пітер Пен у пошуках магічної книги».

VI. Слухання музичних творів:

1. Гаррі Грегсон-Вільямс. Музика з к/ф «Хроніки Нарнії» (фрагмент).

2. Джон Вільямс. Музика з к/ф «Гаррі Поттер і філософський камінь» (фрагмент).

VII. Аналіз прослуханих музичних творів.

VIII. Перегляд відео. Королівський Единбурзький парад військових оркестрів.

IX. Перегляд відео. Парад оркестрів з волинок і барабанів у Шотландії.

X. Музична грамота.

XI. Фізкультхвилинка. «Clap your hands - Nursery Rhyme».

XII. Вокально-хорова робота.

1. Розспівка.

2. Виконання франц. народної пісні «Пастух».

3. Розучування англійської пісні-гри, укр. текст О. Торгалової «Хлоп! Хлоп!».

XIII. Робота в групах.

1. Виконання пісні «Хлоп! Хлоп!» каноном.

2. Виконання ритму.

XIV. Узагальнення вивченого матеріалу.

XV. Домашнє завдання.

XVI. Музичне прощання.

XVII. Учні виходять із класу під звучання англійської пісні-гри «Хлоп! Хлоп!».

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент.

Учні заходять до класу під звучання франц. нар. пісні «Пастух».

Музичне привітання: «Добрий день вам, діти!

- Добрий день, учитель!».

- Добрий день, дорогі друзі! Добрий день! На вас чекає гарний день.

Бачу, всі веселі і здорові, до уроку всі готові! (4 слайд)

II. Актуалізація опорних знань. (5 слайд)

Любі діти, на минулому уроці ми з вами побували в одній чудовій, незвичайній країні.

Пригадайте, що це за країна?

- Як називається старовинний французький танець?

- На якому музичному інструменті виконували менует?

Доповніть відповіді :

Канон – це ...

Варіації – це...

III. Мотивація навчальної діяльності.

Сьогодні на уроці ми будемо подорожувати до країни, мова якої найпоширеніша в світі.

Назвіть, яка це мова? Звичайно ж, англійська!

IV. Вивчення нового матеріалу. (6, 7 слайди)

В Англії з'явилилися відомі літературні герої: *Аліса*, *Мері Поппінс*, *Гаррі Поттер*, *Пітер Пен*. Про них знімають фільми-екранізації. Багато з них фантастичні, є також мюзикли. А ще в країні й сьогодні живуть справжня королева і принци. Тому не дивно, що в літературному творі й кінофільмі звичайні діти перетворюються на правителів уявної казкової країни Нарнії. Там з ними відбуваються незабутні пригоди.

V. Перегляд відео. Пітер Пен у пошуках магічної книги. (8 слайд)

VI. Слухання музичних творів:

1. Гаррі Грегсон-Вільямс. Музика з к/ф «Хроніки Нарнії» (фрагменти). (9, 10 слайди)

2. Джон Вільямс. Музика з к/ф «Гаррі Поттер і філософський камінь» (фрагмент). (11 слайд)

VII. Аналіз прослуханих музичних творів. (12 слайд)

- Які картини чи події ти уявляєш, слухаючи музику?

- Як вона розвивається?

- Чи змінюється динаміка?

- Чи можна назвати фантастичним звучання інструментів у верхньому регістрі?

Обери слова-характеристики музики: (13 слайд)

казкова

гумористична

ніжна

чарівна

лірична

фантастична

героїчна

магічна

Словник. (14 слайд)

Екранізація – відтворення творів літератури засобами кіно й телебачення.

Королівський Единбурзький парад військових оркестрів. (15 слайд)

З яскравим проявом шотландської культури можна познайомитися на найвідомішому у світі фестивалі військових оркестрів. Королівський фестиваль військових оркестрів у Единбурзі не випадково отримав неофіційний титул «головне шоу Шотландії». З моменту його виникнення в 1950 році тут виступили музиканти, танцюристи та артисти з 48 країн світу, а його відвідувачами стали понад 14 млн осіб. Це видовищне свято проходить також в

Австралії та Новій Зеландії.

VIII. Перегляд відео. Королівський Единбурзький парад військових оркестрів. (16 слайд)

Подивіться парад оркестрів з волинок і барабанів у Шотландії, яка входить до Великої Британії. Зверніть увагу на національні костюми виконавців.

IX. Перегляд відео. Парад оркестрів з волинок і барабанів у Шотландії. (17 слайд)

X. Музична грамота. (18 слайд)

Динаміка — це сила, гучність музичного звучання. Вона є важливим елементом музичної мови.

Динамічні відтінки — це своєрідні фарби, що розфарбовують музику у різні кольори:

f — форте — голосно;

ff — фортіссімо — дуже голосно;

p — піано — тихо;

pp — піаніссімо — дуже тихо;

mf — мецо форте – не дуже голосно;

mp – мецо піано – не дуже тихо;

 - крещендо – поступово голосно;

 - дімінуендо – поступово тихо.

XI. Фізкультхвилинка. «Clap your hands - Nursery Rhyme». (19 слайд)

XII. Вокально-хорова робота.

2. Виконання франц. нар. пісні «Пастух». (20 слайд)

3. Розучування англійської пісні-гри, укр. текст О. Торгалової «Хлоп! Хлоп!».

XIII. Робота в групах.

1. Виконайте пісню «Хлоп! Хлоп!» канонем. Дотримуйтеся правил співу в ансамблі. Оберіть диригента. Разом із друзями виконайте пісню за його вказівками. (21 слайд)

2. Простукайте ритм. Він рівномірний чи пунктирний? Поясніть. Поімпровізуйте (ритм, мелодія) з динамікою виконання. (22 слайд)

XIV. Узагальнення вивченого матеріалу. (23 слайд)

- До якої країни ми сьогодні подорожували?

- З яких кінофільмів слухали музику?

- Що таке екранізація?

- Що називається динамікою?

- Як позначається динаміка?

XV. Домашнє завдання.

XVI. Музичне прощання.

XVII. Учні виходять із класу під звучання англійської пісні-гри «Хлоп! Хлоп!».

Використані матеріали із сайту: (25 слайд)

[https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-4-](https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-4-klas-2021/17-Mystetstvo-4kl/Masol-Mystetstvo-4kl.pdf)

[klas-2021/17-Mystetstvo-4kl/Masol-Mystetstvo-4kl.pdf](https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-4-klas-2021/17-Mystetstvo-4kl/Masol-Mystetstvo-4kl.pdf)

<https://www.youtube.com/>

<https://naurok.com.ua/tema-dinamika-tvorchi-zavdannya-poyasnennya-prezentaciya-106234.html>

Урок – 16

Войцях С. А.,
вчитель предметів мистецької освітньої галузі
Чорнобаївської гімназії
Чорнобаївської селищної ради
Черкаської області

Тема: Англія – фантастично-казкова країна

Мета:

- формувати уяву про ку мистецтво англійців, знайомити із музикою.
- виховувати культуру слухання та інтерпретації музичного твору, почуття патріотизму, добросусідства із іншими народами.

- розвивати природні творчі задатки учнів.

Формувати компетентності:

Мовно-літературна – вміння володіти рідною мовою, вільно висловлювати думку, вести діалог.

Соціальна і здоров'язбережувальна – формувати навички позитивного спілкування, взаємоповаги та вміння зберігати здоров'я під час роботи на уроці та занять творчістю.

Мистецька- вміння слухати музику, розуміти мову музики, відтворювати її, бачити красу довкола себе.

Обладнання уроку: мультимедійний комплекс, музичний інструмент.

Хід уроку:

Слайд 1 І. **Організаційний момент, оголошення теми, мети уроку**

Слайд 2 **Розспівування**

Слайд 3 **Актуалізація:**

- в яку країну ми мандрували на попередньому уроці?
- що вам найбільше запам'яталось із нього?
- який музичний інструмент допоміг нам розспіватись?

Ми ще почуємо клавесин на уроці.

II Новий матеріал

Слайд 4 А чи можеш ти назвати найрозповсюдженішу у світі мову? Маленька підказка: цією мовою розмовляють багато мультиплікаційних героїв, а також це мова комп'ютерів. Звичайно ж, це англійська.

Слайд 5 Безліч дитячих пісень-забавлянок до нас прийшли із Англії, одну із них пропоную проспівати

Пісня-гра «Хлоп-хлоп»

Слайд 6 Батьківщина англійської мови – незвичайна країна Англія.

Слайд 7 А ще там і сьогодні живуть справжні королева й принци. Саме в ній було написано дитячі книги, які знайомили вас із фантастичними країнами та улюбленими героями: Мері Поппінз, Пітер Пен, Гарі Потер...

Слайд 8 У фантастичних творах звичайні діти перетворюються на правителів уявної казкової країни Нарнії. Там з ними відбуваються незабутні пригоди.

Слухайте музику та уявно поринайте в загадковий світ.

Слайд 9 *Гаррі Грегсон- Вільямс музика з к/ ф "Хроніки Нарнії"*

Слайд 10 *Обговорення прослуханої музики*

Що ви уявляли слухаючи музику?

Що зобразили б у пісковій анімації?

Доберіть характеристики до музики.

Слайд 11 Продовжимо подорож із наступним героєм фантастичного роману, сподіваюсь, ви впізнаєте його і пригадаєте музику із кінофільму

Слайд 12 Танцюємо із Мері Поппінз та її вихованцями.

Слайд 13 В Англії та Франції при дворах королів та інших знатних осіб проводилися бали, танцювали менуети, що супроводжувався поклонами і реверансами. Помайндруймо англійськими палацами.

Слайд 14 Відеомандрівка Англійськими палацами.

Слайд 15

Звучала музика французького композитора Жана Філіпа Рамо, пригадайте із попереднього уроку, як називається музичний інструмент, на якому виконується менует?

Пропоную проспівати французьку пісню «Пастух» у його супроводі.

Слайд 16 Виконання французької пісні «Пастух» у супроводі спінету

III Закріплення пройденого матеріалу

Слайд 17 Гра «Закінчуй речення»

- ▶ Ми співали французьку пісню під назвою....
- ▶ Пісню «Плескай, плескай» створено в країні ...
- ▶ Герої із мультфільму про Пітера Пена говорять на ... мові.
- ▶ Ошатний танець із глибокими поклонами називається ...
- ▶ Країна замків, літературних та театральних традицій, батьківщина Гаррі Потера - ...

Д/з Вдома перегляньте улюблені фільми та зустрічайтесь із улюбленими героями.

IV Узагальнення та підсумок уроку

Урок – 17

Мехеда В. М.,

учитпіль предметів освітньої галузі «Мистецтво»

Смілянська загальноосвітня школа І-ІІІ

ступенів N1 Смілянської міської ради

Черкаської області

Тема уроку: «Мандрівка до сонячної Італії та Іспанії»

Мета: познайомити школярів з музичними творами італійського та іспанського народів, з'ясувати визначення понять «баркарола», «тарантела»; розвивати емоційну сферу, предметні та міжпредметні компетентності, творчі здібності; вчити розуміти образи музики, пов'язані з вираженням почуттів і настроїв людини; виховувати художній смак, формувати інтерес до мистецтва і любов до природи, здатність тонко відчувати зміст і характер мистецьких творів.

Музичний матеріал: К.Мюньє «Баркарола» (дуєт мандоліни та гітари), М.Лисенко «Баркарола» (фортепіано), танець «Тарантела», Н.Май «Промінчик».

Обладнання: музичні інструменти, комп'ютер, презентація, фонохрестоматія, підручник.

Тип уроку: заглиблення в тему.

ХІД УРОКУ

1. Організаційний момент. (Слайд 1)

(вхід до класу під звучання «Баркароли», М.Лисенка)

Музичне вітання. (Слайд 2)

Чи знаєте ви, у якій країні є місто-карнавал, де замість вулиць – водні канали? Це батьківщина опери, всесвітньо відомих співаків, великих художників і знаменитих модельєрів. Ласкаво просимо до Італії!

2. Музична грамота. (Слайд 3)

В Італійському місті Венеції народилася *баркарола* – «пісня човняра» з особливим ритмом, у якому відчувається погойдування хвиль.

3. Слухання музики. (Слайд 4, 5)

(Карло Мюньє «Баркарола» (дуєт мандоліни та гітари)

Микола Лисенко «Баркарола» (фортепіано)

- Схарактеризуйте музичні твори.
- Який супровід до музики вам більше сподобався: картини, присвячені Венеції чи віртуальна екскурсія на гондолах за допомогою сучасної відео зйомки?
- Які види театральних ляльок зображено на картині?

4. Музична грамота. (Слайд 6, 7)

Відомим італійським танцем є тарантела. Це запальний танок у тридольному розмірі та швидкому темпі. Він виконується соло чи в парі під супровід мандоліни, гітари, кастаньєт, бубна та інших ударних інструментів. Рухи танцівників енергійні, сповнені стрибків і підскоків.

- Проплескайте ритм тарантели:

5. Слухання музики (продовження)

Тарантела

6. Вокально-хорова робота. (Слайд 8)

Розспівування

Розучування пісні Н.Май «Промінчик»

7. Підсумок уроку. (Слайд 9, 10)

Перегляньте в інтернеті картини, листівки, фото, присвячені тарантелі.
(вихід з класу під звучання «Баркароли», М.Лисенка)

Урок – 18

Мехеда В.М.,

учителю предметів освітньої галузі «Мистецтво»
Смілянська загальноосвітня школа І-ІІІ
ступенів N1 Смілянської міської ради
Черкаської області

Тема уроку: «Мандрівка до сонячної Італії та Іспанії» (продовження)

Мета: продовжити знайомити школярів з музичними творами італійського та іспанського народів; з'ясувати визначення понять «болеро», «хабанера»; розвивати емоційну сферу, предметні та міжпредметні компетентності, творчі здібності; вчити розуміти образи музики, пов'язані з вираженням почуттів і настроїв людини; виховувати художній смак, формувати інтерес до мистецтва і любов до природи, здатність тонко відчувати зміст і характер мистецьких творів.

Музичний матеріал: І.Альбеніс «Легенда» (гітара), М. де Фалья «Ночі в садах Іспанії» для фортепіано з оркестром (фрагмент).

М/ф «Моріс Равель «Болеро»» (м/ф Симона Брета).

Н.Май «Промінчик»

Обладнання: музичний інструмент, комп'ютер, презентація фонохрестоматія, підручник.

Тип уроку: заглиблення в тему.

ХІД УРОКУ

1. Організаційний момент. (Слайд 1)

(вхід до класу під музику «Легенда», І.Альбеніса)

Музичне вітання. (Слайд 2)

Помандруймо до Іспанії. Прислухайся: тут звідусіль лунають неповторні мелодії серенад. Здавна невід'ємною частиною побуту мешканців цієї країни була гітара. Батьківщина її невідома, але, безперечно, найбільшу популярність цей інструмент здобув в Іспанії. Звідси гітара розповсюдилася всією Європою.

2. Слухання музики. (Слайд 3, 4)

Ісаак Альбеніс, «Легенда» (гітара)

Мануель де Фалья, «Ночі в садах Іспанії» для фортепіано з оркестром (фрагмент)

- Схарактеризуйте музику «Легенди».
- Чи може зіграти цей твір виконавець-початківець?
- Які емоції викликає у вас прослухана симфонічна музика: спокій, розпач, енергію, бадьорість, радість тощо?
- Пригадайте інструменти симфонічного оркестру. (Слайд 5)

3. Музична грамота. (Слайд 6, 7)

Танцювальне мистецтво Іспанії яскраве й колоритне. Народні танці хабанера, болеро та інші виконували під супровід гітари, кастаньєт, бубонців. А композитори різних країн надихалися ними, пишучи неповторні твори.

4. Слухання музики (продовження). (Слайд 8)

М/ф «Моріс Равель “Болеро”» (м/ф Симона Брета (Simon Brethe))

- Як у творі змінюється динаміка: як він починається та як завершується?

5. Музично-ритмічні рухи

- Відтворіть ритм болеро. (Слайд 9)

6. Вокально-хорова робота. (Слайд 10)

Розспівування.

Продовжити роботу над піснею Н.Май «Промінчик»

7. Підсумок уроку. (Слайд 11, 12)

- Які враження у вас залишилися від знайомства з італійським та іспанським мистецтвом?
- Яка музика викликала яскраві емоції та бажання слухати її на дозвіллі?

Урок – 19

вчитель предметів мистецької освітньої галузі
Золотоніської спеціалізованої школи №1
з поглибленим вивченням
економіки та правознавства
Золотоніської міської ради
Черкаської області

Тема 19 «Скандинавія – суворий і загадковий край»

Музичний матеріал: СМ: *Едвард Гріг «Ранок», «У печері гірського короля »*

ХТД: Треба мріяти завжди. Музика *О. Янушкевич* Вірші *Н.Погребняк*

Основні поняття для засвоєння: характер музики;

Мета: формування **ключових компетентностей:**

загальнокультурна компетентність: особливості національної і загальнолюдської культури в побутовій і культурно-дозвіллевій сфері, оволодіння досягненнями культури;

громадянська компетентність: усвідомлення своєї належності до етносоціального й соціо-культурного середовища;

предметних компетентностей:

- розвивати вміння розрізняти елементи музичної мови,
- виховувати вміння слухати музику.

ознайомити дітей з історією і культурою країн Скандинавії; цікавість до країн Скандинавії та рідного краю; розвивати вокально- хорові, музично – ритмічні навички;

розвивати життєві компетенції, удосконалювати творчі здібності дітей, уяву, виховувати повагу та дружбу між країнами.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

II. Актуалізація набутого навчального матеріалу учнями. Індивідуальне опитування

III. Мотивація навчання.

IV. Повідомлення теми, мети, завдання уроку

V. Слухання та аналіз музичних творів

VI. Вокально – хорова робота;

VII. Підсумок уроку, рефлексія

VIII. Домашнє завдання

1.Організаційний момент

Організаційний момент. Музичне вітання.

II.Актуалізація знань.

- Діти! Давайте згадаємо нашу подорож з минулого уроку?
- Які ви знаєте іспанські народні танці?
- Сьогодні ми помандруємо до скандинавських країн.
- Діти, а чи знаєте ви де знаходяться Данія, Норвегія , Швеція?

III. Мотивація навчання:

- Більшість мандрівників і відпочиваючих беруть з собою фотоапарат або відеокамеру, а ми у свою подорож візьмемо фантазію та свою уяву, тому що подорожувати ми будемо за допомогою музики.

Ритмічна вправа

«Рукавичка»

Мета: на розвиток ритмічного слуху

Хід: прослухати мелодії і за малюнком відтворити ритм руками або музичними інструментами.

IV. Повідомлення теми, мети, завдання уроку : Тема сьогоднішнього уроку: «Скандинавія – суворий і загадковий край».

Епіграф: Світ – це книга. І хто не подорожував по ньому – прочитав у ній тільки одну сторінку.(Св.Августин).

1.Вступна бесіда.

Діти! А чи читали ви казки данського казкаря Ганса Християна Андерсена? Він подарував світові неймовірні історії про Оле Лукоє, Снігову королеву, Русалоньку.

Норвежський композитор Едвард Гріг створив оркестрову сюїту про мандрівника Пера Гюнта, який багато років шукав щастя.

Молодий Пер Гюнт живе зі своєю матір'ю Озою. Його батько був капітаном, але покинув родину. Пер Гюнт веде легковажне життя та якось вигадує для матері історію, нібито ловив прекрасного оленя, коли та запитує де він був і чому його одяг порваний. Мати розуміє, що син лише переповів народний переказ, зробивши головним героєм себе.

Де тільки не відбувається дія драми! Спочатку це норвезькі гори, потім печера Доврського старця. Після цього головний герой потрапляє в єгипетські піски. Наступне місце його перебування - божевільня. В кінці він потрапляє в аварію корабля і вибирається з бурхливого моря.

Мати Пера Озі дуже любить свого сина. Вона пропонує юнакові взяти в дружини дочку хуторянина Інгрід. Але той закохується в дочку селянина-сектанта - Сольвейг. Весілля все-таки відбулася, але Пер незабаром кинув Інгрід, так як зачарований незвичністю Сольвейг. Хлопцеві довелося ховатися.

Далі сюжет "Пера Гюнта" переноситься в ліс. На шляху героя зустрічається Жінка в

Зеленому Плаці, батько якої був Доврским королем. Перу захотілося одружитися з нею і стати принцом. Доврський старець ставить перед юнаком нездійсненну умову - стати тролем. Мешканці лісу б'ють хлопця, але на допомогу приходять Озі і Сольвейг, яка безмірно його любить. Пер Гюнт їде в далекі країни шукати щастя. Так минуло 50 років. Пер Гюнт повертається до дому не знайшовши ані багатства ані щастя. Вдома його чекала лише Сольвейг

V. Слухання та аналіз музичних творів. Послухаймо музичний твір Едвард Гріг «Ранок»,

- Що уявляли, відчували, коли слухали музику?

- Який настрій?

- Який темп цієї музики?

А зараз прослухаймо. «У печері гірського короля»

Який характер музики?

3. Фізкультхвилинка «Треба мріяти завжди»(танцювальні рухи під музику).

VI. Вокально – хорова робота;

Пропоную розспіватися і розігріти голосові зв'язки.

А зараз спробуємо заспівати пісню під яку ми робили руханку «Треба мріяти завжди»

VII. Підсумок уроку, рефлексія

Діти, скажіть якою країною ми сьогодні подорожували?

Які відомі місця є гордістю цієї країни?

VIII. Домашнє завдання

Придумайте і виконайте танцювальні рухи під музику шведської пісні, зараз ми її послухаємо (Слухання пісні).

Урок – 20

вчитель предметів мистецької освітньої галузі
Золотоніської спеціалізованої школи №1
з поглибленим вивченням
економіки та правознавства
Золотоніської міської ради
Черкаської області

Тема 20 «Скандинавія – суворий і загадковий край» (продовження)

Музичний матеріал: СМ: Едвард Гріг «Сольвейг», «Анітра» (фрагменти балету) ХТД:Треба мріяти завжди

Музика О. Янушкевич Вірші Н.Погребняк

Основні поняття для засвоєння: характер музики;

Мета: формування **ключових компетентностей:**

загальнокультурна компетентність: особливості національної і загальнолюдської культури в побутовій і культурно-дозвіллевій сфері, оволодіння досягненнями культури;

громадянська компетентність: усвідомлення своєї належності до етносоціального й соціокультурного середовища;

предметних компетентностей:

- розвивати вміння розрізняти елементи музичної мови,

- виховувати вміння слухати музику.

ознайомити дітей з історією і культурою країн Скандинавії; цікавість до країн Скандинавії та рідного краю; розвивати вокально- хорові, музично – ритмічні навички; розвивати життєві компетенції, удосконалювати творчі здібності дітей, уяву, виховувати повагу та дружбу між країнами.

ХІД УРОКУ

- I. Організаційний момент
- II. Актуалізація набутого навчального матеріалу учнями. Індивідуальне опитування
- III. Мотивація навчання.
- IV. Повідомлення теми, мети, завдання уроку
- V. Слухання та аналіз музичних творів
- VI. Вокально – хорова робота;
- VII. Підсумок уроку, рефлексія
- VIII. Домашнє завдання

1.Організаційний момент

Організаційний момент. Музичне вітання.

II.Актуалізація знань.

- Діти! Давайте згадаємо нашу подорож з минулого уроку?
- Чи сподобалося вам мандрувати до скандинавських країн?
- Сьогодні ми більш детально вивчимо музичну культуру цих дивовижних країн.
- Діти, а чи знаєте ви хто такі вікінги?, сьогодні ми з вами разом дізнаємось.

III. Мотивація навчання:

- Більшість мандрівників і відпочиваючих беруть з собою фотоапарат або відеокамеру, а ми у свою подорож візьмемо фантазію та свою уяву, тому що подорожувати ми будемо за допомогою музики.

Ритмічна вправа

«Колобок(оркестр)»

Мета: на розвиток ритмічного слуху

Хід: прослухати мелодії і за малюнком відтворити ритм руками або музичними інструментами.

IV. Повідомлення теми, мети, завдання уроку : Тема сьогоднішнього уроку: **«Скандинавія – суворий і загадковий край» (продовження).**

Епіграф: Світ – це книга. І хто не подорожував по ньому – прочитав у ній тільки одну сторінку.(Св.Августин).

1.Вступна бесіда.

Про суворий край Скандинавію складали легенди, казки, пісні. Його краєвиди захоплювали художників , вони зображали витончену холодну красу, як на цих картинах. (слайди презентації).

Гори і нафта, фіорди і тролі, вікінги і море, Ібсен, Тур Хейердал і Едвард Гріг. Це Норвегія.

Норвегія - країна, яка дивує своєю красою. Дивовижна й багатюща природа - головне надбання Норвегії, вона вражає і захоує в себе з першого погляду.

На минулому уроці ми з вами вивчали сюїту Едварда Гріга «Пер Гюнт», ми знайомилися із легендарними персонажами скандинавських країн.

Чи знаєте ви, хто такі гноми?

Так, гноми - це фантастичні істоти, некрасиві або навіть потворні карлики. У казках розповідається, що вони охороняють багатства - скрині зі скарбами, які ховають під землею.

Nordic gnome зовсім інша справа. Він житель Скандинавії - живе в будинку або під будинком і охороняє господарів і їхніх дітей. У Швеції називається Tomte, у фінів Tonttu, а в Норвегії Nisse. Фігурки цих гномів - улюблене шведське прикраса на Різдво. А з модою на все скандинавське добралася і до решти світу.

На музику Едварда Гріга "Пер Гюнт" поставлено балет. На театральній сцені митці відтворюють хореографічні портрети. Наприклад, вірну Сольвейг, яка довгі роки чекала Пера Гюнта з мандрів, або хитру Анітру, що причарувала мандрівника своїм фантастичним танцем.

V. Слухання та аналіз музичних творів. Послухаймо музичний твір *Едвард Гріг «Сольвейг»*,

- Що уявляли, відчували, коли слухали музику?

- Який настрій?

- Який темп цієї музики?

А зараз прослухаймо. *«Танець Анітри»*

Який характер музики?

3. Фізкультхвилинка

VI. Вокально – хорова робота;

Пропоную розспіватися і розігріти голоси зв'язки.

А зараз спробуємо заспівати пісню з якою ми ознайомилися на минулому уроці «Треба мріяти завжди»

VII. Підсумок уроку, рефлексія

Діти, скажіть якою країною ми сьогодні подорожували?

Які відомі місця є гордістю цієї країни?

З творами якого композитора ознайомилися?

VIII. Домашнє завдання

У вільний час перегляньте мультфільм «Як приборкати дракона», де поміж головних персонажів є вікінги. За бажанням дізнайтеся більше про цих скандинавських воїнів.

Урок – 21

Зирянов О. В.,

вчитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»

Черкаської загальноосвітньої школи І-ІІІ

ступенів № 2 Черкаської міської ради

Тема: Мистецькі візерунки з теплих країв. Країни Закавказзя.

Мета: формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини.

Музичний матеріал: Р.Лагідзе «Тбілісо» (ансамбль «Басіані»)

Грузинські танці «Лезгінка», «Хорумі» (балет Сухішвілі)

Г.Гусейнлі «Курчатка» - розучування.

Обладнання: мультимедійна презентація, комп'ютер.

ХІД УРОКУ

I ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

1. Перевірка готовності класу до уроку

2. Музичне вітання

II МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

III ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Засвоєння нових знань

Закавказзя - регіон, розташований на південь від Головного хребта Великого Кавказу. В межах Закавказзя розташовані три міжнародно визнані країни — Грузія, Азербайджан і Вірменія.

Грузія — держава в Євразії, на південно-східному узбережжі Чорного моря, більша частина якої розташована на Південному Кавказі, а менша — на Північному Кавказі. Столиця і найбільше місто — Тбілісі.

Азербайджан — держава на перетині Південно-східної Європи та Західної Азії, на узбережжі Каспійського моря. Столиця і найбільше місто — Баку.

Вірменія — парламентсько-президентська республіка на південному сході Європи, в Закавказзі, між Чорним та Каспійським морями. Вірменія не має виходу до моря. Столиця і найбільше місто — Єреван.

Музична культура народів Закавказзя відрізняється своєю емоційною насиченістю, енергією, ритмічними та мелодійними особливостями, а також вокальним багатоголоссям.

Їй властиві «гострий» ритм, яскраві акценти та велика роль ударних інструментів.

Закавказькі народні музичні інструменти

- тар
- пандурі
- дудук
- бамбір
- джура нагара
- думбек
- гавал

Грузія славиться своїми красивими і витонченими танцями. Найбільшої популярності набула **лезгінка** – стародавній швидкий кавказький народний танець.

Виконують його як сольний чоловічий танець, а також у парі з жінкою. Рухи чоловіка нагадують політ гірського орла – чіткі, виважені. Жінку можна порівняти із лебедицею

2. Музичне сприймання

- Як звучить вокальний твір – одноголосно чи багатоголосно?
- Які музичні інструменти супроводжують танець?
- Який характер танцю?

Р.Лагідзе «Тбілісо» (ансамбль «Басіані»)

Грузинські танці «Лезгінка», «Хорумі» (балет Сухішвілі)

- Як змінюється мелодія танцю?
- Як у музиці передається характер грузинського народу?
- Виберіть слова, які характеризують лезгинку.

(швидкий, повільний, мелодійний, плавний, бурхливий, стрибкоподібний)

Робота з ілюстрацією

- Розгляньте зображення.
- Чим займаються діти на картині грузинської художниці Ніно Чакветадзе?
- Чи однаковий у них настрій?

3. Руханка

Виконайте виразні рухи під музику. Тамар Еділашвілі, учасниці дитячого Євробачення – 2018», «Майбутнє обираєш тільки ти».

4. Вокально-хорова робота

Розспівування.

Розучування пісні «Курчатка» Г.Гусейнлі (робота над постановою, одночасним початком співу, м'якістю звуковедення)

1. Ціп, ціп, мої курчатка,
Ціп, ціп, ціп, мої малятка.
Ви пухнастенькі клубочки,
Ви майбутні мої квочки.
Тут в траві густій привільно
Поголяти можна вільно,
Ой, мої ви курчатка,

Ой, мої ви малятка,
Ви пухнастенькі клубочки!

2. Ціп, ціп, мої курчатка,
Ціп, ціп, ціп, мої малятка.
Ви пухнастенькі клубочки,
Ви майбутні мої квочки.
Ой, підходьте ви напитись,
Дам зерна вам і водиці.
Ой, мої ви курчатка,
Ой, мої ви малятка,
Ви пухнастенькі клубочки!

5. Музична грамота

Запам'ятайте:

Якщо знаки \sharp , \flat , \natural стоять біля ключа, то вони діють протягом усього втору. Називають їх ключовими. Якщо знак стоїть перед нотою, то він діє тільки в межах такту.

IV ПІДСУМОК УРОКУ

- Які країни відносять до країн Закавказзя?
- У чому особливість музики народів Кавказу?
- Як називається кавказький національний танець, візитівка народів Кавказу?
- Які кавказькі народні інструменти схожі на українські?

Урок – 22

Зирянов О. В.,

вчитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»
Черкаської загальноосвітньої школи І-ІІІ
ступенів № 2 Черкаської міської ради

Тема: Мистецькі візерунки з теплих країв. Індія.

Мета: формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини.

Музичний матеріал: М.Римський-Корсаков. Аря індійського гостя з опери «Садко» (фрагмент)

Індійський танець.

І.Кириліна «Зелене слонення» - розучування.

Обладнання: мультимедійна презентація, комп'ютер.

ХІД УРОКУ

I ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Перевірка готовності класу до уроку

Музичне вітання

II МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

III ОСНОВНА ЧАСТИНА

Засвоєння нових знань

Мандруймо далі – до Індії, красивої самобутньої країни, сповненої таємниць.

Індія - країна в Південній Азії. На північному заході межує з Пакистаном; на півночі — з КНР, Непалом і Бутаном; на сході — з М'янмою і Бангладеш. Столиця — Нью-Делі.

«На Початку було слово. І слово це було музикою», - так записано у давніх священних книгах. Тому в Індії до музики, як і до танцю, особливе – магічне ставлення.

Індійська музика є однією з найдавніших і самобутніших музичних культур. Вона тісно пов'язана з рухом, словом, жестом.

У танці танцюрист використовує своє тіло, обличчя та руки. В одному з давніх трактатів йдеться про 21 поворот голови. Вони слугували виявом таких почуттів, як страх, подив, байдужість, холодність, пристрасть, нетерпіння тощо.

Танцівник має можливість не тільки висловити свої емоції, а й розповісти глядачеві історію, передати певні поняття. Жестами виконавець зображує лотос, слона, рибу, крокодила тощо.

Положення рук і ніг, міміка та вираз обличчя мають своє значення. Наприклад, поєднані разом пальці рук означають дружбу.

Індійські пісні й танці зазвичай супроводжуються грою на ударних інструментах – барабанах, бубнах, грою на сітарі.

Сітар – індійський семиструнний щипковий інструмент.

Табла- індійський парний барабан.

Музичне сприймання

Прослухайте музичні фрагменти.

Схарактеризуйте костюми танцівників і танцівниць.

Як вони рухаються, співають?

Які особливості танцювальної мелодії?

М.Римський-Корсаков. Арія індійського гостя

з опери «Садко» (фрагмент)

Індійські танці.

Робота з ілюстрацією

Розгляньте зображення.

Які види мистецтв представлено на ілюстраціях?

Схарактеризуйте костюми танцівників і танцівниць.

Традиційний індійський одяг, без якого неможливо уявити собі індійську жінку, називається сарі.

Сарі - це національний індійський одяг, який в різних регіонах відрізняється за матеріалами і вишивкою.

На весь світ поширилася слава про найтонші бавовняні індійські тканини з яскравою палітрою кольорів і відтінків натуральних барвників.

З давніх часів Індія славиться ювелірними прикрасами, створеними з дорогоцінних каменів, перлів, коралів, із золота, срібла та інших металів.

Цікавою індійською традицією є живописний розпис тіла, мехенді.

Слово «мехенді» має індійське походження — так називають хну і татуювання з хною. В Індії традиційно розписують руки та ноги жінкам.

Однією з найшанованіших священних тварин в Індії є слон. Він є символом священної мудрості, царського достоїнства, непереможної могутності та розсудливості, духовного знання та стабільності.

Вокально-хорова робота

Розучімо пісню про слоненя.

Розспівування.

Розучування пісні «Зелене слоненя» І.Кириліної (робота над постановою, одночасним початком співу, м'якістю звуковедення)

1. На острові Лабемба,
В затоці Балабемба,
Жили собі звичайні
Співаючі слони.
Жили собі та й годі,
Співали при народі,
А вранці при нагоді
Розказували сни.

Приспів:

Бем-ба ла бем-ба
Бем-ба ла бем-ба
Бем-ба ла бем-ба ба.

2. Прийшла зима на острів,
А там зима – це дощик,
Холодний довгий дощик,
Небесний водограй.
Але слонові сухо,
Бо два слонячі вуха –
Великі парасольки:
Накрійся і співай!

Приспів.

3. Набридло зимувати,
Під вухами співати,
Одна єдина думка
У кожного слона:
Коли ж це сонце вийде,
Коли ж нарешті прийде,
Зелена і весела
Танцююча весна.

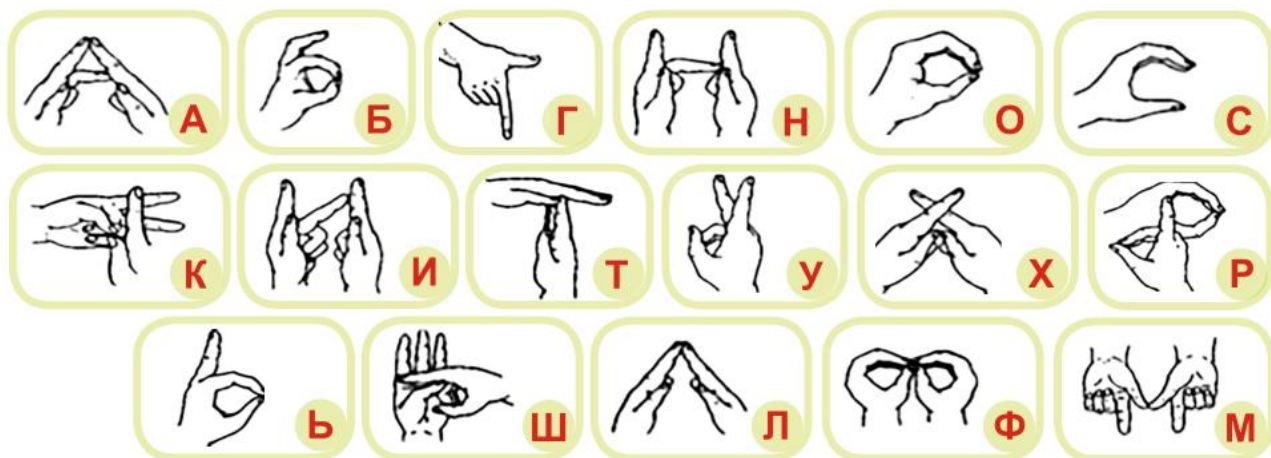
Приспів.

4. І сонечко заграло,
Веселка запалала,
Й на чисте поле вийшло
Зелене слоненя.
Чому ж це ти зелене?
Навіщо ти зелене?
Для чого ти зелене?
Тому що я – весна!!!

Приспів.

Коллективна гра «Малюємо пальцями літери»

Потренуйтеся по черзі створювати слова. Інші учасники гри відгадують.

IV ПІДСУМОК УРОКУ

- Що таке танець для Індії?
- Закінчи речення: «На Початку було слово. І слово це було...»
- Що таке арія?
- Поясни значення слів: сарі та мехенді...
- Назви муз. інструменти Індії

Урок – 23

М

вчитель предметів мистецької освітньої галузі
КЗ Кам'янський ліцей №3
Кам'янської міської ради
Черкаської області

Тема. Східні мотиви

Мета уроку: формування ключових компетентностей

а

загальнокультурна компетентність: оволодіння досягненнями культури;
міжпредметна естетична компетентність: розвивати вміння знаходити спільні риси між
видами мистецтва.

предметні компетентності: формувати уявлення про національні особливості
музичного мистецтва країн Далекого Сходу, спонукати учнів сприймати, інтерпретувати
оцінювати музичні твори та висловлювати особистісне ставлення до них, аргументуючи свої
думки; розвивати вокально-хорові навички, вміння слухати та розуміти мову музики,
відтворювати її, бачити красу довкола себе; виховувати повагу до культури інших народів.

соціальна і здоров'язбережувальна: формувати навички позитивного спілкування,
взаємоповаги та вміння зберігати здоров'я під час роботи на уроці та занять творчістю.

Тип уроку: комбінований, урок заглиблення в тему.

Обладнання: музичний інструмент, комп'ютер, мультимедійна дошка, мультимедійна
презентація, підручник «Мистецтво» 4 клас (Л. Масол, О. Гайдамака, О. Колотило)

Основні поняття для засвоєння: сюїта, програмний твір, басовий ключ.

Твори, що вивчаються на уроці: Микола Римський-Корсаков. Сюїта «Шехерезада» (фрагменти), відео «Арабські музичні інструменти», пісня «Казковий світ» музика М.Ведмедері, слова Н.Бонь.

Методи і прийоми: бесіда, коментар вчителя, віртуальна подорож, демонстрація наочності, організація процесу сприймання, пізнавальної та художньо-творчої діяльності учнів, стимулювання активності учнів, педагогічне спостереження.

Види мистецтв (предметів), що інтегруються на уроці: музичне, образотворче мистецтво та література.

Очікувані результати: учні визначають емоційно-образний зміст музичних творів, роль засобів виразності у створенні музичного образу, імпровізують, беруть участь у виконавській діяльності: виразно співають, рухаються під музику, виконують інтерактивні завдання.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент. Музичне вітання.

II. Актуалізація знань.

Діти, пригадайте, якими країнами ми подорожували минулого уроку? Чи сподобалося вам мандрувати до південних країн? Які особливості музики народів Закавказзя? Які музичні інструменти поширені серед цих народів? Як називається народний танець, в чому його особливості? Як ставляться до музики і танцю в Індії? В чому особливість індійських танців?

Молодці! Ви були уважні і гарно засвоїли нові знання.

III. Мотивація навчання

Скажіть будь ласка, а чи любите ви казки? Згадайте пригоди Аладіна з чарівною лампою та джином, Алі-Бабу та сорок розбійників, невтомну казкарку Шехерезаду. Усі ці фантастичні персонажі прийшли до нас з арабських казок. Саме казка поведе нас у дивовижний світ східної культури.

IV. Оголошення теми, мети уроку

Сьогодні на уроці ми послухаємо уривки симфонічної сюїти композитора Миколи Римського-Корсакова «Шехерезада», яка була написана за мотивами арабських казок. Познайомимося з новою піснею «Казковий світ», розучимо 1 куплет. Поглибимо свої знання з музичної грамоти, відпочинемо під звуки арабських мелодій, будемо рухатися під веселу пісню «Зелене слонення», виконаємо цікаву інтерактивну вправу.

V. Вивчення нового матеріалу

Композитор Микола Римський-Корсаков з дитинства навчався грі на фортепіано, та мріяв присвятити своє життя музиці. Але батьки композитора віддали його навчатися до Петербурзького Морського корпусу. Майбутній композитор отримує звання мічмана і бере участь у кругосвітній подорожі на кліпері «Алмаз». Ця подорож стає для майбутнього композитора джерелом творчого натхнення на багато років. Талант до музики і враження від морських пригод дають поштовх до написання симфонічної сюїти «Шехерезада». В сюїті використовуються східні мелодії, імітація звучання східних інструментів. «Шехерезада» за своєю формою та стилем — симфонічна сюїта, тобто музичний твір з кількох частин, написаний для симфонічного оркестру.

Програмна музика - інструментальна музика, написана на певну тему (сюжет), розкривається у назві твору всього твору чи окремих його частин.

Сюїта складається з чотирьох частин, кожна з частин має програмну назву:

I частина «Буря на морі та корабель Синдбада»

Починається з повільного вступу і будується на двох контрастних темах. Перша, тема султана Шахріара, виконується мідними духовими і струнними інструментами, звучить грізно і велично. Друга тема, яка звучить у виконанні духових інструментів, показує рух хвиль, неспокійне море.

II частина «Розповідь царевича Календера»

Другу частину починає тема Шехерезади, слідом за якою фагот виконує примхливу

східного складу мелодію, багато орнаментовану, яка розвивається в тембрах інших інструментів. Ця частина сюїти - одна з найяскравіших і оригінальних по казково-східного колориту і епічному складу. Основна тема 2 частини побудована на інтонаціях східних народних пісень, звучить вона спокійно. В середині частини чується тривожні фанфарні заклики тромбонів. В кінці з'являється сувора тема Шахріара.

III частина «Царевич і царівна»

Третя частина має дві основні теми: Царевича - ліричну, плавну та тему Царівни, більш жваву, кокетливу, з характерним супроводом малого барабана, що вибиває примхливі ритмічні фігури. В середині частини задумливо звучить голос скрипки - це тема Шехерезади, що розповідає дивовижну казку. До неї приєднуються гобої, англійський ріжок, кларнет. Завдяки цьому теплота в звучанні теми наростає. Музика цієї частини також наповнена східним колоритом.

IV частина «Свято в Багдаді та корабель, що розбивається об скелі»

Особливо яскравою частиною сюїти є фінал, в якому об'єднуються теми всіх попередніх частин, що надає йому роль підсумкової частини. Він виділяється яскравістю оркестрової фантазії, вогненным темпераментом. Це остання казка Шехерезади, розказана жорстокому Шахріару. Основна тема 4 частини звучить в ритмі і характері східного танцю. Поступово музика стає все більш драматичною, звучить могутня тема морської стихії. Після кульмінації звучить сумна тема Шехерезади і приборкана, покірنا їй тема Шахріара. Адже султан дарував життя прекрасній та мудрій східній красуні Шехерезаді. Сюїта «Шехерезада» вважається одним з найкращих і найпопулярніших симфонічних творів композитора.

VI. Слухання та аналіз музичних творів.

1. Микола Римський-Корсаков. Сюїта «Шехерезада» (фрагменти)

- які історії «розповіла» музика?
- завдяки яким засобам музичної виразності музика змалювала музичні портрети головних героїв?
- доведіть, що цей твір сюїта.
- що надихнуло композитора на написання сюїти?

VII. Музична грамота

Ключ — знак на початку нотного стану, він вказує де розташовуються ноти. Зі скрипковим ключем ви вже знайомі. **Басовий ключ** - другий за розповсюдженістю ключ після скрипкового. Цим ключем користуються музиканти, які грають на інструментах з низьким звучанням: фагот, віолончель, контробас. Партія лівої руки для фортепіано пишеться теж в басовому ключі.

Саме в басовому ключі написана тема султана в симфонічній сюїті «Шехерезада»

VIII. Вокально - хорова робота

1. Розспівування
2. Розучування пісні М.Ведмедері на вірші Н.Бонь «Казковий світ»

XI. Музично-ритмічна діяльність

Виконання з рухами пісні І.Кириліної на вірші О.Вратарьова «Зелене слоненя»

X. Підсумок уроку, рефлексія

- Діти, скажіть, з яким інструментальним жанром ми сьогодні познайомились?
- Скільки частин має симфонічна сюїта і як вони називаються?
- Яка історія написання сюїти, та хто її автор?
- Коли музиканти використовують басовий ключ? Для яких музичних інструментів?

Для закріплення отриманих на уроці знань пропоную виконати цікаву інтерактивну вправу. Створену на платформі [learningapps](#) "Музичні інструменти східних народів"

XI. Домашнє завдання

Ви сьогодні гарно попрацювали. Розкажіть вдома про наші музичні подорожі. Разом з рідними прочитайте арабські казки, послухайте східні мелодії. Дякую за увагу, активність, творчість та креативність!

Джерела

1. Підручник «Мистецтво» інтегрованого курсу для 4 класу закладів загальної середньої освіти/ Людмила Масол, Олена Гайдамака, Оксана Колотило. - Київ : Генеза, 2021
2. Відео «Арабські музичні інструменти» www.youtube.com/watch?v=DSa--goBZLU
3. "Музичні інструменти східних народів" learningapps.org/23904443
4. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BD%D0%B0_%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B8%D0%BA%D0%B0
5. <https://muzabetka.com.ua/biograf-rimskij-korsakov.html>
6. [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A8%D0%B5%D1%85%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D0%B4%D0%B0_\(%D0%A0%D0%B8%D0%BC%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%9A%D0%BE%D1%80%D1%81%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B2\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A8%D0%B5%D1%85%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D0%B4%D0%B0_(%D0%A0%D0%B8%D0%BC%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%9A%D0%BE%D1%80%D1%81%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B2))
7. <https://naurok.com.ua/konspekt-na-temu-simfonichna-syu-ta-sheherazada-m-a-rimskogo-korsakova-183106.html>
8. М.Римський-Корсаков "Симфонічна сюїта "Шехерезада" 4 частина (симфонічний оркестр) www.youtube.com/watch?v=9Ryv1BiwE7o

Урок – 24

вчитель предметів мистецької освітньої галузі
КЗ Кам'янський ліцей №1
Кам'янської міської ради Черкаської області

Тема. Східні мотиви

Мета уроку: формування ключових компетентностей

загальнокультурна компетентність: оволодіння досягненнями культури;
міжпредметна естетична компетентність: розвивати вміння знаходити спільні риси між видами мистецтва.

предметні компетентності: формувати уявлення про національні особливості музичного мистецтва країн Далекого Сходу, спонукати учнів сприймати, інтерпретувати, оцінювати музичні твори та висловлювати особистісне ставлення до них, аргументуючи свої думки; розвивати вокально-хорові навички, вміння слухати та розуміти мову музики, відтворювати її, бачити красу довкола себе; виховувати повагу до культури інших народів.

соціальна і здоров'язбережувальна: формувати навички позитивного спілкування, взаємоповаги та вміння зберігати здоров'я під час роботи на уроці та занять творчістю.

Тип уроку: комбінований, урок заглиблення в тему.

Обладнання: музичний інструмент, комп'ютер, мультимедійна дошка, мультимедійна презентація, підручник «Мистецтво» 4 клас (Л. Масол, О. Гайдамака, О.Колотило)

Основні поняття для засвоєння: лад, пентатоніка, ікебана, аніме.

Твори, що вивчаються на уроці: Петро Чайковський, Китайський танець «Чай» з балету «Лускунчик», Дзьо Хісайсі. Вальс «Карусель життя» з м/ф «Віолончеліст Госю», «Золота струна» (фрагменти)

Методи і прийоми: бесіда, коментар вчителя, віртуальна подорож, демонстрація наочності, організація процесу сприймання, пізнавальної та художньо-творчої діяльності учнів, стимулювання активності учнів, педагогічне спостереження.

Види мистецтв (предметів), що інтегруються на уроці: музичне, образотворче мистецтво та література.

Очікувані результати: учні визначають емоційно-образний зміст музичних творів,

роль засобів виразності у створенні музичного образу, імпровізують, беруть участь у виконавській діяльності: виразно співають, рухаються під музику, виконують інтерактивні завдання.

Хід уроку

I. Організаційний момент. Музичне вітання.

II. Актуалізація знань.

Нагадайте мені будь ласка, як звали східну красуню-казкарку, яка розповідала тисячу і одну ніч казки султану? Так це Шехерезада. Таку ж назву має і симфонічна сюїта композитора Миколи Римського-Корсакова. Пригадайте, скільки частин має сюїта і як вони називаються? Чому цей твір можна назвати програмним? Які арабські музичні інструменти ви знаєте?

III. Мотивація навчання

Чи подобаються вам мультфільми у стилі *аніме*? Можливо вам буде цікаво дізнатись як і де з'явилися ці мультфільми. Я ви гадаєте, чи грає роль колір волосся героя, блиск його очей, одяг у фільмах *аніме*? Чи відомо вам, що озвучують *аніме* найпопулярніші співаки? Все це ми і багато іншої цікавої інформації ми дізнаємось на нашому уроці, уроці-подорожі східними країнами.

IV. Оголошення теми, мети уроку

Сьогодні ми потрапимо в країну - батьківщину цього виду мультиплікації – Японію, познайомимося з новим для нас музичним ладом пентатонікою, який характерний саме для східних країн. Кожен бажаючий зможе самостійно створити східну мелодію, завдяки чорним клавішам фортепіано. Переглянемо уривок з балету «Лоскунчик», а саме китайський танець «Чай» Послухаємо незвичної краси заспокійливу і чарівну музику, виконаємо пісню «Казковий світ», закріпимо знання за допомогою інтерактивних вправ.

V. Виклад нового матеріалу

Аніме - японська анімація, яка зародилася на початку ХХ століття. Головна відмінність від анімації інших країн полягає в тому, що *аніме* орієнтується не на дитячу, а переважно на [підліткову](#) чи навіть [дорослу аудиторію](#). Популярність має не лише в Японії, а й у світі. Перші японські анімаційні фільми були маленькі — від однієї до п'яти хвилин. Сьогодні це серіали, фільми. Більша частина *аніме* - серіалів — це екранізація японських коміксів, утім є й екранізації книжок, а також повністю оригінальні роботи. Сюжети *аніме* дуже різноманітні. Це розповіді про паралельні реальності й космос, історичні події, повсякденне життя головних героїв у звичайному місті.

Характер героя допомагає показати символіка: колір волосся, розмір очей та ступінь їх блиску, одяг. Так, наприклад, темно-синє волосся уособлює традиційні японські цінності: у чоловіків – мужність, у жінок – ніжність, жіночність. Фіолетове волосся властиве негативним персонажам, руде волосся асоціюється з хитрістю, жовте – з безпечністю, червоне волосся означає царське походження персонажу. Колір очей теж має неабияке значення: блакитні – глибокі почуття, сині – лідерські якості, власника рідкісних талантів видає зелений колір очей.

Для передачі емоцій та настроїв героїв використовуються пісні, музичний фон, звукові ефекти. Виконанням пісень і створенням музики для *аніме* займаються відомі й талановиті співаки, групи та композитори.

VI. Слухання та аналіз творів мистецтва.

1. Перегляд фрагментів мультфільмів «Віолончеліст Гося», «Золота струна», «Ходячий замок», аналіз сюжету, символіки, музичного оформлення.

VII. Музична грамота

Пригадайте музичні характеристики мажору та мінору. Ці лади використовують в європейській музиці.

Мажор і мінор - найбільш поширені в музиці лади. Бадьорим, життєрадісним, світлим мелодіям відповідає мажорний лад. Сумним, ліричним - мінорний лад.

А в музиці далекосхідних країн застосовують інший лад – *пентатоніку*, що має особливе

звучання.

Пентатоніка (від грецьких слів «*пente*» – «п'ять» і «*tonos*» – «звук») — звукова система, лад що має 5 звуків різної висоти у межах октави. Пентатоніка у тій чи іншій формі широко представлена як у сучасній, так і у народній музиці. Вона характерна для традиційної музики країн Далекого Сходу

(*Демонстрація вчителем гри на фортепіано «Імпровізація на чорних клавішах»*)

VIII. Слухання та аналіз творів мистецтва.

Гуцинь – найдавніший струнний інструмент Китаю. Його історія налічує більше як 3000 років. Має дерев'яний корпус на який натягнуто сім струн. З цим інструментом пов'язано багато легенд, він є духовним символом китайського народу.

2. Китайська народна мелодія, музичний інструмент *гуцинь*.

«*Лускунчик*» — балет Петра Чайковського на дві дії за казкою німецького письменника Гофмана «*Лоскунчик і мишачий король*»

Основні події в балеті розгортаються напередодні великого і світлого свята - Різдва. У будинку зібралися гості з купою подарунків для дітей. Серед усіх іграшок помітно виділяється лялька, призначена для розколювання горіхів - Лускунчик. Досить незграбна іграшка з широкою посмішкою відразу сподобалася дівчинці Марі. Уже всі діти пішли спати, а вона все не могла розлучитися з Лускунчиком. Дівчинка так загралася, що не помітила, як навколо все стало змінюватися. Ялинка стала збільшуватися і почувся дивний звук. У кімнаті з'явилася армія мишей, а сам Лускунчик раптово ожив, перетворившись на прекрасного юнака. Він зібрав собі армію з солдатиків і відправився на ворога, але їх сили були нерівні. Марі, побачивши це, вирішила допомогти Лускунчику і кинула своїм черевичком в Короля мишей. Вороги злякалися раптової атаки і розбіглися. Коли Марі прокинулася, перед нею виявився її хрещений, який постав у образі чарівника. Він розповів про дивовижний казковий світ, в який досить непросто потрапити. Але Марі разом з Лускунчиком відправляються в цю країну. Вони виявляються в чудовому місті, де кругом багато солодоців і дивовижних гостей. Фея Драже влаштовує пишний бал в їх честь і Марі стає справжньою принцесою. Коли торжество закінчується, чарівник допомагає Марі повернутися додому зі своєї чудесної подорожі. **Композитор** постарався, щоб музика дуже тонко передавала весь зміст казки: барабанный бій, фанфари, писк мишей. Казкову атмосферу створюють яскравий іспанський танець - *Шоколад*, хвилюючий східний танець *Кава*, характерний китайський танець *Чай*.

3. П. Чайковський. Китайський танець «Чай» з балету «Лускунчик»

- Який характер музики?

- Схарактеризуйте костюми, рухи, атрибути виконавців.

- Чому танець має саме таку назву, на вашу думку?

IX. Вокально - хорова робота

3. Розспівування

4. Виконання пісні М.Ведмедері на вірші Н.Бонь «Казковий світ»

X. Музично-ритмічна діяльність

Виконання музично-ритмічної вправи на мелодію китайської народної пісні «Зозуля»

XI. Підсумок уроку, рефлексія

- Діти, скажіть, в яких країнах ми сьогодні побували?

- Як називаються мультфільми, створені в Японії? Які їх особливості?

- Як називається музичний лад, характерний саме для країн Далекого Сходу?

Для закріплення отриманих на уроці знань пропоную виконати цікаву інтерактивну вправу «Східні мотиви», створену на платформі Kahoot

XII. Домашнє завдання

Ви сьогодні гарно попрацювали. Розкажіть вдома про наші музичні подорожі. Разом з рідними перегляньте один з мультфільмів Хаяо Міядзакі: «Мій сусід Тоторо», «Віднесені привидами» та інші. Зверніть увагу, яка музика створює особливу атмосферу фільму. Дякую

за увагу, активність, творчість та креативність!

Джерела

1. Підручник «Мистецтво» інтегрованого курсу для 4 класу закладів загальної середньої освіти/ Людмила Масол, Олена Гайдамака, Оксана Колотило. - Київ : Генеза, 2021
2. <http://shkolaiskysstv.zp.ua/obuchenie/uchebnaya-rabota/rekomendaci%D1%97-na-period-karantinu-teoretichni-disciplini/pravila-solfedzhio/>
3. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0>
4. Ритмічна вправа <https://www.youtube.com/watch?v=0dVia3xeVkM&t=90s>,
https://www.youtube.com/watch?v=vpt7NPvm_mU
5. Китайська народна мелодія, гудинь
<https://www.youtube.com/watch?v=ZY4b6g7JeM>
6. Інтерактивна вправа "Східні мотиви" create.kahoot.it/details/fbd37fe6-ea85-465b-9654-11c3009f1ce4
7. <http://www.tvpager.ru/news-anime-simvolika-yaponskix-multfilmov/>
8. Китайський танець «Чай» <https://www.youtube.com/watch?v=Jhz9LQx3P7E>
9. Дзьо Хісайсі. Вальс "Карусель життя" з м/ф "Ходячий замок"
www.youtube.com/watch?v=9JU3s1sfbIk
10. Фрагмент м/ф "Золота струна" (аніме)
www.youtube.com/watch?v=L_5I7d_QPuI&list=PLlb1VFhFVZJhwjFb3SjqmKo0NNzqbFgc-&index=1
11. П. Чайковський. Китайський танець "Чай" з балету "Лускунчик"
www.youtube.com/watch?v=F08yfp2p7kw

Урок – 25

Теслюк О.В.,

учитель предметів художньо-естетичного циклу
Кочубіївської гімназії
Паланської сільської ради
Уманського району Черкаської області

Розділ II: Подорожі країнами та континентами.

Тема уроку: Ритми й кольори далекої Америки та Африки.

Мета уроку: *формування ключових компетентностей:*

Загальнокультурна компетентність: Виховувати естетичний смак, інтерес до мультиплікації та музичного мистецтва різних країн світу, до джазової музики, збагачувати музичний кругозір дітей, розвивати найкращі моральні якості.

Інформаційна компетентність: ознайомити учнів з музичною культурою Америки, зокрема із джазовою музикою, з творчістю Волта Діснея, пояснити роль ритму у створенні музичних лялькових образів у творі К. Дебюссі «Ляльковий кек-уок»;

міжпредметна естетична компетентність: розвивати вміння учнів надавати характеристику та аналізувати твори мистецтва, вчити визначати взаємозв'язок між різними видами мистецтва; удосконалювати вміння порівнювати та інтерпретувати мистецькі твори, розвивати творчі здібності, відчуття пульсації; поглиблювати знання учнів про поняття «характер твору», «тембр», «регістр» «ритм»; розвивати фантазію, уяву, емоційну чуттєвість учнів;

предметні компетентності:

- розвивати інтерес до сучасної танцювальної музики;

- сформулювати уявлення про взаємозв'язок різних проявів художньої творчості;
- виховувати здатність застосовувати мистецтво для отримання задоволення та емоційного самопізнання.

Тип уроку: комбінований, інтегрований, поглиблення в тему.

Оснащення уроку:

1. мультимедійна презентація до теми уроку;
2. Фонохрестоматія, відеоряд.

Методи і прийоми, використовувані вчителем на уроці: коментар, бесіда, демонстрування наочності, організація процесу сприймання, пізнавальної, ігрової та практичної діяльності учнів, стимулювання творчої активності учнів, педагогічне спостереження, індивідуальне консультування, порівняльний аналіз.

Форма організації: виконання творчих завдань – індивідуальних та у групах.

Терміни і поняття : джаз, кек-уок, синкопа, банджо, мандоліна, кіностудія, анімація.

Види мистецтв (предметів), що інтегруються на уроці: музичне мистецтво, образотворче мистецтво, мультиплікація.

Відеоряд: мультфільми «Мікс мелодій» із м/ф студії Волта Діснея та «Тролі. Світове турне».

Фонохрестоматія: Клод Дебюссі «Ляльковий кек-уок», пісня І. Хрисаніді «Дитячий джаз».

Міжпредметні зв'язки – образотворче мистецтво, музичне мистецтво, мультиплікація, Я досліджую світ.

Структура використання на уроці навчального часу:

1. Організаційний момент, музичне вітання (1 хв.).
2. Мотивація навчальної діяльності (4 хв.).
3. Слухання та аналіз музичних творів (12 хв.).
4. Художньо-практична діяльність дітей (5 хв.)
5. Вокально-хорова робота (12 хв.).
6. Робота в групах (5 хв.).
7. Підсумок уроку, рефлексія (1 хв.).

ХІД УРОКУ

1. Організаційний момент:

Перевірка готовності класу до уроку.

Музичне вітання.

2. Мотивація навчальної діяльності, оголошення теми уроку.

Доброго дня, дорогі діти! Ми продовжуємо мандрувати країнами і континентами. Сьогодні я запрошую вас у віртуальну подорож через океан у далеку Америку!

- *Діти, що цікавого вам відомо про Америку?*

Саме в Америці, на кіностудії Волта Діснея, народилося багато мультиплікаційних історій, які люблять діти усього світу.

Волт Дісней - американський художник-мультиплікатор, кінорежисер, актор, сценарист і продюсер, засновник компанії "Walt Disney Productions", яка з часу заснування перетворилася на медіаімперію "The Walt Disney Company". Творець першого в історії звукового мультфільму, першого музичного та першого повнометражного. У своєму надзвичайно насиченому житті Волт Дісней як режисер зняв 111 фільмів і був продюсером 576 кіноробіт. Заслуги Діснея в сфері кіномистецтва були відзначені 22-а преміями "Оскар" та багатьма іншими нагородами.

Волт Дісней все життя присвятив улюбленій справі, а у 1955 році здійснив свою найзаповітнішу мрію. У місті Анагаймі (США, Каліфорнія) було відкрито Діснейленд - розважальний комплекс, у якому оселились культові персонажі його мультфільмів, місце, де дорослі стають дітьми, а діти ще більше вірять у казку.

Словничок термінів і понять:

Діснейленд (англ. Disneyland, Disneyland Park) — популярний і високоприбутковий стилістичний парк розваг компанії «Волт Дісней» у. У середньому на рік «Діснейленд»

відвідують 13,3 млн осіб. Площа парку, доступна для відвідувачів — 34,4 га. Всі посвячення у парках Діснея, крім парку в Орlando, починаються з фрази: «Усім, хто завітав до цього щасливого місця — ласкаво просимо!» (англ. «To all who come to this happy place — welcome!»)

(перегляд відео «Про Волта Діснея та його кіностудію»,
«Історія створення Діснейлену»)

3. Слухання та аналіз музичних творів.

Слово вчителя:

- Діти, пропоную вам переглянути «Мікс мелодій» студії Волта Діснея та разом пригадати ваших улюблених героїв із мультфільмів.

Перегляд м/ф студії Волта Діснея «Мікс мелодій» (фрагменти)

Аналіз прослуханого твору:

- Які мелодії вам подобаються найбільше?
- Які герої є вашими улюбленими?
- опишіть темброву палітру творів?
- Що в музиці лялькового, жартівливого?
- Чи відповідають мелодії характерам мультяшних героїв?

Слово вчителя:

Сьогодні ми послухаємо музичний твір французького композитора **Клода Дебюссі** «Ляльковий кек-уок».

Клод Ашіль Дебюссі (22 серпня 1862 — 25 березня 1918) — французький композитор, піаніст, диригент, музичний критик.

Писав у стилі, який називається *імпресіонізм*, терміном, який він ніколи не любив. Для музики Дебюссі характерні хиткість настроїв, витонченість, вишуканість, примхливість мелодики, колористичність гармонії.

Твір «Ляльковий кек-уок» входить до циклу із 6 фортепіанних п'єс «Дитячий куточок», який був написаний для маленької доньки композитора Клод-Еммі, щоб вдосконалювати її виконавську майстерність.

Словничок термінів і понять:

Кек – уок (у перекладі «хода з пирогом»), - танець афроамериканців, який зазвичай виконували під акомпанемент банджо, гітари чи мандоліни.

Аналіз прослуханого твору:

- Які танцювальні рухи можна уявити під музику кек-уоку?
- Яких героїв мультфільмів ви пригадуєте або впізнаєте, слухаючи цей твір?
- опишіть, які з них добрі, веселі, щирі, а які – злі та підступні?

4. Художньо-практична та пластично-рухова діяльність дітей.

Пропоную пограти в гру «Відгадай мультфільм за піснею».

- відгадуйте мультфільми та супроводжуйте гру танцювальними рухами.

5. Вокально-хорова робота: І. Хрисаніді «Дитячий джаз».

Слово вчителя:

Америка також відома тим, що саме в цій країні, завдяки афроамериканцям виник сучасний музичний напрямок «Джаз».

Словничок термінів і понять:

Джаз (англ. jazz) — вид музичного мистецтва, що виник на межі XIX—XX століття в США серед пригнобленого, безправного афроамериканського населення. Характерними рисами музичної мови джазу спочатку стали імпровізація, поліритмія, заснована на синкопованих ритмах, і унікальний комплекс прийомів виконання ритмічної фактури — свінг. Традиційно вважається «музикою афроамериканців».

Сьогодні ми познайомимося з піснею Ірини Хрисаніді «Дитячий джаз». (прослуховування, перегляд відео за бажанням, також можна запропонувати учням вивчити пісню «Весняний джаз»)

Перед розучуванням мелодії, ми спробуємо відтворити ритм пісні та танцю кек-уок. Він особливий - «синкопований», характерний для джазової музики.

Словничок термінів і понять:

Синкопа — (грецьк. «видобування», «відсікання») в музиці — зміщення акценту з сильної (або відносно сильної) долі такту на слабку.

7. «Робота в групах»:

- діти, прочитайте текст (підручник стор. 103) по-черзі, позмагайтесь на швидкість

8. Підсумок уроку, рефлексія.

- Що цікавого ви дізналися на уроці?
- Які враження у вас залишилися після знайомства з музичним мистецтвом Америки?
- Чи сподобалося вам співати джазову пісню?
- На дозвіллі створіть банджо з підручних матеріалів.
- У вільний час перегляньте м/ф «Тролі. Світове турне»
- До нових зустрічей із мистецтвом!

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мистецтво: підручник інтегр. курсу для 4 класу закл. заг. серед. освіти / Людмила Масол, Олена Гайдамака, Оксана Колотило – Київ.: «Генеза», 2021. – 128 с. : іл.
2. Типова освітня програма для початкової школи. Цикл ІІ (3-4 клас) під редакцією Б. Шияна. Мистецька освітня галузь (музичне мистецтво)
3. Платонова Н.І. Мистецтво. Енциклопедія / Наук.- поп вид. для дітей К.: ТОВ «Перо», 2008.- 144с.: іл..
4. Ілюстрації пошукової системи Google
5. Електронний ресурс+. – режим доступу з -<http://osvita.ua>
6. <https://www.google.com.ua/>, <https://www.youtube.com/watch>
7. Вікіпедія – вільна енциклопедія. <https://uk.wikipedia.org/wiki>

Урок – 26

Теслюк О. В.,

учитель предметів художньо-естетичного циклу
Кочубіївської гімназії
Паланської сільської ради
Уманського району Черкаської області

Розділ ІІ: Подорожі країнами та континентами.

Тема уроку: Ритми й кольори далекої Америки та Африки.

Мета уроку: формування ключових компетентностей:

Загальнокультурна компетентність: Виховувати естетичний смак, інтерес до музичного мистецтва різних країн світу, зокрема до ритмів Африки, збагачувати музичний кругозір дітей, розвивати найкращі моральні якості.

Інформаційна компетентність: ознайомити учнів з музичною культурою Африки, зокрема із африканськими ударними інструментами і танцювальним мистецтвом пояснити роль ритму у створенні музичних образів африканців;

міжпредметна естетична компетентність: розвивати вміння учнів надавати характеристику та аналізувати твори мистецтва, вчити визначати взаємозв'язок між різними видами мистецтва; удосконалювати вміння порівнювати та інтерпретувати мистецькі твори, розвивати творчі здібності, відчуття пульсації; поглиблювати знання учнів про поняття «темпо», «тембро», «регистр», «ритм»; розвивати фантазію, уяву, емоційну чутливість учнів;

предметні компетентності:

- розвивати інтерес до африканської танцювальної музики;

- сформулювати уявлення про взаємозв'язок різних проявів художньої творчості;
- виховувати здатність застосовувати мистецтво для отримання задоволення та емоційного самопізнання.

Тип уроку: комбінований, інтегрований, поглиблення в тему.

Оснащення уроку:

3. мультимедійна презентація до теми уроку;
4. Фонохрестоматія, відеоряд.

Методи і прийоми, використовувані вчителем на уроці: коментар, бесіда, демонстрування наочності, організація процесу сприймання, пізнавальної, ігрової та практичної діяльності учнів, стимулювання творчої активності учнів, педагогічне спостереження, індивідуальне консультування, порівняльний аналіз.

Форма організації: виконання творчих завдань – індивідуальних та у групах.

Терміни і поняття : джамбе, там-там, балафон,

Види мистецтв (предметів), що інтегруються на уроці: музичне мистецтво, Я досліджую світ.

Відеоряд: «Африканські барабани», «Музичні інструменти Африки», відео-кліп «Весела Африка» під пісню Д. Балана «Nuva - nuva 2», руханка «Весела Африка».

Фонохрестоматія: А. Олейнікова Л. Ратич «Динозаврики і Африка».

Міжпредметні зв'язки – образотворче мистецтво, музичне мистецтво, Я досліджую світ.

Структура використання на уроці навчального часу:

1. Організаційний момент, музичне вітання (1 хв.).
2. Мотивація навчальної діяльності (4 хв.).
3. Слухання та аналіз музичних творів (6 хв.).
4. Пластично-рухова діяльність дітей (4 хв.)
4. Художньо- практична діяльність дітей (7 хв.)
5. Вокально-хорова робота (10 хв.).
6. Робота в групах (6 хв.).
7. Підсумок уроку, рефлексія (2 хв.).

ХІД УРОКУ

1.Організаційний момент:

Перевірка готовності класу до уроку.

Музичне вітання.

2. Мотивація навчальної діяльності, оголошення теми уроку.

Доброго дня, дорогі діти! Ми продовжуємо мандрувати країнами і континентами. А чи відомо вам, де на нашій планеті найспекотніше? Звичайно, в Африці! Сьогодні ми помандруємо саме туди!

- *Діти, що цікавого вам відомо про Африку?*

Слово вчителя:

Африка – найспекотніший та найзагадковіший континент нашої планети. Там живе понад дві тисячі племен, кожне з яких має свою мову і традиції. Життя африканців тісно пов'язане з релігією, а ще вони закликали природні стихії за допомогою мови жестів і танців, співів і звучання інструментів.

З найдавніших часів музика посідає важливе місце в житті народів Африки: вона звучить під час релігійних обрядів, ритуалів, свят та побутових справ.

(перегляд відео: Дан Балан «Весела Африка»)

3. Слухання та аналіз музичних творів.

Слово вчителя:

Основу африканської музики становлять барабани. У деяких племенах барабани вважали священними, їх зберігали у вождів як реліквію.

На початку Творець створив барабаничника, мисливця і коваля...», - сказано в одній із африканських легенд.

Африканські барабани відрізняються за формою, розмірами та способом звуковидобування. Деякі з них надягаються на шию, інші – стоять на землі (наприклад, глечик з водою, на який зверху натягується шкіра), є барабан у вигляді пісочного годинника. Грають на барабанах руками, палками, калаталами.

Мову барабанів африканці засвоюють із раннього дитинства, адже вони звучать при народженні дитини, на весіллі, під час спілкування з духами. Барабанами скликають плем'я до праці, на полювання, сигналізують про початок війни або про інші важливі події.

Ударні інструменти африканців можуть мати мініатюрні розміри (брязкальця), а можуть сягати гігантських – до 2-х метрів заввишки. Багато з них виготовлено з природніх матеріалів: висушених гарбузів, шматків сухого дерева. тощо.

Найвідоміший африканський барабан – джембе.

Словничок термінів і понять:

Джембе - середніх розмірів барабан приблизно 50- 60 см у висоту. Для виготовлення цього інструмента використовується цілий шматок дерева, який очищається з середини. Ця вирізана порожнина забезпечує потрібний резонанс і глибокий басовий звук. Верх інструмента обтягнений козячою шкірою. Силу натягу можна регулювати за допомогою спеціальних металевих колець. Основу гри на джембе складають 3 звуки: високий, середній і низький, які отримують від ударів у різні частини мембрани.

- Діти, пропоную вам переглянути відео та послухати, як звучать африканські барабани.
(перегляд відео «Африканські барабани»)

Також, за бажанням, можна переглянути відео «Музичні інструменти Африки»

Аналіз прослуханого твору:

- Які музичні інструменти в Африці переважають?
- Поділися своїми враженнями від майстерності виконавців.

4. Пластично-рухова діяльність дітей.

- Діти, давайте уявимо, що ми в Африці і виконаємо запальний африканський таночок!
(діти виконують руханку «Весела Африка»)

5. Художньо-практична діяльність учнів

Слово вчителя:

Отже, музична культура африканців тісно пов'язана з ударними інструментами, основне завдання яких задати потрібний ритм. Сьогодні ми пригадаємо різні види ритмів: рівномірний, пунктирний та синкопований.

- *Давайте виконаємо ритмічні малюнки та визначимо вид ритму. (підручн. стор 107)*
- *Пропоную поімпровзувати і створити власний ритмічний малюнок. (можна пограти в гру: один учень відбиває ритм, а інші, або група дітей, намагається відтворити)*

«Робота в групі»:

Відтворюємо ритмічну партитуру (стор 107), створюючи контраст: за першим разом піано в темпі Анданте (тихо і повільно), за другим – форте в темпі АLEGRO (голосно і швидко).

6. Вокально-хорова робота: А.Олейнікова Л. Ратич «Динозаврики і Африка».

Слово вчителя:

Сьогодні ми виконаємо жартівливу пісню про мешканців африканської фауни.

- Демонстрація пісні та по-фразове вивчення 1 куплету пісні.
- Особливу увагу звертаємо на ритмічний малюнок.
(за бажанням, можна також створити ритмічну композицію пісні. Перегляд відео авторки пісні А. Оленікової)

7. Підсумок уроку, рефлексія.

- Що цікавого ви дізналися на уроці?
- Які враження у вас залишилися після знайомства з музичним мистецтвом Африки?
- На дозвіллі створіть ударні інструменти з підручних матеріалів та імпровізуйте ритми африканських танців.
- До нових зустрічей із мистецтвом!

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мистецтво: підручник інтегр. курсу для 4 класу закл. заг. серед. освіти / Людмила Масол, Олена Гайдамака, Оксана Колотило – Київ.: «Генеза», 2021. – 128 с. : іл.
2. Типова освітня програма для початкової школи. Цикл ІІ (3-4 клас) під редакцією Б. Шияна. Мистецька освітня галузь (музичне мистецтво)
3. Платонова Н.І. Мистецтво. Енциклопедія / Наук.- поп вид. для дітей К.: ТОВ «Перо», 2008.- 144с.: іл..
4. Ілюстрації пошукової системи Google
5. Електронний ресурс+. – режим доступу з -<http://osvita.ua>
6. <https://www.google.com.ua/>, <https://www.youtube.com/watch>
7. Вікіпедія – вільна енциклопедія. <https://uk.wikipedia.org/wiki>

Урок – 27

Позднякова Н. В.,

учитель предметів освітньої галузі «Мистецтво»
КЗ «Смілянська спеціалізована
мистецька школа-інтернат Черкаської обласної ради»

Тема. Місто майбутнього.

Мета:

Формування ключових компетентностей: вільного володіння державною мовою/ здатності спілкуватися рідною, інформаційно-комунікаційної, здатності навчатися впродовж життя, громадянської та соціальної компетентності, пов'язаних з ідеями добробуту, демократії, усвідомленням рівних прав і можливостей, культурної компетентності, інноваційності, підприємливості та фінансової грамотності.

Формування предметних компетентностей: інтерпретаційних, вокально-хорових виконавських, імпровізаційних.

Актуалізувати наявні предметні мистецькі компетентності учнів; **розвивати** пізнавальні інтереси, вміння учнів уважно слухати музику, аналізувати музичні твори і висловлювати власні враження та емоції від прослуханого, здатність учнів до музично-творчої діяльності; **забезпечувати** всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; **виховувати** добро, прагнення до всього прекрасного, бажання змінювати світ на краще, інтерес до музичного мистецтва.

Навчально-дидактичний матеріал:

СОМ: Фонтан «Перлина кохання» в Умані.

СММ: І.Поклад «Сіла птаха» у виконанні А.Матвієнко та А.Петрик; концерт симфонічного оркестру просто неба - Andre Rieu. The Second Waltz, Andre Rieu & Akim Camara.

ХТД: І.Танчак «Наша пісня» (замінена пісня).

Обладнання: комп'ютер, мультимедійна дошка, мультимедійна презентація, музичний інструмент.

Тип уроку: комбінований урок.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент. Емоційне налаштування.

II. Мотивація до навчання. Оголошення теми і мети уроку.

Слайд 1

Мистецькі подорожі країнами світу, імовірно, збагатили ваші уявлення про красу нашої планети. Але прийшов час повертатися в рідну Україну.

Як часто ви мрієте, фантазуєте? Про що найчастіше бувають ваші мрії?

Слайд 2

Якщо ти живеш, то і мрія з тобою,
З нею в житті йдеш твердою ногою.
То ж мріймо, скільки душа наша просить,
Вона нам в майбутньому щастя приносить.

Катрін Поль

Сьогодні я вам пропоную помріяти про місто майбутнього.

III. Основна частина.

Засвоєння нових знань.

Слайд 3

Наші друзі-мандрівники Лясолька, Барвик і Мед-Арт почали фантазувати, яким буде мистецтво майбутнього, як виглядатимуть міста їхньої мрії.

Слайд 4

Фантастична розповідь Лясольки здивувала тим, що в місті майбутнього всюди звучатиме «кольорова музика».

Як вам така ідея?

Слайд 5

На вулицях і площах миготітимуть музичні фонтани, виконуючи світлокольорові симфонії. Такі, як «Перлина кохання» в місті Умань на Черкащині.

Струмені води б'ють у супроводі музики та лазерного світла, колір якого не повторюється протягом дня. Особливо вражає водний екран, на якому демонструються фантастичні дійства. За оцінками фахівців, уманський світломузичний фонтан ввійшов до трійки найбільших в Україні. Свою назву «Перлина кохання» він отримав в результаті онлайн-голосування на сторінках соціальних мереж. За назву «Перлина кохання» проголосували найбільша кількість користувачів, які брали участь в опитуванні.

Перегляд відеоряду

Слайд 6

Лясолька продовжує свою розповідь. Вона мріє про те, що зранку, коли діти йдуть до школи, а дорослі на роботу, бадьорі марші лунатимуть звідусіль. У магазинах та офісах, на вокзалах і в аеропортах люди стануть учасниками різноманітних музичних флешмобів. Діти змалечку будуть виступати з відомими співаками й інструменталістами-віртуозами.

Музичне сприймання

Слайд 7

Ніна Митрофанівна Матвієнко - українська співачка та акторка, народна артистка України, лауреатка Державної премії УРСР ім. Шевченка, Герой України.

Анастасія Петрик - українська співачка, переможниця міжнародних дитячих конкурсів «Дитяче Євробачення 2012», «Дитяча Нова хвиля 2010», «Абсолютний Фаворит Успіху» в номінації «Молодий талент року» 2015 року.

Слайд 8

Послухайте чудову пісню «Чарівна скрипка» (слова Юрія Рибчинського, музика Ігоря Поклада) у виконанні Ніни Матвієнко та переможниці дитячого Євробачення-2012 Анастасії Петрик.

Перегляд відеоряду

Поділіться своїми враженнями від почутого.

Слайд 9

Андре Ріє — нідерландський диригент і скрипаль, якого називають у пресі «Королем вальсу», як колись називали Йоганна Штрауса — сина. Народився маестро у місті Маастрихт. Батько Андре також був диригентом, тож не дивно, що хлопець з дитинства захоплювався музикою та вступив для навчання до Брюссельської консерваторії. У 1987 році під керівництвом Ріє виник «Оркестр Йоганна Штрауса», який на сьогодні налічує 55 музикантів. Андре зі своїм оркестром широко гастролює по світу. Щороку більше ніж 700 тисяч шанувальників приходять на його концерти.

Давайте послухаємо, як Андре Ріє та його оркестр Йоганна Штрауса виконують «The Second Waltz» наживо в Маастрихті.

Перегляд відеоряду

Слайд 10

Знайомтесь! Акім Камара - німецький скрипаль-вундеркінд, який почав грати на музичному інструменті у віці двох років. Вже у трирічному віці Акім виступав на великій сцені.

Скрипка – досить складний музичний інструмент для опанування гри на ньому, який вимагає багато зусиль, уроків та практичних занять, щоби грати красиво та блискуче. Акім Камара довів, що немає нічого неможливого.

Слайд 11

Після шести місяців навчання, у віці трьох років, Акім дебютував на різдвяному концерті у Берліні. Про юного таланта дізнався Андре Ріє і відправив до Берліна знімальну групу, щоби відзняти гру Акіма на скрипці. Згодом він запросив хлопчика разом із його батьками, бабусею та дідусем до своєї студії у Маастрихті.

Протягом двох тижнів, у липні 2004 року, юний скрипаль виступав з Ріє у концерті на стадіоні Parkstad Limburg в Керкраде (Нідерланди). Після жартівливого «водного трюку», Акім виконав скрипковий концерт композитора Фердинанда Кюхлера. Публіка оплесками зустріла хлопчика та після виступу запросила зіграти на біс.

Перегляд відеоряду

Слайд 12

Флешмоб – це слово не так давно з'явилося у нашому щоденні. У перекладі з англійської flash mob — «блискавична юрба», flash — блискавиця, спалах, mob - натовп, юрба. Цей захід має й інші назви: раптівка, юрбівка, змовка, раптогурт, дієзмовка, меседж, мейнстрим. То що ж таке флешмоб?

Флешмоб - завчасно спланований масовий захід, де велика група людей несподівано виконує заздалегідь обумовлені дії.

Флешмоб можна застосовувати для залучення уваги людей до певної теми, пошуку односторонців та союзників у вирішенні певної проблеми. Зазвичай флешмоби організують через всемережжя чи інші сучасні засоби комунікації, аби долучити якомога більшу кількість людей.

Перегляд відеоряду

Яка мета, на вашу думку, флешмобів, які ви переглянули? Чи є ця тема актуальною? Чому?

Ритмічна хвилинка

Слайд 13

Думаю, що доречним було б у місті майбутнього займатися Body Percussion. Що це таке? Це – розділ музики, що розглядає наше власне тіло як музичний інструмент. На заняттях з Body Percussion розвиваються почуття ритму, координації, музичності, імпровізації. Пропоную не зволікати і приступити до цієї веселої справи.

Body Percussion з «Dance Monkey»

Вокально-хорова робота

Слайд 14

Мед-Арт порадив Лясольці включити до проєкту міста майбутнього ігрові музичні автомати, комп'ютерні ігри, синтезатори й електронні інструменти, щоб усі діти мали змогу не тільки слухати музику, а й співати під караоке, імпровізувати нові темброві звучання.

Слайд 15

Всі ми знаємо, що спів треба розпочинати з розспівування, адже саме так м'язи голосового апарату розігріваються і наводяться в тонус. Спочатку послухаємо розспівку, а далі виконаємо її.

Слухання та виконання розспівки

Слайди 16-20

Я думаю, що місто майбутнього важко уявити без шкільного щодення: дзвінків, уроків, перерв між уроками, підручників, олівців, однокласників та шкільної дружби. Саме про це «Наша пісня» Ігоря Танчака, вчителя музичного мистецтва Тлумацького лицею, що на Івано-Франківщині. Послухайте її, зверніть увагу на характер, зміст і побудову пісні, найяскравіші засоби виразності, зв'язок мелодії і поетичного тексту.

Слухання і розучування: "Наша пісня" Вірші та музика: І.Танчак

IV. Підсумки уроку

Слайд 21

Місто майбутнього – це не просто наша з вами фантазія. Це те, що саме нам створювати. І багато у ньому залежить від того, про що ми сьогодні думаємо, мріємо і робимо.

Слайд 22

Пофантазуйте, які музичні інструменти придумують винахідники в майбутньому. За бажанням: намалуйте «кольорову музику» фонтанів.

Використані джерела

1. <https://tamtour.com.ua/fontany-perlyna-kokhannia>
2. <https://bodypercussion.livejournal.com/3032.html>
3. <https://education.24tv.ua/>
4. <https://en.wikipedia.org/>
5. <https://kinoafisha.ua/ua/persons/nastya-petrik>
6. <https://pidruchnyk.com.ua/664-mistectvo-masol-gaydamaka-ocheretyana-4-klas.html>
7. <https://sites.google.com/site/istoriaumansini/fontani>
8. <https://stroy-bassein.com.ua/stroitelstvo-svetomuzyikalnyih-fontanov/>
9. https://svet-mus.blogspot.com/p/4_10.html
10. <https://za.opera.news/za/en/entertainment/fdb1012d6d844e67e5b3e6c5dec5614>
11. <https://helsinki.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/006.pdf>

Видання підготовлено до друку та віддруковано
редакційно-видавничим відділом КНЗ «ЧОШОПП ЧОР»

Зам. № 1619 Тираж 100 пр.

18003, Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1